

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**6 ŞUBAT 2023 DEPREMİ ÖNCESİ VE SONRASININ YEREL
BASINDA TEMSİLİ: MALATYA İLİ ÖRNEĞİ**

Tansu KAYAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Mustafa ÖZTUNÇ

ARALIK- 2025

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**6 ŞUBAT 2023 DEPREMİ ÖNCESİ VE SONRASININ YEREL
BASINDA TEMSİLİ: MALATYA İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tansu KAYAR

Enstitü Anabilim Dalı : İletişim Bilimleri

“Bu tez 26/12/2025 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan jüri üyeleri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Prof. Dr.Ahmet ESKİCUMALI	Başarılı
Prof. Dr.Serhat ARSLAN	Başarılı
Doç. Dr.Mustafa ÖZTUNÇ	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☐

Hayır ☒

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Tansu KAYAR

26/12/2025

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın ortaya çıkma sürecinde bilgi ve tecrübesi ile bana yol gösteren ve bu süreçte bana her zaman destek olan değerli danışmanım Doç. Dr. Mustafa ÖZTUNÇ'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Tez sürecinde görüş ve önerileri ile akademik bakış açımı geliştirmeme yardımcı olan görüş ve düşüncelerinden ilham aldığım değerli akademisyenlere ve araştırmacılara da ayrıca teşekkür ederim. Bu uzun süreçte motivasyonumu arttıran ve her türlü desteklerini esirgemeyen çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Son olarak her zaman yanımda olan sabır ve anlayış ile aileme duyduğum minnettarlığı ayrıca belirtmek isterim. Manevi destekleri ve sürekli güvenlerini hissettiğim değerli dostalarım Emine DUMAN ve Pınar KALKANDELEN'e de teşekkürü borç bilirim.

Bu çalışmanın toplumsal fayda ve bilimsel bilgi yolunda yeni ufuklar açması dileğiyle...

TANSU KAYAR

26/12/2025

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
TABLO LİSTESİ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
1.1. Afetler	8
1.2. Doğal Afetler	11
1.3. Yerel Basın ve Afet Haberciliği.....	16
1.3.1. Türkiye’de Medyanın Afet Haberciliği.....	25
1.4 Çalışmanın Kuramsal Dayanağı	29
1.4.1. Çerçeveleme Kuramı.....	29
1.4.2. Çerçeveleme Teorisi ve Afet Haberciliği.....	32
1.5. Medyanın İşlevleri	36
1.5.1. Bilgilendirme İşlevi.....	36
1.5.2. Eğlendirme İşlevi	37
1.5.3. Eğitim İşlevi	37
1.5.4. Toplumsallaştırma İşlevi	38
1.5.5. Farkındalık ve Kamuoyu Oluşturma İşlevi	39
1.6. Literatür Taraması.....	40
2. BÖLÜM: YÖNTEM.....	44
2.1. Araştırmanın Konusu	44
2.2. Araştırmanın Amacı.....	44
2.3. Araştırmanın Önemi	45
2.4. Araştırma Soru ve Alt Problemleri	46
2.4.1. Araştırma Sorusu.....	46
2.4.2. Araştırmanın Alt Problemleri	46
2.4.3. Araştırmanın Yöntemi.....	46
2.4.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	47

2.4.5. Sınırlılıklar	48
2.4.6. Veri Toplama Araçları	48
2.4.7. Verilerin Analizi.....	48
2.4.8. Verilerin Toplanması.....	48
3. BÖLÜM: BULGULAR.....	49
3.1. Bulgular	49
3.1.1. 2022-2023 Yılları Arasında (Deprem Öncesi) Malatya Yerel Basınında Deprem Haberleri ile İlgili Bulgular	49
3.1.2. 2023-2024 Yılları Arasında (Deprem Sonrası) Malatya Yerel Basınında Deprem Haberleri ile İlgili Bulgular	51
3.2. Bulguların ve Alt Problemlerin Değerlendirilmesi.....	53
3.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	54
3.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	57
3.2.3.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	59
3.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	60
3.3. Literatür ile Karşılaştırma ve Bulguların Değerlendirilmesi	62
SONUÇ	85
KAYNAKÇA.....	90
EK	95
ÖZGEÇMİŞ	103

KISALTMALAR

AFAD	: Afet ve Acil Durum
BBC	: British Broadcasting Corporation
CRED	: Afetlerin Epidemolojisi ve Araştırma Merkezi
CRIN	: Çocuk Hakları Bilgi Hakları
EM-DAT	: Uluslararası Afet Veritabanı
IASC	: Kurumlararası Daimi Komite
TGC	: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti
UNİCEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Gazetelerin Deprem Öncesine Yönelik Olarak Haber Sayıları	49
Tablo 2: Deprem Haberlerinin Temalarına Göre Durumu:.....	49
Tablo 3: Deprem Haberlerinin Deprem Öncesi işlevsellik Durumu.....	50
Tablo 4: Gazetelerin Deprem Sonrasına Yönelik Olarak Haber Sayıları	51
Tablo 5: Deprem Haberlerinin Temalarına Göre Durumu	51
Tablo 6: Deprem Haberlerinin Deprem Sonrası İşlevsellik Durumu	53
Tablo 7: Deprem Risk ve Tehdit Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu	55
Tablo 8: Mağdurların Durumu Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu	55
Tablo 9: Kurtarma -Yardım ve Dayanışma Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu	57
Tablo 10: Altyapı ve İhmal Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu.....	58
Tablo 11: Toplumun Psikolojik Durumu Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu	58
Tablo 12: Afet Sonrası Yönetim Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu.....	59
Tablo 13: Depremden Önceki Süreçte Artçı Sarsıntılar Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu	60
Tablo 14: Depremden Sonraki Süreçte Artçı Sarsıntılar Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu	60
Tablo 15: Depremden Sonraki Süreçte Yapıların Hasar Durumu Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu	61
Tablo 16: Depremden Sonraki Süreçte Can ve Mal Kayıpları Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu	62

ÖZET	
Başlık: 6 Şubat 2023 Depremi Öncesi Ve Sonrasının Yerel Basında Temsili: Malatya İli Örneği	
Yazar: Tansu KAYAR	
Danışman: Doç. Dr. Mustafa ÖZTUNÇ	
Kabul Tarihi: 26/12/2025	Sayfa Sayısı: vi (ön kısım) +94 (ana kısım) +8(add)
Bu çalışma 6 Şubat deprem sürecinden önce yerel basının deprem konusuna vermiş oldukları önem ve deprem sonrasındaki süreçte deprem konusuna değinme oranları karşılaştırmalı olarak analiz etmek, yerel basının afet sonrası süreç te topluma sağlamış olduğu faydayı incelemek ve literatürde yerel basın konusunda yapılmış olan çalışmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir. Nitel analiz yönteminin kullanıldığı bu çalışmada Malatya yerel basınının da örneklem olarak 4 farklı gazete ele alınmış ve bu gazetelerin deprem öncesi ayrı, deprem sonrası ayrı olmak üzere iki yıl boyunca oluşturmuş oldukları haber içeriklerine belirlenen çerçeveler dahilinde kapsamlı bir şekilde her gün incelenmiş ve bu haberler aynı zaman da medyanın işlevleri bağlamında da ayrı ayrı kategorize edilmiştir. Erving Goffman'ın çerçeveleme kuramına dayandırılan bu çalışmada belirlenen çerçeveler dahilinde haber içerikleri ayrıştırılmış ve afet öncesi ve sonrası süreçte hangi çerçevenin ön plan çıktığı ve medyanın işlevlerinden yerel basının bu iki süreç için daha çok odaklandığı gibi tespitlere elde edilen bulgular neticesinde ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde yerel basının afet öncesi ve sonrasında medyanın bilgilendirici işlev kullandığı afet öncesinde belirlenen çerçevelerden artçı sarsıntılar teması, afet sonrasındaki süreç içinde afet sonrası yönetim çerçevesi öne çıkmıştır. Bu bulgular neticesinde basının kullanım amacına bağlı olarak depremden sonraki süreç için toplumsal dayanışmaya katkı sağladığı,bölgedeki mağdurların durumunu ele alması bakımından önemli rol üstlendiği, öncesinde ise deprem konusuna çok fazla yer vermedikleri ve daha çok dürtüsel hareket ettiği tespit edilmiştir.	
Anahtar Kelimeler: Yerel basın, Basın, Çerçeveleme Kuramı, Afet Haberciliği	

ABSTRACT

Title of Thesis: Representation of the February 6, 2023 Earthquake Before and After in the Local Press: The Case of Malatya Province

Author of Thesis: Tansu KAYAR

Supervisor: Assist. Prof. Mustafa ÖZTUNÇ

Accepted Date: 26/12/2025 **Number of Pages:** vi(pre tex)+94(main body) +8(add)

This study aims to comparatively analyze the importance given to the issue of earthquakes by the local press before the February 6 earthquake and the rate at which the earthquake was covered in the post-disaster period, to examine the contribution of the local press to society in the post-disaster process, and to contribute to the literature on local media studies. Using a qualitative research method, this study examines four local newspapers in Malatya as the sample. The news content produced by these newspapers over a two-year period—separately before and after the earthquake—was comprehensively analyzed on a daily basis within the framework of predetermined frames, and the news items were also categorized according to the functions of the media. Based on Erving Goffman's framing theory, the news content was classified according to the identified frames, and the findings revealed which frames came to the forefront before and after the disaster, as well as which media functions the local press focused on more prominently during these two periods. The findings indicate that the local press primarily employed the informative function of the media both before and after the disaster. Among the identified frames, the theme of aftershocks stood out in the pre-disaster period, while the post-disaster management frame became prominent in the post-disaster period. Based on these findings, it was determined that the press contributed to social solidarity in the post-earthquake period by addressing the needs and conditions of disaster victims, while in the pre-disaster period, the issue of earthquakes was not given sufficient coverage and was approached in a more reactive manner.

Keywords: Local Press, Press, Framing Theory, Disaster Journalism

GİRİŞ

Doğal afetler, geçmişten günümüze kadar insan hayatında yarattığı kayıplar ve zararlarıyla olumsuz sonuçlar yaratan olaylardır. Bugüne kadar hem dünyada hem de ülkemizde oluşan doğal afetler neticesinde çok fazla maddi ve manevi kayıp oluşmuştur. İnsanoğlu yıllardır doğal afetlerin yarattığı tahribatları en aza indirmeye çalışmış ve bu tahribatları en az seviyeye indirmek için bazı önlemler geliştirmişlerdir. Asya'daki depremler, 2011 Tōhoku depremi ve tsunamisi Avrupa'da etkisini sürdüren Sibiry'a soğukları, Covid-19 pandemisi ve son zamanda yaşanan Kahramanmaraş merkez üssü olan 11 ili derinden etkileyen deprem gibi evren bir dizi insan doğa kaynaklı felaketle sarsılmıştır. Bunların dışında iklim kaynaklı afetlerin (kuraklık, sel, heyelan vb.) sayısında ve sonucunda meydana gelen göç dalgasında da artış saptanmıştır. Uluslararası Afetler Veri Tabanı [EM-DAT], 2021 senesinde dünya yüzeyinde 432 afet olayı kaydetmiştir. Bu afetler, 10.492 kişinin hayatını kaybetmesine sebep olmuş, 101,8 milyon kişiyi de etkilemiş ve neredeyse 252,1 milyar ekonomik kayıp oluşmuştur. (EM-DAT RAPOR). Felaketlerin her geçen yıl artarak devam ettiği göz önüne alındığında afetlerin yaşanma yoğunluğu ve şiddetinin gelecekte daha çok artacağını söylemek mümkündür (Şahin & Zengin Demirbilek, 2023, s. 323). Afetler günümüzde evrensel ölçekte büyük çaplı can ve mal kayıplarına sebep olmaktadır. Afetler kendi içerisinde doğal, teknolojik ve insan kökenli olarak gruplara ayrılarak insanoğlunun engelleme konusunda eksik olduğu olaylardır. Önlenmesi mümkün olmamakla beraber alınacak önlemler ve izlenecek politikalarla afetlerin sonuçlarının azaltılması mümkün görünmektedir. Afetlerle ilgili yapılan düzenlemeler afet öncesi ve sonrası olarak iki başlık altında incelenmektedir. Afet öncesi yapılacak faaliyetler kapsamında afetlere hazırlıklı olma ve afet neticesinin azaltılması gibi birtakım faaliyetler sayılabilmektedir. Afet sonrası meydana gelen faaliyetler ise afet öncesine karşılaştırıldığında daha kısıtlı bir zaman ve daha olaylı bir ortamda meydana gelen ve afet öncesine dönmek amacıyla yapılan inşai faaliyetlerden meydana gelmektedir. Afetlerden sonra can kurtarma alanlarında yapılan müdahale süreci bu süreçlerden en zor olanıdır. Bu süreçte kurtarma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla mevcut olan zaman oldukça kısıtlıdır. Özellikle geniş çaplı afetlerde, afetten etkilenen bölgenin fazlalığı ve kişi sayısının fazlalığı gibi olgular az sayıda ekiple müdahale eden görevlilerin işlerini zorlaştırmaktadır. Bu süreçte müdahale eden ekiplerin başarıya varabilmeleri amacıyla

doğru zamanda, doğru yerde, eksiksiz personel ve ekipmanla hazır olma gibi bazı zorunlulukları bulunmaktadır. Bu da sadece aktif bir afet yönetim sistemi oluşturmakla mümkün olacaktır. Afet yönetiminde iletişim, akışın başarıya ulaşması noktasında önemli bir rol oynamaktadır. Kurulacak etkili bir iletişim ağı sayesinde hangi noktada neye gereksinim olduğu afet yöneticilerine rahatlıkla ulaştırılabilecektir. (Bozkurt & Demir, 2023, s. 22). Afet dönemlerinde medya, halkın gereksinimlerine cevap vermek amacıyla ivedi bir şekilde hareket etme, hakiki ve güvenilir enformasyon kaynakları olarak toplumun güvenini kazanarak afetler esnasında büyük bir etki oluşturabilme özelliğine sahiptir. Yazılı basın, afet sürecinde ivedi durumlar ve kaynak gereksinimleri hakkında topluma bilgi verebilir. Halkın güvende kalması amacıyla lazım olan enformasyonu yayınlarak insanların doğru tarafa hareket etmelerini sağlayabilir. Görsel basın, felaketlerin canlı yayınlarını yaparak toplumun olayların hakiki bir şekilde takip etmesine fırsat sağlayabilir. Ayrıca, görsel basın afet sonucunda yeniden oluşum çalışmalarını da takip edebilir ve topluma bilgi verebilir. Canlı yayınlar ise afetler sürecinde yardıma gereksinim duyan insanların nerede bulunduğunu göstererek kurtarma ekiplerinin faaliyetini kolaylaştırabilir. Toplumun bilgilendirilmesi ve gerçek bilgiye erişim sağlanması noktasında büyük bir sorumluluk üstlenen medya, bazı durumlarda afetler sırasında yanlış ve hatalı haberler yaratılarak toplumda endişe, korku ve paniğe neden olabilmektedir. Bununla beraber, bazı durumlarda politik söylemler medyanın afetlerle ilgili haberlerinde de yer bulabilmektedir. Özellikle politik krizler yaşanan yerlerde, medya kuruluşları afetlerle alakalı haberleri siyasi açıdan ele alabilmekte ya da siyasi tartışmalara yer verebilmektedir. Bunu yaparken rakip medya kurumlarını hedef alarak haberleri politik ve ideolojik bir yönden ele alabilmektedir. Söylemlerinde rakip medya kurumlarını dezenformasyon bilgi saldırılarını iddia ederek eleştirebilmektedirler(Z. Dursun, 2024, s. 306). İnsanlık geçmişine bakıldığında teknoloji, insanlığın oluşumundan bu yana artan bir güçle toplumların gereksinimlerini karşılama ile alakalı olarak hızlı gelişme göstermiştir. Teknolojinin hızlı bir şekilde büyümesinin sonucu olarak, kitle iletişim araçları da hem günlük yaşantımızın hem de hızlı iletişimin bir ögesi durumuna gelmiştir. Günümüzde İnternet, telefon, radyo, televizyon, uydular, bilgisayarlar ehemmiyetli iletişim araçları olarak yaşantımızda sıklıkla yer almaktadır. Tüm bu kitle iletişim araçları aynı zamanda medya olarak da bilinmektedir. Fakat teknoloji, doğal afetlerin etkilerini büsbütün ortadan kaldıramamıştır. Yalnızca alınacak önlemler ve

afetler sonrasındaki adımlar konusunda kolaylaştırıcı etkisi olmuştur. Özellikle afetler konusunda farkında olma ve afet etkilerini azaltmak, hazırlıklı olmak ve müdahale konularında toplumun eğitiminde yazılı ve görsel medyanın kritik rol oynayabileceği bilinmektedir. Bu yönden medya üyelerinin de afet yönetimi, afette haber verme pratikleri ve kuralları konularında eğitilmelidir. Her aşamada medya ya ek olarak halk eğitimi programlamak ve devam ettirmek gereklidir. Afetlere hazırlık, zararlarını eksiltme ve müdahale konularında aktif görev potansiyeline sahip medya üyelerine de afetler ve afet yönetimi hususların da eğitim vermek gerekmektedir. Medyanın afetlerdeki aktif rolü göze alındığında, hem afet öncesi toplumun hazırlanması halkın afetlere karşı güçsüz olmasına neden olabilecek her türlü uygulamanın saptanıp engellenmesine yönelik kamuoyu oluşturulması, hem de afet esnasında müdahale faaliyetlerinin kontrol, komuta ve koordinasyondaki görevini en aktif bir şekilde yerine getirebilmesi amacıyla afet yönetimi ve bilinci konusunda detaylı bir eğitimden geçirilmesi gerekmektedir (Kadioğlu & Özdamar, 2008, s. 12). Milyonlarca insanla birlikte 11 ili derinden etkileyen Kahramanmaraş depremi, medyanın fırsat ve kurallara karşı uyumsuz olması açısından bir dönüm noktası olmuştur. Özellikle depremin ardından yapılan yanlış haber ve etkileşimler, içinden çıkılması ve telafisi zor medya krizleri yaratmış ve afet yönetimi süreçlerini yıpratmıştır. Bu yönden bu büyük deprem, son zamanlarda medya ekseninde aktif bir şekilde münakaşa edilen ifade özgürlüğü problemini ve sorumlu yayıncılığın temellerini yeniden gündeme getirmiştir. Şöyle ki, ifadeyi özgürleştirmeyi dile getiren medya, paradoksal şekilde kötülüğün, münakaşanın, kavganın, bilgi kirliliğinin, laf yoğunluğunun, nefret söyleminin, linç kültürünün, hassasiyetinin zedelenmesinin, moral bozukluğunun, yalan ihbarların, dokunaklı görüntülerin ve gizlilik ihlallerinin de özgürleşmesine yer hazırlamıştır. Ayrıca bu etkileşimler ve habercilik, teknoloji tabanlı araç ve uygulamaların büyük olanakları ile birleşmiş ve izleyici veya takipçi algısı ile oynayarak hem yönetimin hem de sivil insanların yapıcı mekanizmalarını etkilemiştir (Demir, 2023, s. 712). Türk toplumunda ‘yöresel basın’, ‘Anadolu basını’ veya ‘taşra basını’ olarak da adlandırılan yerel basın İstanbul dışında faaliyet gösteren, haberciliği ile yayınlandığı toplumun sesini, sorunlarını aktarabilen, kendi çevresindeki sosyal, ekonomik, kültürel ve politik olayları sağlıklı şekilde okurlarına aktarabilen, çevresinde kamuoyu yaratmada etkili olabilen yayınlardan oluşmaktadır. Ulusal düzeyde olduğu gibi, yöresel düzeyde de politik süreci ve bu süreçte meydana gelen siyasal

tartışmaları yerel gazetelerden izlemek büyük oranda mümkün olabilmektedir. Yerel basın ekseninde değerlendirilen gazeteleri ‘şehir gazeteleri’ olarak adlandırmak da mümkündür. Yerel basının etkinliklerini sürdürdüğü şehir ortamı, kentin fiziksel, kültürel, toplumsal ve tarihsel özellikleri, basını direkt etkileyen öğeler olarak değerlendirilmekte ve bu manada şehrin kimliği basının da kimliğini ve fonksiyonelliğini etkileyebilmektedir. Bunun dışında, yerel gazeteler, yayınladığı metinler, fotoğraflar, işlediği sorunlar, kentin gereksinimleri, kentteki 24 saat kültürel ve toplumsal faaliyetlere yönelik aktardığı bilgilerle, kişiye ‘yaşanan yer’ hissiyatını yaşadığı yerin bir ögesi olduğu düşüncesini kazandırmaktadır(Vural, 2001, s. 120). Afet iletişim faaliyetlerinden afet öncesi iletişim ile toplumda ayrıcalık yaratmaya ve afetlere hazırlıklı olup güç kazandırmaya özgü çalışmalar gerçekleştirilir. Bu çalışmaların gayesi herhangi bir afet anında var olan kaynakların neler olduğu, bu kaynaklara nasıl ulaşılabileceği, nerelerde toplanılabileceği ve toplanma alanlarına hangi yöntemlerle ulaşılabileceği, afet anında sağlanan temel hizmetlerden nasıl yararlanacağını anlatmaktır. Afetlerde gerçekleştirilen çalışmalar ile toplumun afet konusunda bilinçlenmesi hedeflenir. Böylece kamuoyunun dürüstçe bilgilendirilmesi, gereksinim duyulan kaynaklara yönelik gerekli bilgilendirilmenin yapılması, ihtiyaç duyulan her türlü desteğin ivedi bir şekilde sağlanması amaçlanır. Afet sonrası iletişim ise yaşamın en kısa zamanda normale dönmesi, kişilerin ve halkın afetle mücadele etme ve toparlanmasının sağlanması amacıyla afet sürecine ilişkin ihtiyaç duyulan bilgilendirmelerin yapılması, konuya yönelik sürekli önlemlerin alınmasını hedefleyen iletişim faaliyetlerini kapsamaktadır. Bütün bu iletişim aşamalarında hedef kitlenin özelliklerine ve halkın gereksinimine göre kitle iletişim araçları, klasik ve dijital iletişim araçları etkin olarak kullanılır(Çağatay, 2024, s. 162).Gerçek sonrası (post-truth) olarak bilinen çağımızda doğru bilgilerin paylaşılması çok önemlidir. Ayrıca sosyal medya acil müdahale isteyen durumlarda dayanışma ve yardımlaşma yoluyla arama kurtarma etkinliklerine, gönüllülerin harekete geçmesine, kaçış yolları amacıyla kriz haritaları oluşturulmasına, afetin etki ettiği topluluklarla iletişim kurulmasına, gereksinim duyurulması, organize etme, yardım etme ve acil durum bilgilerinin paylaşılmasına fayda sağlar. Afetlerden önce toplumu buna göre ayarlamak ve kamu spotlarını paylaşmak maksadıyla da kullanılmaktadır. Örneğin; Van depreminde enkaz altında bulunanlar twitter paylaşımlarından dolayı kurtulmuşlardır. ABD kasırgaları, Japonya’daki deprem ve tsunami afeti, İtalya ve Şili depremleri,

Avusturalya sel felaketi sosyal medya arama kurtarma çalışmalarında fayda sağlamıştır. Ayrıca afetle mücadele etme toparlanma gibi sistemlerle toplumun normalleşmesi aşamasında da etkilidir. Sosyal medyanın etkisi kullanıcı sayısının ve etkileşim hızının yüksek, sınırlarının esnek olmasından dolayı meydana gelmektedir. Sosyal medyada güven veren kurum ve kuruluşların paylaşımlarını dikkate almak gerekir. Bu konuda Kuruluşlararası Daimî Komitesi (IASC)'ın zarar vermeme, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC)'nin medyanın doğru kullanımı prensiplerine uymak gereklidir. Ayrıca UNICEF, CRIN, BBC'nin medya ilkeleri de göz önüne alınmalıdır(Diniz & Koçanlı, 2024, s. 7).

Araştırmanın Konusu

Bu çalışmanın konusu 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremin Malatya yerel gazetelerinde nasıl temsil edildiğini araştırmaktır. Çalışmada yerel basının afet öncesi ve sonrası süreç için medyanın işlevlerinden hangilerine yoğunlaştığı analiz edilmiştir. Yerel basının afet haberciliği sürecinde toplumsal sorumluluk bilinci rolünün değerlendirilmesi bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Coğrafi konum itibarıyla büyük fay hatlarının bulunduğu Türkiye bir deprem ülkesidir. Geçmişten günümüze baktığımızda birçok deprem yaşamış bu coğrafyada son olarak 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde gerçekleşen 7,7 ve sonrasında meydana gelen 7,6 büyüklüğünde iki ayrı şiddetli deprem binlerce insanımızın ölümüne, milyonlarca insanın da evsiz kalmasına sebep olmuştur. Ülkemizi derinden etkileyen asrın felaketi olarak bilinen 6 Şubat depremi yaşandığı günden itibaren uzun bir süre tüm medya kanallarında yer edinmiş felaketin boyutları farklı açılardan ele alınmıştır. Türkiye'nin ana gündemi deprem olmuş ve gazetelerden bölgeye canlı yayın aktarımı için muhabirler gönderilmiştir.11 ili etkileyen deprem felaketinde afet haberciliği ön plana çıkmıştır. Toplumu bilgilendirme bağlamında bu süreçte büyük bir sorumluluk yüklenen medya haber kanallarında günlerce oradaki durumu aktarmaya çalışmıştır. Bu çalışmada medyanın bir kolu olan basın mecrasını depremin etkilendiği illerden biri olan Malatya'da ki yerel basında depremin temsili ele alınmıştır. Afet haberciliği boyutunda bir sonraki afet yaşanana kadar bu tür haberlerin unutulduğu ülkemizde yerel basın alanında özellikle 2020 Elazığ depremini de hisseden Malatya yerel basınında deprem ile ilgili haberlere yer verilmiş mi? Depreme dirençli kent inşasında yerel halk uyarılmış mı? Deprem

sonrasında da halkın sorunlarına yer verilmiş mi gibi sorulara cevap arayışında olan bu çalışma kriz döneminde medyanın bilgilendirme, farkındalık yaratma, kamuoyu oluşturma gibi işlevlerinden hangisini ön planda tuttuğu, literatürde medya ve kriz, afet haberciliği gibi konularda fazla çalışmamaya rastlanılmaması, ülkemizin bir gerçeği olan deprem konusunu ele alışı bakımından önem arz etmektedir.

Araştırmanın Amacı

6 Şubat 2023 Depremi Öncesi ve Sonrasının Yerel Basında Temsili: Malatya İli Örneği başlıklı bu çalışmada Erving Goffman'ın çerçeveleme teorisi kapsamında yerel gazetelerde verilen haberlerin deprem öncesi ve deprem sonrası hangi çerçeveye dayandırıldıklarını gazete arşivleri taranarak ortaya çıkarmak, yerel basının kriz durumlarında işleyişini araştırmak, depremin etkisini yazarının sahip olduğu hâkim bakış açısıyla ele aldığı gazete haberlerinin topluma yansımalarını incelemek amaçlanmıştır. Ayrıca çerçeveleme kuramını yerel medyaya uyarlayarak bu kurama teorik katkı sağlamak da bu çalışmanın verileri sonucunda ulaşılmak amaçlanmıştır. Elde edilen verilerin gazetecilik, yerel gazetecilik, toplumsal sorunlarda yerel gazeteciliğin önemi gibi konularda literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Birçok literatüre konu olan 6 Şubat depremini yerel gazetecilik alanında bu çalışmaya konu edinerek afet gazeteciliğinin yerel basında işleyişi konusunda fark yaratmak istenmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmanın kuramsal çerçevesi Erving Goffman'ın çerçeveleme teorisi oluşturacak olup, verilere ulaşmak için içerik analizi yöntemi kullanılacaktır. İçerik analizi; objektif, ölçülebilir, kanıtlanabilir bilgilere ulaşmak maksadıyla doküman, metin ve evrak vb. pek çok farklı materyali belli kurallar çerçevesinde (örnekleme, kodlama, kategori vs.) analiz etmeyi hedefleyen nitel araştırma yöntemi içerisinde bulunan bir tekniktir. Bu teknik, metin/söylem içerisinde bulunan temel bileşenleri belirleme, sınıflandırma ve yorumlama amacı ile bilinen sistemli, metodolojik ve objektif bir yöntem olarak bilinmekte; bir metnin veya görselin içinde planlı bir şekilde belirlenen grupların/kodların mevcudiyetini analiz etmek amacıyla gerçekleştirilmektedir. İçerik çözümlemesi ya da diğer adıyla içerik analizi, yazılı ya da görsel materyalin düzenli bir biçimde analiz edilmesidir. 06.02.2022-06.02.2023 tarih aralığı yani (1 yıl öncesi) 06.02.2023-06.02.2024 tarih aralığını yani (1 yıl sonrası) gazetelerdeki deprem haberleri gazetelerin

arşivlerinden ulaşarak günlük periyotlar dahilinde incelemek olup verilere ulaşılacaktır. Ulaşılan veriler kodlama cetveli kullanılarak değindikleri konu içeriklerine haber sayılarına göre yıllara göre karşılaştırmalı olarak analiz edilecektir.

1. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Afetler

Meydana geldiği yerleri olumsuz etkileyen doğal ve doğal olmayan şekilde oluşan olaylar afet kavramı ile ifade edilmektedir. 5902 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde, “*Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylar*”, afet olarak tanımlanmıştır (AFAD, 2012). Afet tanımlanması yapılırken afetten etkilenen topluluğun afetlerin üstesinden gelip gelemeyeceği konusu önemli bir kriterdir. Afet olayının olduğu bölgenin sorunlar ile baş edemeyip dışardan gelen bir yardıma ihtiyaç duyması olayın afet olarak tanımlanmasında önemli bir kriterdir. Yeryüzünde meydana gelen afetleri kayıt altına tutan Uluslararası Afet Veri Tabanı (EM-DAT) afetleri çeşitli gruplara ayırmaktadır. Biyolojik, meteorolojik, karmaşık, jeofiziksel hidrolojik ve teknolojik olarak sınıflandırmıştır. Afetler olduğu yerlerde çok sayıda etkilerde bulunurlar. Can ve mal kayıpları, ekonominin bozulması, alt yapı sisteminin bozulması gibi etkiler afetlerin doğrudan sonuçları iken göç olayları, işsizliğin artması ve salgın hastalıklar afetlerin dolaylı sonuçlarıdır (Büyükbaş & Ormanoğlu, 2013, ss. 15–16). Yeryüzünün hemen hemen her bölgesinde insanlar afetler ile karşı karşıya gelmişlerdir. Türkiye ise doğal veya insan kaynaklı meydana gelen afetlerin en çok yaşandığı bölgelerin başında gelmektedir. Bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde afetlerin meydana getirdiği zararların fazla olmasının sebeplerinden biri kent yaşam alanlarının çoğunun fay hatlarına olan yakınlığıdır. Bir diğer sebep ise yıllardır afetlere karşı duyarlı sosyal yaşam biçimini özümseyen zararları en aza indirmeye çalışan ve afetleri önleyici planların uygulanmaya konulmayıp daha reaktif planların uygulanmasıdır. Bu açıdan bakıldığında 1999 yılında yaşanan Marmara depreminden sonra önemini anlamaya başladığımız risk yönetimi anlayışı şehir yerleşkelerindeki yüksek arsa fiyatları sebebi ile rant alanlarına dönüşmüştür. Dolayısıyla afetler sadece çevre ya da insanlar üzerinde değil aynı zamanda sosyo-kültürel çevre üzerinde de olumsuz izlenim oluşturmaktadır (Tercan, 2018, ss. 102-103).

Afet ülkemizde toplum olarak hazır olmamız gereken en önemli sosyal ve çevresel sorundur. Afetler deprem, yanardağ patlamaları gibi jeolojik kökenli olanlar ve su baskınları, fırtınalar gibi iklimsel kaynaklı afetler bulunmaktadır. İklimsel afetler

dünyamızda jeolojik kökenli afetlere göre daha sık meydana gelmektedirler. Gerek ekonomik kayıplar olsun gerekse insan kayıpları olsun afetlere en sık Asya bölgesinde rastlanılmaktadır. Genel anlamı ile ise afetler toplumda büyük yıkımlara sebep olan doğaüstü olaylardır. Afetler oluşum türlerine göre iki gruba ayrılabilir Bunlar: Doğal afetler ve yapay afetlerdir. Deprem, fırtına, sel gibi olaylar doğal afet kategorisinde yer alırken savaş göç gibi insan kaynaklı afetler yapay afetler grubuna girmektedir. İnsanlar doğal kaynaklardan yararlanırken kullanmış oldukları teknolojileri doğrultusunda yararlanabilmektedirler. Ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin aynı olmaması yaşama standartlarının da farklılaşmasına neden olmuştur. Bu sebepten dolayı bir yerde meydana gelen bir doğal olay bir yerde afet ilan edilebiliyorken başka yerde normal olarak karşılanabilmektedir. Küresel ısınma sonucu meydana gelen su kaynaklarındaki azalma bir bölgede ürünlerin yok olmasına ve açlığa sebep olurken başka bir bölgede su kontrolü barajlar ile sağlanarak düzenli su akışı sağlanır. Teknoloji kullanımında etki etmediği afetlerde bulunmaktadır Örneğin; kasırgalar, siklonlar, depremler gibi olaylar teknolojinin gelişmiş olduğu ülkelerde de bazen büyük tahribata neden olabilmektedirler. Ülkemizin ise genç ve dinamik fay hattına sahip olması sebebi ile geçmişten günümüze büyük depremler yaşanmıştır.1939 yılında meydana gelen Erzincan depreminde 39 bin vatandaşımız hayatını kaybetmiştir.1944 yılında Gerede depremi,1966 yılında Varto depremi,1975 yılında Lice depremi ve en son yaşadığımız 6 Şubat 2023 Maraş depremi gibi birçok deprem meydana gelmiş ve milyonlarca insanımızın ölümüne sebep olmuştur(Güler & Çobanoğlu, 1994, ss. 10–13).En sık yaşadığımız doğal afet deprem olmak ile birlikte toprak kayması, çığ ve kaya düşmelerine de ülkemizde sıklıkla rastlanılmaktadır. Meydana getirdikleri hasar türüne göre bakıldığında ise %66'sı depremlerden, %10'u toprak kaymalarından %15'i sellerden, %2'si meteorolojik olaylardan kaynaklanırken %7'si ise kaya düşmelerinden kaynaklanmaktadır. Yaşanan doğal olayların afete dönüşmesine ülkenin coğrafi ve topografik özelliklerinin yanı sıra kentleşme sistemine bağlı olan sorunlarında etkisi büyüktür. Kentler kurulurken yerleşim alanlarının belirlenmesinde ve seçilmesinde doğal afet riskinin göz önünde bulundurulmaması afet riskini arttıran bir faktördür. Tarih boyunca binlerce uygarlığı ağırlayan Anadolu coğrafyasında modern anlamda kentleşme 1950'li yıllar ile birlikte gelişmeye başlamıştır Şehirleşmenin başlangıcı olan yıllarda kentler istihdam fırsatları yaratarak nüfusun büyük bölümünü kendilerine çekmiş ve böylelikle hızlı bir kentleşme

süreci başlamıştır. Fakat kentleşme altyapısının uygun olmadığı bu süreç beraberinde plansız kentleşmeyi getirmiş ve bu süreç geçmişten günümüze böyle devam etmektedir. Türkiye’de kentleri doğal afetlere karşı riskli hale getiren bir diğer unsur ise toprakların sulu ve verimli olması sebebi ile ovalarda kurulan yerleşimlerin risk barındırması ve bu ovalarda kurulan yeni sanayi alanları ile birlikte nüfusun buralarda yoğunlaşması sonucunda meydana gelen çok katlı ve düzensiz yapılanmalar. Bunun sonucunda da plansız kentleşme, yanlış arazi kullanımı ve kentlerin de tarım alanlarına doğru ilerlemesi doğal afetlere karşı olan riski arttırmaktadır. Bu açıdan bakıldığında ise 1966 yılında meydana gelen Varto depremi, 1967 yılında meydana gelen Adapazarı depremi ve 1999 yılındaki Marmara depreminde depremin sebep olduğu hasarların en önemli nedeni yanlış arazi kullanımıdır (Genç, 2007, ss. 205-209).

Doğal veya teknolojik tehdittin risk ile birleşmesi ile büyük oranda tahribata neden olabilecek olaylar meydana gelebilmektedir. Bu sebepten dolayı öncelikli olarak iki temel kavram olan tehlike ve risk kavramının anlamlarına bakmak gereklidir. İnsanlar için olumsuz sonuçlar yaratan doğa, teknolojik veya insan kaynaklı olayların bütününe tehlike denilebilir. Risk ise gelecekteki belli bir zaman dilimi içerisinde mevcut bir tehlikenin vermiş olabileceği zararları ifade eden bir kavramdır. Afetlerin meydana geliş türleri ne olursa olsun tüm afetlerin afet yönetim döngüsünün kendi içerisinde 5 farklı kategoride sınıflandırabiliriz. Bunlar;

1. Afetlerin meydana getirebileceği zararları azaltma
2. Afetler önceden hazırlıklı olmak
3. Afetler sırasında kurtarma ve ilk yardım
4. İyileştirme
5. Yeniden inşa etmek

Bu Süreçler doğrultusunda toplumda afetlere karşı olan direnç yeterli değilse afetlerden etkilenme kaçınılmazdır. Olay yeri, sosyo ekonomik koşullarına bağlı olarak afetlerden etkilenme oranında artış veya azalış görülebilmektedir. Buradaki zarar kavramını ise bir olayın meydana gelmesi ile insanlığın başına gelebilecek maddi ve manevi kayıpların bir ölçütü şeklinde tanımlayabiliriz. Yani bir afetten ne kadar çok zarar görülürse toplumun afet ile baş edebilme oranı da azalır. Bu ikisi arasında ters orantı mevcuttur. Afetlerden önce afetlerden sonra ve afet sırasında mühendisler afetin olası etkilerini en aza indirgeyebilmek, afetlerden sonra çevreyi yeniden inşa etmek ile ilgilenirler. Sosyal

bilimciler ise afet olduğunda insanların tepkilerini inceler ve bu tepkileri afetlerin etkileri ile oluşumları ile ve toplumun yapısı ile olan ilişkilerini değerlendirirler. Afet çalışmalarında başarı elde etmek için disiplinli bir çalışma gerekmektedir. Coğrafya, mühendisli, sosyal politik çevre, ekonomi gibi disiplinler bu döngünün içerisinde yer alır. Bu tür çalışmalarda genel olarak sosyal boyut ihmal edilerek arka plana atılır. Bu tür bir yaklaşım ile afetlere yaklaşmak afet risk yönetiminde de engellere sebep olmaktadır (Varol & Gültekin, 2016, s. 1432).

1.2. Doğal Afetler

Afet en genel anlamıyla, toplum için fiziksel, maddi ve sosyal kayıplar yaratan, günlük yaşam faaliyetlerini durdurarak ya da sekteye uğratarak, insanlığı etkileyen ve etki ettiği toplumun kendi imkân ve kaynaklarını harcayarak altından kalkamayacağı, baş edemeyeceği doğal, teknolojik ya da insan kökenli olaylardır(Ergünay, 2009, s. 3). Eğer yaşanan olay, insanların veya toplulukların yaşantılarında bir bozulma, değişme gibi etki oluşturmuyorsa bu olaya afet denilmemektedir. Depremler, sel felaketleri, volkanik patlamalar, çığ düşmeleri, hortumlar, toprak kaymaları gibi çok sayıda doğal afet bulunmaktadır. Doğal afetler, bölgeden bölgeye değişiklik göstermektedir. Örneğin; Türkiye’de aktif bir yanardağ mevcut değilken, İtalya, İzlanda gibi ülkelerde bazen volkanik yanardağ patlamaları görülmektedir. Türkiye’de ise en sık rastlanılan doğal afet depremler veya sel felaketidir. Türkiye, yakın geçmişte bütün toplumu etkileyecek depremlere şahitlik etmiştir. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkez üssü depremlerde, çok sayıda vatandaş vefat etmiş ve yüzbinlerce insan yaralanmıştır. Bu deprem, yalnızca yerel değil ulusal anlamda da sonuçlar yaratmıştır. Hemen sonrasında ülke olarak birlik ve beraberlik sağlanmış ve afetzedelerin yaraları sarılmaya çalışılmıştır. Yaşanan bu afet, uzun bir süre gündemde yer almış ve halk o coğrafyada yaşanan gelişmeleri medya kanallarından aralıksız bir şekilde takip etmişlerdir. Televizyon, internet, gazete vb. medya kanallarında deprem bölgelerinde yaşanan olaylara yönelik haberler yayınlanarak insanlar bilgilendirilmeye çalışılmıştır. Yaşanan felaketin çeşidi, büyüklüğüne göre afetin olduğu yerdeki canlılara tesir etmekte, mal ve can kayıpları meydana gelmektedir. Fakat maalesef ki tüm ülkeyi ilgilendiren doğal afetlerde bile medya kanalları yayınladıkları haberlerdeki iletileri kendi fikirleri doğrultusunda hazırlayabilmektedir(Nazlı & Soylu, 2023, s. 45).Doğal afetlerin meydana gelmesinde, doğal afetin kendisi kadar afetin olduğu toplumun sosyal, siyasi ve finansal özelliklerinin de önemi büyüktür. Yani

felaketlerin, farklı sosyoekonomik oluşumuna sahip toplumlarda anlaşılabilir hususlar olarak görülebilmesi ve yaşamsal tesirlerinin eğitim yoluyla tüm insanlara etkili bir yöntem ile öğretilmesi amacıyla genel olarak halkın, özel olarak ise öğrencilerin kritik bir eğitim aşamasından geçmeleri gerekmektedir. Doğal afetler gibi mühim bir temayı, iyi aşlamak ve öğrenenlerin felaketlere karşı tedbirli olma, korunma ve afet süreci gibi konularda, yeterli enformasyon ve birikimle yetiştirilmeleri sağlanacaktır(Özgen, 2011, s. 305). Doğal afetlerin oluşturacağı zararları azaltmak amacıyla ülkemizde bilhassa 1999 Marmara depremi sonucunda çalışmalar hızlanmıştır. Bu çalışmalar büyük oranda afetlerin meydana gelişini afetlerden korunma ve hukuki düzenlemeler üzerine odaklanmıştır. Fakat, doğal afetlerin zararlarının azaltılması sebebiyle önemli bir yer edinen afet bilgisi ve bilinci dallarındaki araştırmalara henüz yeteri kadar önem verilmemiştir (Cin, 2010, s. 71). Doğal afetlerin meydana getirdikleri sonucu etki eden en önemli faktör dünya nüfusunda ki aşırı artıştır. Dünya nüfusu 1800lü yıllarda 800 milyon iken günümüzde 7,5 milyar olmuştur. Kısa süre içinde oluşan bu artış yeni yaşam alanlarını doğurmuştur. Yeni yaşam alanları belirlenirken yapılan yanlış tercihler şehirlerde oluşan düzensiz yapılaşma felaketin boyutlarını daha büyük hale getirmiştir. Afetlerin Epidemolojisi ve Araştırma Merkezi (CRED) verilerine göre yalnızca 2017 yılında Dünya da meydana gelen 318 afette 9,500 kişi vefat etmiş, 122 ülke ve 96 milyon insan bu felaketlerden etkilenmiş, 314 milyar dolar maddi kayıp yaşanmıştır. Doğal afetleri önleme ve zararlarını en aza indirme çalışmaları eğitim ile yakından ilgilidir. Afetin sebep olduğu zarar çok fazla olabilir ve bu zararın şiddeti toplumun eğitim seviyesine ve afete hazır olma durumuna göre değişebilmektedir. Toplamların afetlere yönelik bilgi eksiklerinden dolayı afetlerin boyutları günden güne farklı boyutlara ulaşmıştır. Bilinçli bir doğal afet eğitimi afetlerin olumsuz etkilerini en aza indirme noktasında önem arz etmektedir. Afetler sonucunda meydana gelen can kayıplarının çoğu dünyada geri kalmış, gelişmemiş ülkelerde olduğu bilinmektedir. Bu durumda afetlere karşı iyi eğitilmiş bireyin önemini vurgulamaktadır. Doğal afet konusunda bilgiye dayalı eğitim olduğu için bu tür sorunların çözümüne katkısı sınırlıdır. Bu husus da bilgiden ziyade anlama ve yorumlama gibi okuryazarlık kavramlarının gündeme gelmesi gerekmektedir. Doğal afet okuryazarlığı toplumun eğitim seviyesi ile yakından ilişkilidir. Doğal afet okuryazarlığının yeterince gelişmediği toplumlarda afet sırasında psikolojik sosyal sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu sorunlardan en önemlisi ise yetişmiş insan

kaynağının afetlerde kaybedilmesidir. Bu açıdan gençlerin küçük yaştan itibaren afet okuryazarlığı konusunda eğitimi sorunları asgari seviyeye indirgeyecektir(Sözcü, 2019, s. 4,5).Deprem esnek yapıda bulunan yer kabuğunun kırılması veya dengesinin bozulması ile meydana gelen şok neticesinde ortaya çıkan enerjinin sarsıntılar şeklinde yeryüzüne dağılması olayıdır. Deprem büyük oranda can ve mal kayıplarına sebep olan doğal afetlerden ilk akla gelendir. Doğal afetlerden biri olan deprem bütün dünya ve ülkemiz için çok büyük önem taşımaktadır. İnsanlar doğal afetler içerisinde en çok zarar veren bu doğa olayı ile bir arada yaşamayı ve depremlerin meydana getirebileceği zararları azaltmanın yollarını öğrenme mecburiyetindedirler. Depremlere karşı dirençli yapılar planlamalarındaki amaç meydana gelebilecek bütün zararların engellenmesi değildir. Çünkü böyle bir planlamanın olması maliyetlerin yükselmesine sebep olur. Bu yapının deprem sonucunda yıkılması neticesinde meydana gelebilecek can kayıplarını engelleme başlıca amaç olmalıdır. Meydana gelebilecek şiddetli bir sarsıntı da yapıda çatlaklar oluşabileceği fakat herhangi bir yıkımın olmayacağı beklenmeli ve onarım gerektireceği göz önünde bulundurulmalıdır. Ülkemizdeki deprem bölgesi haritası da göstermiştir ki topraklarımızın yaklaşık %96'sının deprem bölgesidir ve nüfusumuzun %98'i bu bölgelerde yaşamaktadır. Türkiye'de yapıların ve nüfusun %40'ı kırsal bölgelerde herhangi bir mühendislik hizmeti olmadan ve teknoloji kullanılmadan ilkel yöntemler ile inşa edilen yapılarda yaşamaktadır. Depremleri engellemek olanaksız bulursa da depremlerin yaratacağı zararlar büyük oranda engellenebilir. Zararları en aza indirgeyebilmek için de yerleşim alanlarının bilimsel analizlere göre belirlenmesi ve özel yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir(Kızıloğlu vd., 2006, ss. 57-58).İnsanlar için maddi ve manevi kayıplara neden olan doğal, teknolojik, ya da insan kaynaklı olaylara afet denilmektedir. Afetin büyüklüğü afetin meydana getirdiği insan kayıpları, yaralanmalar, neden olduğu ekonomik kayıplar ile belirlenmektedir. Eğer bir olay çevrede ve toplumda bozulmaya neden olmadıysa can ve mal kaybıyla sonuçlanmadıkça afet olarak değerlendirilmemektedir. Depremden sonra meydana gelen yapılarda hasarlar ve bunun sonucu olarak kayıplar oluşmuşsa birtakım problemlerin bulunduğunu işaret eder. Deprem zararlarının artmasının başlıca nedenleri:

1. Deprem büyüklüğü
2. Deprem oluştuğu yerin zemin özellikleri
3. Deprem meydana geldiği yerdeki yapıları niteliği

4. Depremi olduğu bölgedeki gelişmişlik seviyesi
5. Düzensiz kentleşme ve sanayileşme
6. Toplumun bilgi ve eğitim seviyesi

Bu etkenlerden depremin şiddeti, zemin yapısı, gibi oluşumlar doğal etkenler iken diğer belirtilen hususlar insan faktörlü etkenlerdir. Depremin meydana geldiği yerdeki hasarlar sadece o bölge ile sınırlı kalmayıp zamanla tüm ülkeyi etkilemektedir. Bir ülkenin gelir düzeyi ile deprem ile ilgili uyarı ve önlemlerin sağlanması doğru orantılıdır. Ülkemizde özellikle 1950 yılından sonra başlayan kırdan kente göç kentlerdeki nüfusu arttırmış ve bunun sonucu olarak da kentlerde çarpık kentleşme yaşanmıştır. Buna bağlı olarak da sayıca yeterli ama nitelik açısından zayıf yapılar oluşmuştur. Nitelikli bir yapının elde edilmesi için 4 süreç bulunur bunlar: Planlama, tasarım, yapım ve kullanım süreçleridir. Depreme dayanıklı bir yapı için mevcut yasa ve yönetmelikler yeterli olmalı bu süreçlerde yer alan ve hizmet üreten kesimin sağlam ürün vermesi ve bu süreçlere etkin katılım ile mümkündür. 5M olarak tanımlanan man (insan) Money (para) machine (makine-araç) method (yöntem) materyal (malzeme) kaliteli bir yapının oluşumu için en önemli 5 temel etmendir. Ancak son zamanlarda bunlara ek olarak management (yapım ve risk yönetimi) de eklenmiştir (Önel, 2000, akt. Taş, 2003, s. 226). Depremlerde meydana gelen kayıpların azaltılması için sadece yapı güvenliğinin sağlanması yeterli olmamaktadır. Zemin etüt çalışmalarının yapılması, yanlış arazi kullanımının engellenmesi, depremden sonraki süreç için toplanma alanlarının oluşturulması, ulaşım alt yapısının güçlendirilmesi bunlardan birkaçıdır. Olası deprem zararlarını azaltmanın en etkin yolu haklı bilgilendirmek ve eğitmektir. Modern iletişim teknolojilerinin tüm imkanlarını seferber ederek halkı bilgilendirmesi ve eğitmesi önemlidir. Deprem öncesinde depreme hazırlık aşamaları ilkyardım aşaması depremden hemen sonra iyileştirme ve yeniden yapılandırma ise deprem sonrası yapılması gerekenlerdir. Bu aşamalar birbirini takip eden ve süreklilik göstermesi gereken aşamalardır. Deprem öncesi bir süreç olan zarar azaltma aşaması deprem zararlarının azaltılması veya önlenmesine yönelik süreçtir.

Bu aşamada yapılması gereken çalışmalar

1. Afet esnasında mevcut yasal mevzuat gözden geçirilmeli, mümkünse yeniden düzenlenmeli
2. Deprem yönetmeliği gözden geçirilmeli
3. Afet riskinin belirlenmesi, tehlike haritalarının oluşturulması

4. İhtiyaç duyulan AR-GE faaliyetlerinin uygulanması
 5. Ülke için afet erken uyarı sisteminin kurulması
 6. Zararların azaltılması konusunda eğitim faaliyetlerinin yaygınlaştırılması
 7. Afetleri önleyici veya zarar azaltıcı tedbirlerin geliştirilmesi
- Zarar azaltma aşamasında afetin önlenmesi ve durdurulması mümkün olamayacağı için afetin etkisini azaltacak birçok faaliyeti kapsamaktadır.

Afet yönetimi le ilgili planlamaların geliştirilmesi

Bu planlarda görevlendirilen personelin bilgi düzeyinin geliştirilmesi

Gerekli kritik malzemelerin stoklanması

Erken uyarı sisteminin kurulması(Ergünay, 1999, akt. Taş, 2003, ss. 226–230).

Deprem sonrası aşamalar ise ikiye ayrılır: Arama kurtarma ve Acil yardım bu aşamanın hedefi can kaybına azaltmaktır. Birkaç gün veya birkaç hafta ile sınırlandırılmıştır(Sey,1999 akt.Taş, 2003, ss. 226-230).

Bu aşamada yapılması gerekenler:

Haber alma

Temel ihtiyaçların belirlenmesi

Tedavi

İlkyardım

Güvenlik

Tahliye

Hasar Tespiti

Gibi birçok faaliyet bulunmaktadır. Sel, suyun yatağına sığmayarak, yerleşim alanları ve tarım yerleşimlerinde tehlikeye sebep olması olarak tanımlanabilir. Sel birkaç gün veya daha uzun zaman içinde meydana gelebileceği gibi, saat olarak ifade edilebilecek kadar az sürede oluşan ani seller (flash floods) şeklinde de meydana gelebilir. (Gökter, 2006 akt.Kömüşçü vd. 2011, s. 210). Dünya nüfusunun son zamanlarda katlanarak artması ormanlar üzerinde daha önce rastlanılmamış bir baskı oluşturmaktadır. Bu baskı orman yangınları ve ağaç kesmeleri şeklinde gerçekleşmiştir. Günümüzde teknolojinin gelişmesi ve orman yangınlarına karşı kullanılmasına karşın orman yangınları halen büyük bir tehlike olarak varlığını sürdürmektedir. Özellikle son yıllarda orman yangınlarına sık rastlanılması yangın yaratan etmenlerin de arttığı anlamına gelmektedir(Ertuğrul, 2005, ss. 43-48).Hortum sıcak hava kütlelerinin serin veya kutup bölgelerindeki hava kütleleri ile çarpışması sonucunda oluşur(Coşkun & Aksoy, 2004, ss. 206–208).

1.3. Yerel Basın ve Afet Haberciliği

Yerel basın hedef kitlesi daha dar olan öncelikli olarak içinde bulunduğu yörenin sorunlarını işleyen ve önceliği yayınlandığı yöre olan basındır. Günlük ya da aylık periyotlarda yayın yapan yöresel sorunlara kulak veren ve daha dar bir alandaki bir kitlenin sorunlarını ve sesini duyurmaya çalışan basındır. Gazetecilik mesleğinin vermiş olduğu görev ve sorumlulukları ait olduğu yörede yerine getiren ve bu doğrultuda çeşitli sorumluluklar taşıyan bölge halkının gözü kulağı olurken ve ayrıca bölgesel kamuoyunun gelişimine katkı sağlayan yerel yönetimleri inceleyen yürütmüş olduğu faaliyetler doğrultusunda gerek bölge halkı arasında gerek yerel yönetimler arsında bağlantı sağlanmasında mensup olduğu bölgenin sosyal yaşantısını düzenlemeye yardımcı olan ve özellikle bölge halkının politik anlamda bilinç elde etmesine ve siyasal yaşama atılma konusunda önemli görevler üstlenerek demokrasinin benimsenmesinde ve sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmesine son derece önemli katkı sağlayan kitle iletişim araçlarıdır(Bekiroğlu, 2008, s. 134). Yerel basının Türkiye'deki tarihsel sürecine baktığımızda; ulusal basına benzer bir gelişim geçirdiği görülmektedir. Osmanlıda ki vilayet gazeteleri yerel basının ilk örneklerini oluşturur diyebiliriz. Vilayet nizamnamesinin getirilerek her vilayette bir basımevi kurulmasının öngörülmesi vilayet gazetelerindeki en önemli gelişmedir. Valiliklerin kırtasiye ihtiyaçlarını karşılamak amacı olan bu basın evlerinde resmi yayınların dışında özel kişilerin yayınlarının yapılması ilke edinilerek vilayet gazetelerinin önü açılmıştır. Avrupa da yayın sayılarının artması ve Osmanlıdaki ayrıştırıcı faaliyetleri dengelemek amacıyla bu gazeteler teşvik edilmiştir. Bugünkü yerel basının temeli sayılan Osmanlıdaki vilayet gazeteleri Osmanlı döneminde devlet desteğini almış sonraki dönemde Anadolu Basını, Taşra Basını şeklinde adlandırılmıştır. Yerel basın, toplumu doğrudan ilgilendiren durumlarda halkı harekete geçirmek, seferberlik ilan etmek açısından önem arz etmektedir. Bu açıdan geçmişe baktığımızda Kurtuluş Savaşında yerel gazetelerin halkı teşkilatlandırmaları ve örgütlemeleri, Cumhuriyet Döneminde de inkılapların hayata geçirilmesine önemli rol oynamışlardır(Yılmaz, 2009, s. 136,137).

Yerel Basının işlevleri konusuna değinecek olursak;

1. Yöneten-yönetilen ilişkisi doğrultusunda devlete ait faaliyetlerin sağlıklı ve doğru bir şekilde topluma duyurulması yerel basının faaliyetlerinden biridir. Ayrıca yönetici

kategorisinde bulunanların toplum adına denetlenmesi, kamuoyu oluşturulması yerel basının görevlerindendir.

2. Beldelerde yerel yönetimlerin sağlamış oldukları hizmetlerin vatandaşlara duyurulması ile birlikte yerel yönetim-vatandaş ilişkisinin oluşturulması yerel basının önemli faaliyetlerinden biridir.
3. Ulusal basının işlevlerinden biri olan eğitim işlevi yerel basının yaratmış olduğu toplumsal kimlik ile önem kazanır. Ulus iradesinin doğru bir şekilde ve amacına uygun olarak yansımaları için gerekli olan demokrasi kültürünün yerleştirilmesinde yerel basın önemli bir işlev üstlenmektedir.

Yerel basının taşıdığı olduğu bu temel işlevlerin yanında yerel ve bölgesel nitelikleri eklemek yerel basına daha farklı bir kimlik kazandırır. Genel haberlerin dışında sınırlı bir bölgede yaşanan olayların haberleştirilmesi aynı zamanda o bölgenin gelişimine de katkı sağlayacaktır. Yaşadığı bölgedeki olaylar ve gelişmeler hakkında fikir ve bilgi sahibi olan birey zaman içerisinde bu sorunlara yönelik olarak duyarlılık sağlamış olur. Sağlanan bu duyarlılık ise sorunların çözümü için birlik beraberlik ve dayanışmayı doğurur. Şüphesiz ki bu olgular da o bölgenin gelişimine önemli fayda sağlar. Bu anlamda özellikle ülkemizde yerel basının önemli bir yeri mevcuttur. Ülkenin gelişmişlik seviyesinin ülkenin geneline düzenli dağılım sağlamadığı gerçeğinden yola çıkacak olursak yerel basının bu gelişim açısından son derece önemli olduğu ortaya çıkar. Yaşanan tecrübeler, edinilen bilgiler yerel basının sağlamış olduğu fayda açısından son derece gerekli bir araç olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Yerel basının aktarmış olduğu ulusal düzeydeki konularda bilgi aktarırken odaklandığı yerel sorunlar konusunda yoğun bir ilgi yaratılmış olur. Bu duruma en güzel örnek olarak Kurtuluş Savaşı esnasında dönemin yerel gazeteleri milli mücadele sürecinin başarı ile sonuçlanmasında son derece önemli rol oynamışlardır(Gezgin, 2007, ss. 177-178).Yerelleşmenin her açıdan güçlü olduğu yerde bireyler haklarını daha aktif bir şekilde savunabilmektedirler. Böyle kişilerin demokrasi, insan hakları, özgürlük gibi temel hakları konusunda yerel basının gelişmediği yerlere göre daha ileri bir yerlerde oldukları görülmektedir. Bir bölgede yerel basın güçlü ise bu bölge insanının demokrasiye insan haklarına daha güçlü sahip çıktıkları gözlemlenmiştir. Böyle kişiler isteklerini ve ihtiyaçlarını daha kolay dile getirme olanağına sahiptirler. Demokrasinin yerel birimler ile güç elde ettiği bir gerçektir. Yerel demokrasinin hayata geçirilmesi ile ülke genelinde demokratikleşme oranı da artacaktır. Yerel basının ulusal

basın gibi görüntü ve içeriklere sahip olması için finansal desteğe ihtiyaç duyar. Finansal desteği alan yerel gazeteler gerekli teknolojilere sahip olabilecekleri gibi bu teknolojileri kullanabilecek kaliteli elemanlara sahip olabileceklerdir. Yetkin personele gerekli donanımına sahip olan gazetelerde böylece haber çeşitliliği ve zenginliği de artacaktır. Yerel basın yerel ekonominin sorunlarını ne derece yansıtırsa zaman içerisinde oluşacak olan oluşumdan da payını alacaktır. Eğer yerel medya yerel sorunlara, yerel ekonomiye kayıtsız kalmazsa zamanla ulusal basın için de önemli kaynak haline gelir. Yerel medyanın iş dünyası ile ilişkileri ne derece gelişirse yerel gazetelere ilan reklam verme oranları da o derece de artar. Profesyonellik ile yapılan bir ekonomi haberciliği, yorumculuğu medyanın aydınlatıcı rolüyle birleştğinde bölgesel ekonomiye katkı sağlar(Gezgin, 2007, ss. 193-194). Yerel gazeteler kamuoyu yaratma görevini sınırları doğrultusunda bulundukları yöredeki kamuoyuna yönelik gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Yerel basın kapsamı itibarı ile yerel düzeyde görevini yerine getirmeye çalışırken doğal olarak kendine hedef olarak yerel halkı seçmektedir. Bu doğrultuda yerel basının öncelikli olarak yerel gündemi ele alması gerekmektedir. Bulunduğu yörenin bir parçası olan ve o yörenin sesi olan yerel gazetelerin bölgedeki siyasal, toplumsal, ekonomik olaylardan da etkilenmesi kaçınılmazdır(Bekiroğlu, 2008, s. 132).Türkiye’de gazeteciliğin öncüsü olan yerel basın 1860’larda yapılan yerel yönetimdeki değişiklikler sonucunda meydana gelmiştir. Osmanlıdaki yönetim sistemi ve dönemin siyasi havası sebebi ile ilk örneklerine rastlanılan yerel basında öncelik toplumun merkezi yönetim ile olan ilişkisinin güçlendirilmesi amaç edinmiştir. Cumhuriyet dönemine geçmek ile birlikte yerel basın kendine geniş bir çerçevede yer bulmasına rağmen sahip olduğu işlevi yerine getirmede rastladığı güçlükler artmaya ve çeşitlenmeye devam etmiştir. Yerel basın yani Anadolu basını yaşadığımız süreçte de demokrasinin etkin bir ögesi olamadığı gibi ekonomik yönden de ayakta kalma savaşı vermektedir. Yerel gazetecilik geleneğinin etkin bir şekilde sürdürüldüğü bazı bölgeler dışında resmi ilan desteği almadan yayın hayatına devam edebilecek olan yayın sayısı son derece azdır(Çavuş, 2017, s. 20).Türkiye’de Osmanlı’nın son zamanlarından başlamak üzere Kurtuluş Savaşı döneminde ve Cumhuriyetin kuruluşunun ilk zamanlarında önemli siyasi roller üstlenmişlerdir. Günümüzde ise yerel gazeteler yerel demokrasinin sağlıklı bir şekilde işleyişine fayda sağlaması, yayınlandığı bölgenin problemlerini ve bu problemlere çözüm oluşturmak için bir tartışma ortamının sağlanması, okuyucunun ufkunu genişleterek yerel düzeyde

gelişmeyi ve ilerlemeyi hızlandırması beklenmektedir. Fakat yerel gazeteler uzun zamandır pek çok olumsuzluk ile mücadele ederek hayatta kalma savaşı veren kurumlara dönüşmüşlerdir. Yeterli sermayenin bulunmaması, reklam gelirlerinin yetersizliği, malzeme ihtiyaçlarının karşılanamaması gibi zorluklar bir araya gelmesi yerel medyanın işlevlerini yerine getirmede engel teşkil etmektedir. Devlet 1931 yılından beri yerel gazetelere resmi ilan ve reklam aktarımı sağlayarak yardımcı olmuştur. Bu aktarıma yönelik düzenlemeler 1961 yılına kadar çeşitli yollar ile gerçekleşmiş 1961 yılından sonra da Basın İlan Kurumu vasıtası ile yapılmaya başlanmıştır. Basın İlan Kurumu Yasası resmi ilan dağıtımına yönelik olarak birtakım ölçütler belirlenmiştir. Bunlar teknik personel, satış dağıtım, sayfa sayısı gibi ölçütlerdir. Konulan bu kurallar gazetelerin daha faydalı ve daha kapsamlı olmasını sağlamaya dönüktür. Bu kurum gazetecilik yönünden belirli bir seviyeyi yakalamış olan illerde yeni şubeler açmakta ve bu şubelerdeki gazetelere denetimi ve ilan aktarımını kendi personelleri ile yapmaktadır. Bunun dışındaki diğer illerde ise bu görev valiliklere bırakılmıştır(Şeker, 2005, ss. 101-102).Osmanlı Döneminde zor şartlarda yayıncılık faaliyetlerini yapan yerel gazeteler özellikle Kurtuluş Savaşı döneminde önemli roller üstlenmişlerdir.1919 ile 1938 yılları arasında toplam 582 gazete çıkarılmıştır. Bunların 406'sı taşra da 176'sı İstanbul'da bulunmaktadır. Demokrat Parti döneminde siyasi görüşe göre resmi ilanların dağıtılması yerel gazeteleri güçlendirmiştir. Resmi ilan desteği alan gazetelerin sayılarında sonraki dönemlerde de artış yaşanmıştır.1980 yılından sonra yerel gazetelerin sayılarını etkileyen gelişmeler yaşanmıştır(Şeker, 2005, s. 102 103).Türkiye'de çok partili hayat geçiş ile birlikte basın da önemli bir evreye girmiştir. Koloğlu (1993)'nun da belirtmiş olduğu gibi, 1945'te Türkiye de 98'i günlük 202 gazete varken bu sayı 1960'a doğru 506'sı günlük olmak üzere 942'ye yükselmiştir. 1946 sonrasında ülkenin çeşitli yerlerinde farlı düşüncelerin sesi olan bu gazeteler Türkiye'nin demokratikleşmesinin de tanıkları olmuşlardır. Bu demokratikleşme Malatya yerel basınına da yansımıştır. 8 Ekim 1932 Cumartesi günü yayınlanmaya başlayan Fırat gazetesi bunun önemli tanıklarındandır. 1937 yılında dönemin genç yazarları tarafından Derme adında bir dergi yayınlanmaya başlanmıştır. 2.Dünya Savaşının getirmiş yaratmış olduğu zorluklar Malatya basın hayatını duraklama sürecine sokmuştur. Savaştan sonra çok partili hayata geçiş ile birlikte basın hayatında olumlu gelişmeler yaşanmış ve Malatya yerel basını da çeşitlilik olarak gelişme göstermiştir. Bu doğrultuda, 1948 yılında Fahri Öz Pazarbaşı'nın iki yıl aralıksız

olarak çıkardığı Doğu gazetesi doğmuş ve sonrasında H. Bayram Öz Pazarbaşı'nın Esen gazetesi ve Malatya Kalkındırma Cemiyeti tarafından yayın hayatına hazırlanan Malatya'nın Sesi gazetesi çıkarılmaya başlanmıştır. O dönemin genç gazetecilerinden Ekrem Tuncel'in yazı işlerini yaptığı ve Sabri Özbek tarafından çıkarılan Vicdan gazetesi, Şemsi Belli'nin (Meftun Deliçay) Çadır gazetesi, Sami Aydınoglu'nun Işık gazetesi ve Zülfikar İnanc'ın Çoban gazetesi de Malatya yerel basınına ayrı bir boyut kazandırmıştır. Yine bu dönemde dergicilik alanında da önemli gelişmeler yaşandığı görülmektedir. Şemsi Belli'nin Kervan Dergisi, Lütfi Beydağı'nın 30 Ağustos Dergisi ve Bahaddin Erdem'in Milliyetçi ve Türkçü bir duyguyla neşrettiği Uyanış Dergisi bunun örneklerindendir (Gayret, 2 Şubat 1951:1-2; Yeni Malatya, 1 Temmuz 1952:1 akt. Doğan & Aydın 2023, s.627).Afet haberciliği, meydana gelmiş, şu an gerçekleşmekte olan ya da gelecekte meydana gelecek doğal ve insan kaynaklı afetler ile ilgili haber ve bilgileri derleme, kamuoyuna sunma aşamasıdır(Houston, 2019, s. 592).Gazetecilerin olaya yönelik nitelikli bir raporlama oluşumunu kesintiye uğratacak birçok güçlükten söz edilebilir. Afet alanlarında haber merkezlerinin, ulaşım yapısının, iletişim altyapısının hasara uğraması, fiziksel risklerin olması, bilgiye erişimin sınırlandırılması ve siyasi baskılar gibi oluşumların yarattığı engeller söz konusudur (Sreedharen vd., 2019: 12-24 akt. Budak, 2023, ss. 1089-1090). Bunun dışında medya kuruluşlarının ekonomi-siyasi oluşumu, daha hızlı olma, fazla etkileşim ve izlenme endişesi nitelikli bir afet haberciliği oluşumunu engelleyebilmektedir. Dolayısıyla medyanın afetin oluşturduğu etkileri eksiltme gibi bir kamu yararını temel dayanak alması gerektiği söylenirken sürecin daha da karmaşıklaşmasına sebep olabileceğini söylemek gerekmektedir. Nitekim ABD'de meydana gelen Katrina Kasırgasında haber kanallarından tutarsız ve çelişkili haberler yayılması (Thevenot ve Russel, 2005 akt.Budak, 2023, ss. 1089-1090) insanların riskli bölgeden kaçması gerektiği halde evlerinden ayrılmamasına neden olmuştur (Mommott, 2005 akt. Budak, 2023, ss. 1089-1090). Bu yönden gazetecilerin afet olaylarında nasıl bir habercilik yolu izlemesi gerektiğine yönelik birçok prensipten söz edilmektedir. Afet haberciliği, genel olarak “flaş haber ve kurtarma/yeniden yaratma” olarak iki farklı dönem ile sınıflandırılmıştır. Birinci kategori olarak ifade edilen flaş haber dönemi, afetin yaşandığı ilk zamandaki içerikleri; ikinci kategori olarak bilinen kurtarma/yeniden yaratma dönemi ise afetten sonra geçen ilk günler sonrası haberleri kapsamaktadır(Nugent vd., 2017, s. 3750) . Afet haberciliğinde genellikle olayın

meydana geldiği ilk zamanlarda haber sayısı en üst seviyeye çıkmakta, olayın büyüklüğüne göre üç günden sonra haberlerdeki sayının azalması ile birlikte olayın medya açısından önemi de azalmaktadır (Koç & Akgül, 2017, s. 43). Bu anlamda, deprem haberlerinin medyadaki duygusal yoğunluğu ilk zamanlarda zirve yapmakta ve sonraki zamanda manşetler ve hikâyeler azalmaktadır. Ayrıntılı anlatmak gerekirse bir afeti takip eden ilk zamanlarda, izleyen, dinleyen ya da okurlar medyayı takip etmekte ve aralıksız haberlerden oluşan bir “bilgi maratonu” başlamaktadır. Geleneksel mecralarda olduğu diğer mecralarda da da benzer bir süreç ile karşılaşmaktayız. Özellikle flaş haber olarak sınıflandırılan birinci dönemde, dijital gazetelerde “sayfa görüntüleme ve haber özetlerinden oluşan indeks sayfasına göz atan okur” sayılarında önemli bir artış görülmektedir. Sosyal medyada ise afet sürecinde “insanların mağduriyeti “kurtarma çabaları, gönüllü çalışmalar, iş birliği, uluslararası mesajlar” konulu içerikler genelde ilk zamanlarda yoğun bir şekilde üretilmektedir. Zaman içerisinde gönüllülük, iş birliği, destek ile ilgili mesajlar artarken kayıp kişiler vefat haberleri ile ilgili mesajlar azalmaktadır (Valenzuela vd., 2017, ss. 628-630; Schifferes ve Coulter, 2013, s. 243 akt. Ata, 2023, ss. 609-610). Bu durum afet haberlerinin içerik ve konularda belirleyici olduğunu göstermektedir. Yani afet haberciliğinde konu ve işlevler yönünden dinamik bir oluşum söz konusu olmaktadır. Afetler esnasında topluma doğru bilgileri zamanında vermek, kamu erkinin afet esnasındaki çalışmaları konusunda halkı bilgilendirmek, bölgede afetten etkilenen vatandaşların problemlerini kamu erki ve toplumun bütün bireyleri ile paylaşmak, afet sonucunda olabilecek tehlike durumları ve salgın halinde devlet yöneticilerini ve toplumu hazırlıklı olmaya çağırarak ve bu hazırlık sürecinde afetten etkilenen vatandaşların gereksinimlerini yardım ve kurtarma ekiplerine iletmek afet sırasında bu tür haberciliğin görevidir (Sreedharan vd., 2019: 36 akt. Ayan, Keten, 2023, s. 119). Bu görevleri yerine getirmek amacıyla afet öncesinde afetlere hazırlığın yapılması gereklidir. Fakat, medyanın görevlerini yapabilmesi için medyanı önemli sorunların çözümü gerekmektedir. Bu bakımdan Medya Okuryazarlığı Araştırma Dergisi’nin oluşturduğu Afet Haberciliği Rehberi de (2023: 1) haberciliği bir kamu hizmeti oluşumunu belirterek medyanın kamu hizmeti vazifesini yerine getirmesinin şartı olarak haber edinmenin gerekliliğini öne sürmektedir. Dolayısıyla medyanın veya habercilerin görevlerini yapması, medya alanını da kapsayan fakat onu aşan temel bir çözümü gerektirmektedir. Bunun dışında afet sırasında haber yazma gazeteciliğin

kanunlarına uygun olmalıdır. Bunlar kısaca anlatılacak olursa; afetler sırasında haber içerikleri insan gururuna saygılı, afetzedelerin gizliliğini ihlal etmeyen, vefatları yalnızca sayılara indirgemeyen, reyting ya da “tik avcılığı” peşinde koşmayan, arama kurtarma çalışmalarını engellemeyen, acı görsellerden ve dramatize dilden kaçınan; aynı zamanda kamu yararını ve insan sağlığını öncelik edinen, afetzedelerin travmalarını tetikleyecek söylemlerden kaçınan; güçlü bir editoryal aşamadan geçen; yıkımın toplumsal ve siyasi sebeplerini ve sonuçlarını ortaya koyan, yalan haber ve bilgi kirliliğine özen gösteren gerçeğe sadakat gösteren bir anlatım ile okuyucu/izleyiciye ulaşmalıdır (Afet Haberciliği Kılavuzu, 2023: 7-11). Benzer bir anlatım Afet Haberciliği Rehberinde de mevcuttur. Bura da afet sırasında, haberciliğin insan hassasiyetini önemseyen, yurttaşların acılarına saygı duyan bir pratik işaret edilmektedir. Afet sonrasında da haber takibin önemine dikkat çeken çalışmalarda, afet bölgesinde ki problemleri gündemleştirmenin sürmesi, olabilecek afetlere karşı alınacak tedbirler konusunda afetin tahribat boyutunda sorumluluğu olan ve afet yönetimi hakkında toplumsal hafızada unutulmayacak yayınlar yapılması gerekliliğin altı çizilmiştir(Ayan & Keten, 2023, s. 119). Sosyal medya kanalları, kriz durumlarında mevcut bilgilerin hızlı bir şekilde yayılmasına sebep olurken insanların bu içeriklere istemsiz bir şekilde refleksel bir tepki vermesini önleyecek kontrol sistemi de kuralmalıdır. Sosyal medya platformları, kullanıcı ve alıcı arasında bir etkileşime olanak tanımaktadır. Bu imkân dâhilinde veri paylaşımları yapılarak karşılıklı bir transfer süreci söz konusudur. Sosyal medyanın teknoloji ile harmanlanmasıyla toplum üzerindeki yükselişi teknoloji tabanlı uygulamalarla ve çeşitli sosyal medya platformlarından meydana gelmektedir. Bu durum gazeteciliği de etkileyerek haber üretim ve aktarım sürecinde değişiklik yaşanmasına neden olmuştur. Yeni nesil gazetecilikte kaynak olarak sosyal medyanın kullanımı haber örneklerinde sıklıkla yaşanmaktadır(Hermida, 2013 akt. Eldem &Anar, 2021, s. 1133,1134).Haber üretiminin önemli bir kısmını gazetecilerin haber kaynaklarını nasıl belirledikleri ve seçtikleri oluşturmaktadır. Sosyal medya paylaşımları gazetecilerin sahip olduğu haber üretim hakimiyetini sarsmıştır. Bu duruma sosyal medya kullanıcılarının yayınladıkları bilgilerin gazetecilerin ilgisini çekmesi, sosyal medyanın zaman ve erişilebilirlik açısından haber ve kaynakları arasındaki farkı azaltması sebep olarak verilebilir. Doğal afetler hem doğal hem insan kaynaklı sebeplerden meydana gelebilmektedirler. Fakat bazı doğal afetlere doğaya yaptıklarımızın sonuçları görmezlikten gelinerek insan eli ile yapılan faaliyetler

sebeptendir ki bazı doğal afetlerin önüne geçilebilir. Ve bazı doğal afetlerin önlenilebilir olduğu gerçeği dikkate alındığında medya bu gibi durumlarda halkı önceden uyarma ve önlem almaları konusunda uyarabilme özelliğine sahiptir. İnsan eli ile meydana gelen faaliyetlerin sebep olduğu doğal afetler arasında zaman farkı bulunduğundan bu ikisi arasındaki bağı anlamak daha da güç haline gelmiştir. Sonuçlar zamanla ortaya çıktığından insanlar genellikle bu bağı fark etmeyerek doğaya verdikleri tahribata neden olmuşlardır. Bu da insanlar için aniden veya yavaş yavaş oluşan bir felaket hazırlayabilir. Örneğin sel kuraklık gibi doğal afetler insana bağlıdır. Ormanların yakılması heyelena sebep olurken büyük baraj yapılarının oluşması ve içerisinde büyük oranda suyun birikmesi ile bazı uzman yorumlarına göre depreme sebep olabilmektedir. Günümüzde bilim ve teknoloji alanlarında yapılan gelişmeler ile bazı afetlerin meydana gelebileceği öngörülmektedir(Sarma, 2021, s. 829).Bir gazetecilik türü olarak afet gazeteciliğine baktığımızda henüz yeni bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumun olağanüstü bir duruma maruz kalması durumunda afetler ile ilgili bilgileri aktarırken afet öncesinde, müdahale esnasında ve afet sonrasındaki iyileşme sürecinde hangi haber kaynaklarının kullanılması gerektiğini ve habercilerin bu konuya olan yaklaşımını ifade eder. Meydana gelecek olan afet durumları beklenmedik bir durumda gerçekleştiğinden ortaya bir enformasyon boşluğu çıkmaktadır. Bu boşluk ta yalan haberlere ve sağlıksız haber ortamına sebep olur. Medyanın afet durumlarında haber yapma zorunluluğu bulunduğundan eğer doğru ve gerekli bilgi o esnada elde edilemez ise meydana gelen boşluğu medya kuruluşları doldurmaya çalışır. Afet gibi kriz dönemleri hem medya için hem de toplum için en tehlikeli dönemlerdir. İnsanların bilgiye en ihtiyaç duydukları bu dönemde haber içinde bolca malzeme sunulur. Fakat böyle bir süreçte görsel basın organlarının reyting oranlarını, yazılı basın organlarının da tirajlarını düşünceleri etik ve mesleki değerlere uygun değildir. Medya böyle hassas bir durumda oldukça önemli bir yerde yer alır. Doğal afetler izleyenleri ve okurları ajite etmeye uygun materyaller sağlar. Bu tür durumlarda olaylar aktarılırken abartıya yer verilmeden ve gerçekliğe uygun bir kitle iletişimi sağlanmalıdır. Çünkü toplumun afetlere yönelik bilgilere sahip olmasında medya önemli bir yere sahiptir. Medya yaptığı içerikler ile afetzedeler ve okuyucu dinleyiciler arasındaki bilgi akışının güvenilirliğinden sorumludur(Kütükoğlu, 2021, s. 220,221,222).Türkiye’de 1939 yılında gerçekleşen Erzincan depreminden 1999 Marmara depremine kadar meydana gelen afetler ile ilgili

olarak bir afet haberciliğinden bahsetmek zordur. Bunun sebeplerine değinecek olursak gerek teknolojik yetersizlikler gerek bilimsel araştırmaların yetersizliği ve siyasi sebepler neden olmuştur. 1939 yılında meydana gelen Erzincan depremi başta olmak üzere devlet afetin neden olduğu kayıpları ve afet sonrası arama kurtarma çalışmalarına sınırlı bir yayın politikası getirmiştir. Afet öncesinde alınmayan önlemler ve afet sonrasında meydana gelen can ve mal kayıpları sorgulanmamış bunlar afetin doğal sonuçları olarak kabul edinilen bir yayın politikası benimsenmiştir. Afet ve gazetecilik birlikte düşünüldüğünde akla ilk gelen 1999 Marmara Depremidir. Bunun sebebi ise o tarihe kadar yaşanan en büyük afet olması ve medyanın doğrudan ihmallere neden olan müteahhitleri eleştirmesidir. Binlerce insanın hayatını kaybetmesine neden olan Marmara depremi olası bir deprem riskinin olduğu ve bunun kamuoyu önünde açıkça tartışıldığı bir dönemde meydana geldiğinden dolayı ve buna rağmen herhangi bir önlem alınmadığından devlet kurumlarının eleştiri odağı olmuştur. Bu dönem yayınlanan gazetelerinin çoğu manşetlerinde depreme dayanıksız yapı inşa eden müteahhitleri birçoğu da deprem sonrasında oluşan arama-kurtarma faaliyetlerini yeterince iyi organize edemeyen kamuyu eleştirmişlerdir. Örneğin 18 Ağustos 1999 tarihinde Hürriyet gazetesi manşetine “Katiller” ifadesini taşıyarak müteahhitleri suçlayıcı tavır takınmıştır. Hürriyet ve o dönem yayınlanan diğer gazeteler bina yapımındaki yetersizlikleri, usulsüzlükleri gün yüzüne çıkararak müteahhitlerin suçlanmasında etkin rol oynamışlardır. Hatta depremden sonraki süreçte de basın yayın organları bu davayı takip etmişlerdir. Ayrıca medya depremde sadece müteahhitleri suçlamamış aynı zamanda devleti de eleştirmiştir dönemin ana akım medyası depremde meydana gelen büyük can kayıplarının sorumluluklarını eleştirmeye yönelik bir yayın politikası benimsemiştir. Bu eleştirilerden yola çıkılarak 1999 depreminin yaşandığı zaman yapılan haberlerin gelecekteki olası büyük depremlerden etkilenebilecek vatandaşların ve kamusal çıkarı savundukları söylenebilir. O dönemin son derece kırılğan bir siyasi yapıya sahip olması ve üç partiden oluşan koalisyon hükümetinin bulunması, medyanın birkaç holding patronunun elinde bulunması ve bunların ekonomik çıkarları doğrultusunda medya kanallarını kullanmaları medyanın deprem konusunda eleştirel bir tavır benimsemesine neden olmuştur (Ayan & Keten, 2023, s. 122,123). Ülkemizde Medyanın afet konularında tepkisi genellikle olay merkezli olmaktadır. Oysaki afetler yaşanmadan önce o bölge ile ilgili olarak herhangi bir afet yaşanılacağına dair emareler verilirse önleyici habercilik denilen oluşum

ülkemizde var olsa ve risk taşıyan yapılar ile ilgili medya haberlerinde yer verse belki yaşanan maddi ve manevi kayıplar bu kadar olmazdı. Deprem meydana geldikten sonra ne yapılabilir derdine düşen bir medya yapısı ile medya bizlere sadece o bölgede yaşanan can kayıplarını, yaralı vatandaşların durumunu, yapılan yardımları, arama- kurtarma faaliyetlerini aktarmak ile yetinmektedir Oysa ki depremler ile ilgili yapılması gereken uyarıcı gazetecilik fay hatları üzerinde yerleşme gösteren binaları, bu binalar ile ilgili olarak herhangi bir uzman raporu mevcut mu gibi konuları da ele almalıdır. Böyle bir gazeteciliğin yapılması durumunda insanlar bu bölgelerden ev alırken daha dikkatli olurdu. Ebetteki günümüzde yapılan gazetecilikte çok önemli işlevler üstlenmekte fakat uyarıcı gazeteciliğe geçebilmek çok daha farklı bir önem arz etmektedir. Bir başka önemli konu da gazetecinin enkaz altından çıkarılan insanları canlı yayında aktarmaları riskli bir faaliyettir. Çünkü insanlar günlerce enkaz altında ve onların ne şekilde çıkacağı bilinmezken onları hemen kameraya tutmamak ve canlı yayın yapılmaktan kaçınılmalıdır. Göçük altında kalanlara mikrofon uzatılmamalı, gazetecinin görevi olup biteni aktarmak ise bunu da etik ilkelere uygun olarak doğru bir şekilde yapılması önemlidir. Deprem bölgesine gönderilen muhabirlere bu tür davranışlarda bulunmamaları konusunda uyarmalı ve bölgede yapılan arama kurtarma faaliyetlerine engel olmamaları konularında bilgilendirmeliyiz(Maden, 2023, ss. 409-410).

1.3.1. Türkiye’de Medyanın Afet Haberciliği

“Afet, 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un 29.05.2009 tarihinde kabul edilen, 02.07.2018 tarihinde mülga olan 2/1 b maddesine göre, “Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylar” olarak tanımlanmıştır “

Bu tanımlamadan da anlaşılacağı gibi afet kavramına yaklaşımda insan odaklılık benimsenmiştir. Doğa olayları insanları etkilediği ve kayıplara neden oldukları zaman afet adını alır. Afetlerin olağanüstü özelliklerinden dolayı gazeteciler için daha kapsamlı ve flaş haber niteliği taşırlar. Olağanüstü gerçekleşen olaylar olağan olayların yerini almakta, sahip olduğu dramatik etkiler ile gündem oluşturmakta ve manşet olma değeri taşımaktadırlar. Medya afet öncesi önleyici önlem almakta proaktif, afet sonrasında iyileştirme ve bilgilendirme noktasında reaktif rol üstlenmektedir. Yazılı, görsel, işitsel

olarak medyanın tüm mecraları ile birlikte afet sonrasında oluşan travma durumunun iyileşme aşamasında önemli bir rol üstlendiği inkar edilemez bir gerçektir. Medyanın ulusal düzeyde önleyici, bilgilendirici rolleri üstlenmesinin yanı sıra uluslararası düzeyde yönlendirici ve işbirlikçi işlevi de bulunmaktadır. Medyanın afet boyutunu görünür hale getirmesiyle uluslararası hükümetlerin gündemlerini etkileyebilmekte ve afetten etkilenen toplumun durumu göz önüne serilerek uluslararası yardımın gelmesini sağlamaktadır. Tüm resmi kuruluşların ve sivil toplum kuruluşlarının afet bölgesinde seferber olduklarında medya bir diplomasi aracı olarak öne çıkabilmektedir. Afet haberciliğinin tarafsız ve sağlıklı olmasının önünde bazı engeller mevcuttur. Bunlardan ilk akla gelenleri sıralayacak olursak ekipman eksikliği, iletişimde kısıtlılıklar gibi örnekler verilebilir. Bunların yanı sıra gazetecinin özellikle kendi bölgesinde felaketlere maruz kaldıklarında sadece olaylara tanık olmadıkları aynı zamanda bu olayların kurbanı oldukları durumlar da vardır. Bu tür durumlarda gazetecinin nesnelliğini koruması oldukça zordur. Gazetecinin bilgi edinmek için afetten etkilenen ve şok içerisinde bulunun bir afetzedenin söylemiş olduğu kanıtlanmamış paylaşımlarda da bulunulmasına rastlanılmıştır. Gazetecinin ya da bir medya kuruluşunun sahip olduğu siyasi görüşün ya da ideolojik tutumunun toplumun tamamını etkileyen bir afet olayında görünür kılınıp kılınmaması gazetecinin bir diğer sınavıdır. Afet haberciliğinde medyanın nesnelliğini korumadaki zaafına yönelik bazı örnekler mevcuttur. Nepal 'de 2015 yılında gerçekleşen 7,8 şiddetindeki depremden sonra Hint medyası büyük bir tepki ile karşı karşıya kalmıştır. Hint medyası depremin etki ettiği bölgeleri MI 17 diye bilinen askeri uçaklar ile ziyaret etmiş ve burada nesnel bir şekilde yayıncılık yapmak yerine Hint Hükümetinin tanıtım faaliyetlerine katkı sağlamaya çalışmışlardır. ABP News olarak bilinen Hint haber kanalı 26.04.2015 tarihinde, *"Nepal'deki felaketin ardından dünyanın dört bir yanından destek geliyor. Ancak yardımı ilk başlatan Başbakanımız Narendra Modi oldu"* gibi söylemler ile Başbakanın reklamını yapmaya çalışmıştır. Ayrıca Hint medyasına mensup gazetecilerde bölgeyi çok iyi bilmelerine karşın bölgeye bağımsız bir şekilde gidip ordaki insanların verdikleri mücadeleleri yansıtmadıkları için eleştirilmişlerdir. Deprem ülkesi olarak bilinen ülkemizin de afet haberciliği konusunda yeterince gelişmediğini görüyoruz.⁶ Şubat depreminden hemen sonra otuz maddeden oluşan deprem haberciliği rehberi Üsküdar Üniversitesi Gazetecilik Bölüm Başkanı Prof.Dr. Süleyman İrvan tarafından hazırlanmıştır. İrvan'a göre deprem haberciliği denildiği zaman bazı kavram

ve tekniklerin bilinmesi gerekir. Türkiye 'de ki habercilik anlayışı bu kavram karmaşaları ile doludur. Ekonomi alanında çalışan bir gazetecinin enflasyon, devalüasyon gibi kelimeleri bilmesi gerekliliği gibi bir deprem habercisinin de farklı anlamlar taşıyan deprem büyüklüğü, deprem şiddeti gibi kavramları bilmesi gerekir(Yalçın,2023, s. 190,191). Daha önce yapılmış araştırma sonuçlarından da anlaşılabacağı üzere medya olağanüstü durumlarda geçmişten günümüze benzer manşetler kullanmıştır.

“Erzincan vilayeti ile Kemah bir enkaz yığını halini aldı”, “Binlerce ev yıkıldı, yangınlar çıktı, pek çok ölü ve yaralı var” (28.12.1939 tarihli Akşam gazetesi). “Erzincan baştan başa harap oldu. Tokat'ta mühim hasar var. Ölenlerin miktarı yüzleri ve binleri aşıyor” (28.12.1939 tarihli Ulus gazetesi).

“Doğu bölgesinde korkunç deprem, 545 ölü var” (20.08.1966 tarihli Milliyet gazetesi), “Doğuda yardımı asker yönetmeye başladı. Deprem bölgesinde şaşkınlık” (24.08.1966 tarihli Cumhuriyet gazetesi). “Salavatla Uyandık” (17.08.1999 tarihli Hürriyet gazetesi), “7,2 Büyüklüğündeki deprem. Düzce ve Bolu'da büyük hasar ve can kaybı “Türkiye Sallandı” (12.11.1999 tarihli Milliyet gazetesi).

Genellikle medya ilk gün haber verme işlevine yönelik olarak bölgede yaşanan kayıpları diğer küresel olaylar ile karşılaştırarak vermektedir. Sonrasında arama-kurtarma çalışmaları ve hükümetin açıklamaları ve yaptığı müdahaleler ile devam etmektedir. Türkiye'nin olağanüstü durumlar ile ilgili haberleri 1923'ten günümüze değişen sosyoekonomik ve siyasi değişimlere göre değişmiştir.1939 yılında yaşanan Erzincan Depreminde devlet-millet el ele sloganları manşetlerde yer alırken 1999 yılında ise manşetlerde ihanet sefalet sözcükleri manşetleri yer almaktadır. Günümüzde ise medya deprem gibi durumlarda toplumun rasyonel düşünüp yorum yapmasını sağlayan değil, ne düşünmesi gerektiğini dile getiren medya haline gelmiştir(Koç & Akgül 2017, s.33,34). Türkiye'de Afet haberciliği herhangi bir haber ortaya çıkarılırken etik sorumlulukların ve sosyal olarak toplumsal etkileri özel olarak analiz eden bir alan olarak ön plana çıkmaktadır. Günümüzde sık sık yaşadığımız doğal afetler ve etkisi aynı zamanda medya teknolojisi alanındaki gelişmeler de haberin meydana gelme sürecini, haberi yayma sürecini ve haberin tüketim türünü de dönüştürmektedir. Özellikle doğal afetler gibi olağanüstü hal ve kriz dönemlerinde doğru, hızlı ve güvenilir bir bilgi kaynağına ihtiyaç duyulmakta ve bu tür süreçlerde medyanın sorumluluğu ve afet haberciliği boyutundaki pratikleri de tartışılır hale gelmektedir. Afet haberciliği yalnızca bir olayın aktarılması

değil, aynı zamanda kitleleri doğru yönlendirerek kriz süreçlerine katkı sağlaması ve toplum olarak dayanışmaya ve yardımlaşmaya teşvik etmesi açısından üzerinde durulması gereken bir konu olmuştur(Acar &Kavuran, 2025, s. 158).Afet haberleri aynı zamanda geniş bir duygu yelpazesini de barındırmakta ve toplumu bu duygular doğrultusunda yönlendirmektedir. Toplumda büyük oranda korku ve paniğe neden olan yarattığı hasar açısından büyük olan afetlerde genel olarak dört temel duygu söylemi ile yazılmaktadırlar. Bir afet haberi genel olarak afetin korkunç boyutunu tasvir etmek için korku söylemi ile haberlere başlar. Afetlerin meydana getirdiği görüntüler izleyiciyi veya okuyucuyu şok edecek derecede acı verici görüntüler ile tanımlanır. İzleyici veya okuyucuların haberi dinlerken veya okurken onların harekete geçmek isteyecekleri bir şok etkisi veya bir korku atmosferi yaratılmaya çalışılır. Yaratılmış olan bu korku atmosferine ek olarak afette yakınlarını kaybeden acılı ailelere hitap eden keder söylemi de eşlik eder. Yaratılmış olan bu keder söylemi sadece yakınlarını kaybeden kitlede değil, zamanla bu söylem artarak ve yaygınlaşarak birlik ve beraberliği güçlendirmeye çalışan toplu yas törenlerinde ve anma törenlerinde de ortaya çıkmaktadır. Böyle anlatımlar aynı zamanda insanların acısını hafifletme amacına odaklanan ve afet süreci boyunca düzenli olarak arama kurtarma faaliyetlerinde bulunanları ve bölgeye yardım yapan kurum kuruluşlarında seferberliğini de vurgulayarak şefkat söylemine de yol açmaktadır. Daha sonra da öfke söylemine yer vererek afetten etkilenen bireylerin öfkesini veya toplu şekilde bireylerin öfkesini yansıtarak suçlama ve sorumluluk sorularına da odaklanmaktadır(Pantii,2018 akt.Acar &Kavuran, 2025, s. 168).Habercilerin afet sırasındaki çalışmaları ile ilgili olarak sorun yaratabilecek durumlardan biri de afet gibi kriz durumlarında yakınlarını kaybeden ve olayın mağdurları ile yapılan görüşmelerdir. Trajik bir durum yaşamış veya olaya tanıklık etmiş, aynı zamanda yakınlarını bu afet de kaybeden mağdurlara yönelik olarak soru yöneltirken onların acılarına saygı duyarak ve yaşadıkları korku ve paniğin bilincinde olarak da hareket edilmelidir. Aynı zamanda yaşanmış olay hakkında fikir belirtmek istemeyenlere de saygı duyulmalı ve bu kişiler ile röportaj yapılmaya zorlanmalıdır. Habercilerde bu gibi olağanüstü durum teşkil eden yerlerde habercilik işlevlerini yerine getirirken amaçlarını ve kimliklerini açık bir şekilde belirtmelidirler. Deprem gibi afet ve kriz durumlarında görüş ve düşüncesine başvurulacak önemli kaynaklardan biri de bu konudaki bilim insanları ve uzmanlardır. Fakat bazı durumlarda başvurulacak bu uzman görüşleri sansasyonel bir şekilde sunularak afet

sürecinde ihtiyaç duyulan bilgilendirmelerin aksine korku panik yaratabilecek bir üslup da benimsenebilir. Afet süreçlerinde sıklık ile rastlanan bir diğer konu da canlı yayınlarda konu ile ilgili olan uzmanların bir araya getirilmesi ve polemiğe yol açabilecek bir ortam sunulmasıdır. Bu noktada önemli olan farklı farklı uzman görüşlerine başvurmak değil, elbette ki konunun uzmanları konu hakkında farklı görüş ve öneri sunabilir. Burada önemli olan habercilerin amacı bu konu hakkında kafa karışıklığı yaratmak değil, aksine konuya netlik kazandırmak olmalıdır(Çaplı &Taş, 2009, s. 248,249).

1.4. Çalışmanın Kuramsal Dayanağı

1.4.1. Çerçeveleme Kuramı

Medya kurum ve kuruluşları yeryüzünde meydana gelen çok sayıda olay ve durumdan belirli başlıkları nesnellik vurgusu ile vurgulayarak hedef kitleye sunar. İletişim alanlarında sürekli üzerinde tartışılan konu medyanın haber aktarımı sağlarken tarafsız olmadığı, doğru bilgilerin haberlerde yer almasında en doğru, en gerçek konusu tartışılan konular arasında yer almaktadır. Liberal dünya görüşüne göre medya olanı olduğu gibi aktarmalıdır. Bir başka düşünce olan eleştirel düşünce ise gerçekte yaşanan olaylar ile haberlerde aktarılan olaylar arasında çok büyük farklar olduğudur. Medya kurum kuruluşların haberleştirmesi gereken konuyu ve bu konunun nasıl tanımlanıp sunulacağı ve haberin neler kapsayıp kapsamayacağı belirli kriterlere bağlanmıştır. Bu kriterler bağlamında bakıldığında ise çerçeveleme kuramı karşımıza çıkmaktadır (Saraç, 2018, s. 163).Bir tanım olarak çerçeveleme analiz edilen bir konuya yönelik olarak siyasi, kurumsal veya bazı kişisel seçimlerden ötürü bazı konuların, imgelerin, metaforların daha görünür hale gelmelerini sağlanması, bazı çerçevelerin ise göz ardı edilerek arka plana atılmasıdır. Çerçeveleme kuramı ile alıcıya bir konu hakkında herhangi bir tutum belirlenmesinde ve savunmasında bir yönlendirme yapılmaktadır. Haber alanında kullanılan çerçeveleme haberde incelenen bir görselin veya metnin alıcının ilgisinin oluşması için yapılan vurgulamadır. Çerçevelemede amaç vurgulanmak istenen anlatılmak istenen düşüncenin akılda kalmasını sağlamaktır. Çerçevelemeyi iletişim çalışmalarına entegre eden Gaye Tuchman haberleri dünyaya açılan bir pencereye benzeterek onun çerçeveleri dahilinde insanların kendileri ve başkaları hakkında fikir sahibi olduklarını belirtmektedir. Bu pencerenin boyutunun şeklinin ve baktığı yerin elde edilen verileri etkileyeceğini belirterek bu farklılığın sonuca etki ettiğine de değinmiştir.

Medya üyesi haberde oluşturmak istediği çerçeveyi oluştururken birçok etkenden etkilenmektedir. Medya mensubunun ait olduğu medya kuruluşunun sahip olduğu siyasi düşüncesi, kültürel geçmişi, ekonomik tercihleri ve kişinin kendi kişisel tercihlerine kadar birçok unsurdan etkilenmektedir. Haberdeki çerçeve taraf tutan bir medya kanalının elinde bir algı makinesine dönüşebilmektedir. Çerçeve ile aktarılmak istenen düşüncenin dozajı veya vurgu yapılan konunun önem derecesi medya üyesi tarafından belirlenmektedir. Her ne kadar tarafsız bir bakış açısı ile haberler aktarılmaya çalışılsa da haberin en az bir insanın algısından ve düşüncesinden süzüldüğü ele alındığında bazı şeylerin ön planda tutulmasına çaba gösterilirken bunun tam tersi olarak bazı detaylarında haberlerde hiç yer verilmeyerek arka planda tutulduğu unutulmamalıdır. Bu bakış açısı ile aktarılan haberlerde en az bir çerçevenin bulunduğunu söylemek mümkündür(Eraydın, 2020, s. 151,152).Çerçeveleme kuramı günümüzde siyaset, ekonomi, psikoloji, iletişim ve medya çalışmalarında dahil olmak üzere birçok farklı disiplinde kullanılan bir kavramdır. Sosyologlar özellikle bu kavram üzerinde durmuş ve kendi alanında önemli bir sosyolog olan Goffman çerçevelemeyi anlamı yeniden üretme süreci olarak ele almıştır. Goffman kişinin doğal olarak anladıkları bazı çerçevelerin toplum olarak yaratılan kavramlar konseptler olduğuna işaret etmektedir. Goffman’a göre bireyler günlük hayattaki olayları,olguları,rolleri tanımlayıp sınıflandırmak için zihinlerinde mevcut olan beklentilerden yararlanır.Goffman’a göre bu otomatik anlamlandırma süreci insan ve insan ilişkilerini bir araya getirerek kişilerin gerçeklik duygularını meydana getirmektedir.Kavramı medya çalışmalarında yoğun bir şekilde kullanan Entman’a göre ise çerçeveleme bir gerçekliğin belirli yönleri seçilerek onun iletişim metninde herhangi bir sorunun tanımı,sebe-sonuç yorumu veya bir çözüm önerisine fayda sağlayacak şekilde kullanmak demektir. Entman’a göre çerçeveler problemi tanımlar, sebebini bulur, probleme cevap arar, yasallaştırır ve çerçevenin türüne göre farklı sonuçlar doğurabilir. Çerçeveler iletişimin her dalında belirgin bir şekilde görünür. Metinlerin sadece cümle seçimlerinde değil, iletişim metninin geneline etki eden düşünceler ve tutumlar olarak tekrar eder. İletişim metninin içeriğini şekillendiren çerçevedir(Güran &Özarıslan, 2015, s. 37).Entman çerçevelemenin dört zeminde meydana geldiğini ifade eder. Bunlar: iletişimci, metin, izleyici, kültür ya da toplumdur. İletişimciler bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde belirli çerçeveler meydana getirir metinlerde kullandıkları cümle yapıları sıradan sözcükler ile ve bilgi kaynakları aracılığı ile birtakım düşüncelerin güçlendirilmesi

sağlanır. İzleyiciler veya dinleyiciler metinler üzerinde kurulmuş olan çerçeveleri kendilerine göre yorumlarlar. İletişimciler metin içerisinde bazı fikirleri ön plana çıkarırken diğer düşünceleri tamamen görünmez hale getirebilmektedirler. Yani içeriğe konu olan olayların nasıl anlamlandırılmasına dair bir bakış açısı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Haber içerikleri üzerine çerçeve incelemesi geliştiren Tuchman haber metni oluşturan kişilerin aldıkları kararların daha önce var olan çerçevelere entegre edilmesi şeklinde çalışan bazı örgütsel rutinlerden bahsedilmekte ve bu rutinlerin kimi bakış açıları yeniden anlamlandırırken bazılarını kullanmadıklarını belirtmektedir(Durur, 2011, s. 25,26).Çerçeveleme teorisi ile ilgili olarak benzer özellikler taşıyan çok sayıda tanım mevcuttur. Medya dalındaki çerçeveleme ileticinin bir içerik ile ilgili alıcıya ulaştırmak istediği mesajda ikna edici vurgudur. Bu yöntem aynı zamanda ileticinin aktardığı bir olayı araştırıp inceleme sürecinde konunun bazı yönlerini ön plana çıkarabiliyorken diğer kısımlarının göz ardı edildiği süreçtir. Özellikle kendine özgü bir yayın politikasına sahip olan medya kurumları bir haberi meydana getirirken çerçeveleme yöntemine başvurmaktadırlar. Tasvir edilen bu duruma örnek olarak gündemde yer alan herhangi bir olayın medya kuruluşları tarafından farklı açılardan değerlendirilip aktarılmasıdır(Aykurt & Kilinç, 2023, s. 294).Medyada çerçeveleme haber okuyucuları veya dinleyicileri için belirli bir problemi tanımlamaya veya yorumlamaya teşvik eder. Bu etki ise benimsenen bir gerçekliğin bazı taraflarını seçmek ve bunları metinde daha görünür olması sonucunda oluşmaktadır. Mc Combs ve Venezuela'ya göre çerçeveleme bir olayın medya ve toplum tarafından nasıl gösterildiğine göre tanımlandığında medyanın gündem belirleme kuramına benzer özellik göstermektedir. Bu kurama yakın olan çerçeveleme etkisi birçok durumda yalnızca haber başlıkları ile de mümkün kılınabilmektedir. Yapılan araştırma ve incelemeler göstermiştir ki anlatılan bir olay ya da durumun kendisi adil ve açık olsa bile atılan başlığın çerçevesi izleyici, okuyucu veya dinleyicinin düşünce yapısını çarpıtmasının muhtemel olduğuna işaret etmektedir. Çünkü günümüz alıcı pozisyonundaki kitlede daha çok sadece manşetlerin okunduğu çok nadirde olsa haber başlığının dışında kalan haberlerinde okunduğu belirtilmektedir (Kamyanets, 2022, s. 89 akt.Tokgöz & Tanyıldızı, 2023, s. 67). Sosyal ve beşeri bilimlerde ve her yerde karşılaşmamıza rağmen çerçeveleme kuramının genel bir tasviri ,çerçevelerin içeriklerde nasıl yer aldığı, nasıl belirgin bir hale geldiği, veya çerçevelemenin düşünceye nasıl bir etkide bulunduğunu açıklayan detaylı bir açıklama

bulunmamaktadır. Bu da göstermiştir ki bu kavramın incelenmesi iletişim disiplinine benzersiz bir katkı sunacaktır. Çerçeveleme kavramı kullanın şekline bağlı olarak bir metnin etkileyciliğini tanımlamak için de bir yol sunar. Çerçeveleme aslında seçme ve ön plana çıkarma adımlarını kapsar. Herhangi bir şeyi çerçevelemek benimsenen bir rasyonelliğin belli başlı yönlerini seçerek onu bir iletişim metni içerisinde daha göz önünde bulundurmak anlamına gelir. Bu da aktarılan herhangi bir olay ya da olguya ilişkin belli bir problemin tasvirini, yorumunu ve çözüm önerisini destekleyecek türde yapılır. Genel olarak çerçeveler problemleri tespit eder, onları değerlendirir ve probleme yönelik olarak çözüm yolları sunar. Bu detayı en ayrıntılı şekilde işleyenlerden biri Gamsondur.Örneğin ABD'deki soğuk savaş çerçevesi ABD haber medyasında uzun bir süre etkin olan bir çerçeveydi. Bu çerçeve bazı dış olayları problem olarak tespit etti, problemin kaynağını buldu ve bazı çözüm önerileri sundu. ABD de yaşanan soğuk savaş dönemi çerçevelerin iletişim sürecinde en az dört konumda bulunduğunu da gösterir. Bunlar kaynak ,alıcı, kültür ve metindir(Entman, 1993, s. 51,52).İçinde yaşadığımız kültür gerekçesi ile ve bu kültürün yapı taşı olan gelenekler, ön yargılar medyada yer alan sahiplik yapısı, medya çalışanlarının sahip olduğu siyasi ve ekonomik duruma da bağlı olarak medya tarafından hedef kitleye aktarılan haber ve içeriklerin tarafsızlığı da tartışılır bir haldedir. Entman da Goffman gibi iletişim sürecinde yer alan çerçeveleme olgusunun en az dört farklı ögeyi kapsadığını söylemektedir. Bunlar: Mesaj, iletişim kaynağı, hedef kitle ve kültürdür. İletişim kaynağı çerçeveler vasıtası ile nelerin aktarılması gerektiği hakkında farkında olarak veya olmayarak çeşitli önerilerde bulunur. Bu bahsedilen dört unsur içerisinde yer alan mesaj ise doğrudan çerçeveleri kapsar. Bunların içerisinde yer alan belirli anahtar sözcükler, belirli bir kalıp içerisine yerleştirilen ifade ve imajlar veya herhangi bir konuyu ön plana çıkarmayı sağlayacak hükümler bulunabilir (Korkmaz, 2015, s. 112).

1.4. 2. Çerçeveleme Teorisi ve Afet Haberciliği

İnsanların herhangi bir bilgiyi anlamak ve anlamlandırmak için kullanmış oldukları zihinsel çerçeveleri analiz ederek bu çerçevelerde iletişimin etkisini anlamaya yönelik olan çerçeveleme kuramı herhangi bir olayı belli bir perspektiften sunarak insanları düşünce ve algılarına yön vermeye çalışır. Bu açıdan değerlendirildiğinde çerçeveleme kuramı iletişim, siyaset, psikoloji gibi birçok farklı disiplinde de kullanılır. İletişim alanlarındaki

çerçeveleme kuramı ise diğer dallardaki araştırmalardan yola çıkarak incelenmeye başlanmıştır. Medyanın haber verme sürecindeki belirlediği içerikleri insanların duygu ve düşüncelerine yön verecek şekilde sunmasını sağlayarak hedef kitlenin bu içeriklere yönelik olarak nasıl ve ne şekilde tepki vereceklerini saptamak için çeşitli araştırmalar yapılmıştır(Tufan & Kuş, 2024, s. 63,65). Çerçeveleme Teorisi medyanın sunduğu konuları çerçeveleyerek toplumun ne düşünmesi gerektiğini belirlemesidir. Medya olayları yansıtırken ideolojik bakış açısının yanı sıra bağlı olduğu ülkenin politikasına göre okuyucu ya da dinleyiciye sunmaktadır. Medya araştırmacılarının ilgisini çekmeye başlayan bu teori 1980 lerden sonra kuram olarak geliştirilmiştir. Temeli Goffman'ın sosyolojik çalışmalarına dayanan bu teori aktarılan gerçekliğin bir kısmının seçilmesi ve bunun çerçevelenerek haber metinlerinde dikkat çekici hale getirilmesidir (Entman, 1993, s. 52). Yani çerçeveleme bir ideolojiyi baskın hale getirerek onun meşrulaştırmasını sağlamaktadır. Bu açıdan bakıldığında haber endüstrisi bazı önemli olayları görmezden gelebildiği gibi bazı olayları da çerçeveleyerek uzun süre gündemde tutabilir(Kachybekova & Pazarbaşı, 2024, s. 161). Scheufele (2004) dört tür çerçeveleme etkisi olduğunu belirtmiştir. Bunlardan ilki etkinleştirme etkisi yani alıcının zihnindeki şemalar medya çerçevelenmesi ile etkinleştirilebilir. İkincisi değiştirilebilir etki, üçüncüsü oluşturma etkisi ve dördüncüsü ise tutumsal etkidir. Çerçeveleme kavramını ilk kez kullanana Goffman'dan bugüne çerçeveleme farklı alanlarda ilerleme kaydetmiştir. Yönetim ve organizasyon çalışmalarında ,medya çalışmalarında ve sosyal hareket çalışmaları da bunlardan birkaçıdır(Diniz & Koçanlı, 2024, s. 4).Herhangi bir kriz veya doğal afetler gibi olağanüstü durumlarda olaydan haberdar olan kitlelerde genellikle güvensizlik ve endişe tespit edilmiştir. Yaşanan afetin duyulması ile birlikte oluşan kaos durumunda medya yaşanan bu olay hakkında gerçekte ne olduğunu anlamalarını sağlamak ve yaşanan durum hakkındaki belirsizliği giderebilmek için konu hakkında bilgiye ihtiyaç duyar. Yaşanılan bir afet sürecinden sonra insanlar kaynağı belli olmayan ve yalan içeriklere sahip bilgilere inanabilirler. Afetin yaşandığı ilk süreçlerde insanların bu bilgilerin gerçekliğini sorgulamaları ve eleştiri süzgecinden geçirmelerini beklemek de zorlu afet sürecinde pek de gerçekçi olmayan bir durumdur. Özellikle doğal afetler gibi kaos korku ve endişe verici durumlar kulaktan dolma bilgilerin yoğun olarak döndüğü ve dezenformasyon kaynaklı haber içeriklerin yayılmasına müsait ortamlardır (Çatlı ve Taş, 2010:239 akt. Nazlı & Soylu, 2023, s. 46).Gazeteciler bu durumlarda elde ettikleri doğru

içeriklere sahip bilgileri güvenilir kaynaklara onaylattırarak ve daha sonrasında gazetelere dağılımlarını sağlayarak vatandaşlar ile paylaşmalıdırlar. Bu bakış açısı ile değerlendirildiğinde doğru bilgi verecek kurum ve kuruluşlardan en güvenilir ve doğru bilgileri almak bu noktada önemli bir noktadır. Bu durumlarda kamu kurum ve kuruluşları da medya organları ile uyum içerisinde çalışarak kamuoyunun ve toplumun bilgilendirilmesi sağlanılabilir.6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığımız deprem gerek şiddeti açısından gerekse yaratmış olduğu etkiler açısından Türkiye’de büyük oranda etki ve sonuçları olmuştur. Sosyo-kültürel açıdan büyük sonuçlar doğuran bu deprem yazılı basında da uzun bir süre gündemdeki yerini korumuştur(Nazlı & Soylu, 2023, s. 46).Toplumda yaygın bir şekilde kullanılan ve okuma yazma bilmeyen bireylere de hitap edebilmesi açısından avantaja sahip olan televizyon gibi diğer kitle iletişim araçları da afet gibi durumlarda oluşabilecek kayıpları en aza indirmekte önemli avantajlara sahiptirler. Ulusal çapta yayın yapabilen televizyon kanallarındaki yayın akışları incelendiğinde doğal afetler ile ilgili olan olaylara genellikle sadece haber programlarında yer verdikleri tespit edilmiştir (Yılmaz & Algül, 2019, s. 236).Medya haber aktarımı sağlarken olan biten olay ve durumları olduğu gibi asla aktarmaz. Bu haber aktarımları için medyanın kullanmış olduğu filtreler bulunmaktadır. Medya kuruluşunda görev yapan muhabirden genel yayın yönetmenine kadar o kuruluş kapsamında kimler çalışıyorsa bu kişiler haberleri izleyici veya dinleyiciye aktarmadan önce muhakkak kendi filtrelerini kullanırlar. Yani eşik bekçiliği görevi üstlenirler. Bazı durumlarda mevcut bilgilerden bir kısmının saklandığı durumlar olurken kimi zamanda bilgiler gerçek olay ve durumlardan farklı olarak verilebilir. Elde edilen bu bilgilerin haber formatında yer alması sürecinde kullanılan sözcükler veya benimsenen tavır ve tutumlar bir anlamda çerçeveleme kapsamında da ele alınabilir(Güngör, 2013: 226 akt. Korkmaz, 2015, s. 109).Çerçeveleme kuramını afet haberciliğine indirgediğimizde afet gibi toplumu derinden etkileyen bir oluşumda medya haberleri aktarırken hangi detaylara vurgu yapıldığını anlatır. Örneğin depremin vurduğu bir yerde medya haberleri aktarırken afetin boyutlarını göz önüne sermek için felaket çerçevesini de sunabilir. Kurtarma ekiplerinin çalışmalarını aktararak kahramanlık çerçevesinde sunabilir. Afet haberciliğinde bu teorinin kullanılması toplumun hangi kategoride bilgilendirileceğini ve bu konu hakkında bilinç elde etmelerine de katkı sağlar. Deprem yaşanmadan önce medya haber kanallarında afetler konusunda bilinçlendirme çerçevesine yer verirse eğer sadece felaket anında değil

felaketten önce de bu konuda bilinç elde eden toplum bu gibi doğal afetlere daha hazırlıklı olur. Bireyin ne düşündüğünden ziyade ne düşünmesi gerektiği üzerine yoğunlaşan çerçeveleme yaklaşımı afet gibi toplumu derinden etkileyen oluşumlarda birtakım zorluklar ile karşılaşabilir. Can kayıplarını ve yaralı sayılarını haber yapacak bir çerçeveleme seçtiğinde toplumun içinde bulunduğu psikolojik durumu da göz önünde bulundurarak daha temkinli bir yaklaşım sergilemek zorunda kalır. Ya da depremden saatler sonra çıkarılan bedenler üzerinden umut aşılama yönelik bir çerçeve benimseyen medya kanalı alıcı kitlenin içinde bulunduğu durumu düşünerek haber çerçevesi oluşturma sürecini yeniden değerlendirmeye almalıdır. Doğal afet, salgın hastalık, savaş gibi durumlarda Her zaman hitap ettikleri kitlelerin aksine bir kitleye hitap eden medya kanallarının toplumun o an içinde bulunduğu psikolojik ve sosyolojik durumları da göz önünde bulundurarak aktaracakları haberlerde daha bilinçli olmaları gerekmektedir. Afet haberciliğinde çerçeveleme belirlenirken yaşanan afetin etkisi ile duygusal çerçeveler ön planda olabiliyorken yapısal sorunlar ve uzun vadeli sorunlar gözden kaçırılabilir. Ülkemizde 6 Şubat 2023'te yaşanan ve asrın felaketi olarak bilinen Maraş depreminde yazılı ve görsel yayın kanalları günlerce bu felaketin boyutlarını başlıklarına taşımışlardır. Bu felaketi aktarıırken ülkemizdeki yayın kanallarının hatta yurt dışında yayın yapan kanallarda da günlerce bu konu konuşulmuş farklı farklı değerlendirilmelerde de bulunulmuştur. Ülkemizde yayın yapan mecralardan böylesi bir durumda felaketi sadece tek bir çerçeveden ele almak oldukça zor bir durum haline gelmiştir. Bir yandan sayısız can kayıpları, bir yandan yaralıların durumu bir yandan da yakınlarından haber bekleyenlerin sesi olmak zorunda kalan medya kanalları da elbette ki böylesi bir durumda sadece bir başlığa odaklanamamıştır. Her başlığının önemli her söyleminin büyük bir dikkat ile takip edildiği o günlerde medya kanalları en zor süreçlerinden birini yaşamış haber aktarımında belirli bir çerçeveyi öne çıkarmaları da afet haberciliği boyutunda zorlaşmıştır. Aynı zamanda haberin bu kadar hızla yayıldığı bir dönemde dezenformasyonun bu kadar hızla yayıldığı bir çağda habercilik boyutunda bir çerçeveyi öne çıkarmak ve bu bağlamda doğru, tarafsız yayınlar ile bu çerçevelemeyi desteklemek de günümüzde zorlaşmış görünmektedir.

1.5. Medyanın İşlevleri

1.5.1. Bilgilendirme İşlevi

Teknolojinin büyük bir hızla geliştiği günümüz dünyasında bu hızlı gelişime paralel olarak kitle iletişim araçları da gelişerek ve değişerek daha çok insana ulaşabilmistiler. Buna bağlı olarak da medyanın sahip olduğu işlevler ve bunların etkileri de artmıştır. Bu araçlardan biri olan ve son zamanlarda insanların vazgeçemeyeceği bir araç halini alan internet medyanın sahip olduğu birçok işlevi yerine getirebilmektedir. Medyanın önemli işlevlerinden biri olan bilgilendirme işlevi bireye ve topluma dünya gündemini ve ülke gündemini meşgul eden her türlü problem ile ilgili olarak bilgi vermesi anlamına gelmektedir. Medya güncel konular ile ilgili insanları bilgilendirirken aynı zamanda karşılaşılabilecek problemler noktasında nasıl mücadele etmesi gerektiği konusunda da bilinç elde etmelerini sağlamalıdır. Bu noktada toplumsal bir görev ve sorumluluğa sahiptir(Solmaz & Okumuş, 2015, s. 342).Medya bilgilendirme işlevi ile ülkemizdeki ve dünyadaki siyasal, kültürel, ekonomik gelişmelerden haberdar olmamızı sağlar. Medyanın bilgilendirici işlevi demokratik toplumlarda olmazsa olmazlardandır. Medya bu işlevi yerine getirirken sadece haber vermez aynı zamanda söz konusu habere yönelik duygu ve düşünceleri güçlendirerek ve onları ortak bir kanaate varması için söyleşi, röportaj, gözlemci ve yorumcuların makalelerini de kullanır. Bütün bunları daha etkili sunabilmek için de fotoğraf veya istatistiksel veriler kullanılır. Böylece toplumda ortak fikirlerin duygu düşüncelerin oluşmasında katkı sağlanır (Girgin, 2000: 50 akt. Ataş & Faruk, 2011, s. 8).Toplumun medyanın bilgilendirme işlevi doğrultusunda Mc Quail 'e göre beklentileri şunlardır:

En yakınımızdaki olay ve durumlar hakkındaki ilişkiyi öğrenmek

Kendi düşünce ve tercihlerinde karar verme ihtiyacı

Merakları tatmin etme

Medya toplumu kontrol eden bir araçtır ve ulusal ve uluslararası seviyede insan hayatına etki eden bir güce sahiptir.

Sanat ve modada kültürel değişim ve gelişimde önemli bir yere sahiptir.

Öğrenmeyi sağlayarak toplumun kendi kendine eğitilmesini sağlamak.(Mc Quail, 1994: 89'dan akt. Ataş & Faruk, 2011, s. 8).

1.5.2. Eğlendirme İşlevi

Kitle iletişim araçlarının insanları bilgilendirme günlük yaşantımızda olup bitenler hakkında haber iletmenin dışında insanların boş vakitlerini geçirmelerini sağlayacak eğlendirme işlevi de bulunmaktadır. Sinema, tiyatro, dans müzik gibi faaliyetler ile eğlendirme işlevi görür. Bu tür faaliyetler ile insanlar günlük yaşamlarındaki sıkıntılarından biraz da olsa sıyrılarak medyanın yaptığı yayınlarla onların hayal dünyasına sığınmış olur. Kitle iletişim araçları eğlenceyi bireylere dizi, film müzik gibi içerikler ile sunarak onların gerçek dünyada ki sıkıntılarından biraz da olsa uzaklaştırır(Büyükbaykal, 2005, s. 72).Medya platformları kişilerin günlük hayat akışlarındaki boş zamanlarını değerlendirmelerine yardımcı olabilecek bir araç olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Günlük rutinlerinden bunalan ve sıkılan insanlar kitle iletişim araçları vasıtası ile eğlenmek o anki problem ve sorunlarını unutmak için kitle iletişim araçlarında çareyi ararlar. Bu araçlarda bulunan sayısız ve özgün içerikler bu konuda izleyiciye yardımcı olabilecek kapasitededir. Bu araçlardan biri olan televizyon kişileri eğlendirme konusunda önemli bir işleve sahiptir. Televizyon kanallarında yer alan magazin programları,diziler,spor programları ,gündüz kuşağı gibi programları barındırması açısından bireyi eğlendirme noktasında önemli bir role sahiptir(Avcı & Soylu, 2024, s. 62).

1.5.3. Eğitim İşlevi

Mesleki yeterlilik ve bilgi kazandırmaya yönelik olan öğretme okul ve öğretmenlerin görevlerindendir. Ancak eğitmek öyle büyük bir çabadır ki bu çabada diğer kurumların olduğu kadar medyanın da görevidir. Medya işletmeleri bu konuda maliyeti ne kadar olursa olsun toplumun eğitilmesinden sorumludur. Böyle bir sorumluluğu yerine getiremeyen medyanın medya dünyası içerisinde yer alması da yanlıştır. Medyanın somut anlamda eğitmede yer almasının topluma kazandıracaklarından tüm akademik çevrelerce araştırılması gereken önemli konulardan biridir. Medyanın eğitim işlevini yerine getirmesi toplumda daha sağlıklı bir yapılanmayı sağlayarak toplumsal faydanın en üst seviyeye çıkması açısından önemlidir. Bunun sağlanabilmesi için de medyanın prensipli, donanımlı sorumluluk sahibi kadrolar tarafından yönetilmesi ve çalışanlarında da bu özelliklerin bulunması önem arz etmektedir(Vural, t.y., s. 112).Kitle iletişim araçları bilgi verme işlevine paralel olarak aynı zamanda bireylerin kendi potansiyellerinin farkına

varmalarını sağlayarak onların beceri ve yeteneklerinin de gelişmesine katkıda bulunur. Eğitim amaçlı içerikler yayımlamak özellikle gelişmekte olan ülkeler için medyanın öncelikli ve en önemli işlevi olmaktadır. Günümüz dünyasında teknolojinin hızla gelişmesine bağlı olarak görsel ve işitsel iletişim kanallarının yaygınlaşması ve gelişmesi medyanın eğitici içerikler sunmasına da katkıda bulunur. Eğitici içerikler de medya kanalları vasıtası ile hedef kitleye ulaştığından dolayı eğitim ile medya arasında süreklilik gösteren bir ilişki bulunmaktadır. Televizyonlarda eğitsel ağırlıklı nitelikli programların bulunması ile televizyonlar medyanın eğitici işlevini yerine getirmektedir. Toplumun belirli bir konu hakkında bilgi edinmesini sağlayan, farklı bakış açıları geliştirmelerine yardımcı olan, kültürel düzeyde kişisel gelişime katkı sunmayı amaçlayan yayınlar bu eğitici işlevin içerisinde yer almaktadır(Bağardı, 1999, s. 102,103).

1.5.4. Toplumsallaştırma İşlevi

Kitle iletişim araçları bilginin daha hızlı ve daha geniş kitlelere ulaşmasında kilit rol oynamaktadırlar. İletişim teknolojisindeki hızlı gelişmeler ve bu gelişmelerin toplumlar tarafından benimsenmesi bireylerin bilgiye çok çabuk ulaşmasını sağlamıştır. Bu durum her alanda etkili olduğu gibi kurumsal sosyal sorumluluğu da farklı boyuta taşımıştır. Medyanın toplumsallaştırma işlevi çerçevesinde doğal kaynakların tüketimi, hayvan hakları, çevre sorunları gibi sosyal sorumluluk projelerinin geniş kitlelere duyurulmasında ve duyarlılık kazanılmasında medyanın etkili olacağı düşünülmektedir. Toplumda nerdeyse hepimizin günde en az 1 saat televizyon izlediği ve televizyonun geniş kitlelere hitap etme özelliğinden dolayı televizyon kurumsal sosyal sorumlulukta önemli bir rol üstlenmiştir. Televizyon programlarında sosyal sorumluluk projeleri ele alınırken bu projelerin izleyiciler tarafından bilinmesi ve desteklenmesi de amaçlanır. Kurumsal sosyal sorumluluk projelerinin televizyonlarda gösterilmesi medyanın toplumsallaştırma işlevini yerine getirmesinde de katkı sağlar(Kaya İlhan, 2022, s. 1310).Medya ayrıca kişilerin gelişen değerler ile uluslararası politikalar ile davranış şekilleri ile tanışmalarına ve özdeşleşmelerine toplumsal hayatın gerektirdiği yeni kuralları özümseyip bütünleşmelerine bazen taşıyıcı bazen yardımcı bazen de itici faktör olarak etkide bulunur. Medya elinde bulundurduğu iletişim gücü ile bireylerin sahip oldukları farklı görüş ve düşünceleri kaynaştırma, karşılıklı birbirlerinden haberdar olmalarını sağlama ve her iki düşünce arasında alışveriş görevini sağlama ve böylece

kültürel ve toplumsal anlamda zenginlik ve çeşitlilik sağlanmasına aracılık etmektedir. Sanat, siyasi ve ekonomik konulu önemli tarihi olaylara farklı kültürleri tanıtıcı yayınlara, bazı toplulukların tarihsel dönemlerinde önemli bir yere sahip olan dönemlere ve bu dönemler ilişkin yapılan değerlendirmelere günlük hayatta faydalı olabilecek yayınlara yer vermesi gibi konular bu tür yayıncılık faaliyetinin bir örneğidir. Bunlar ile birlikte medya yaşanan olayları izleyiciye veya dinleyiciye aktarmak ,farklı görüş ve düşüncelerin aktarılmasını sağlayarak kişilerin günlük bilgi seviyelerinin artmasına da yardımcı olmaktadır(Vural, 2000, ss. 106-107).

1.5.5. Farkındalık ve Kamuoyu Oluşturma İşlevi

Medyanın kamuoyu oluşturma etkisine geçmeden önce kamuoyu sözcüğünün tarihsel gelişiminden bahsedecek olursak kamuoyu sözcüğünün kökleri antik çağ dönemine kadar uzanmaktadır. Antik Yunan ve Roma’da filozoflar bu dalda günümüz siyasal anlamını taşımasa da buna benzer anlamlara gelebilecek özdeyişler kullanmışlardır. Özellikle Antik Yunan filozofları halkın istekleri üzerinde yoğunlaşmış ve buna önem verilmesi gerektiğinin altını çizmişlerdir(Bauer:671 akt.Gönenç, 2002, ss. 151-152).Medyanın kamuoyunu etkilemede ve bir konu hakkında fark yaratıp bilinç elde etmedeki rolü büyüktür. Kurumlar veya bireyler herhangi bir konuda fark yaratmak için medya kanallarını kullanırlar. Medya kanallarında yapılan paylaşımlarda kullanıcılar yorum yaparak ya da beğenme paylaşma gibi etkileşimlerde bulunularak farkındalık oluşturma faaliyetlerinde aktif rol oynar. İnsanlar medya ağlarında görüş ve düşüncelerini paylaşıp, tartışarak kamuoyunu şekillendirebilir. Medyanın özellikle de sosyal medyanın etkileyici hikayeleri paylaşmasına fırsat vermesi alıcılar arasında duygusal bağ kurarak farkındalık oluşturma sürecini güçlendirir. Medya toplumu ilgilendiren konularda değişim yaratma potansiyeline sahiptir(Masharipov, 2024, s. 251).Kitle iletişim araçlarının günümüz insanları üzerinde yönlendirici etkisi sosyal bilimler açısından önemli bir yere sahiptir. Bu etki incelendiğinde genel olarak iktidar odaklı olarak analiz edilmiştir. İktidarın medya vasıtası ile oluşturmuş olduğu bu etki insanları yönlendirme ve onların ne düşüneceğine karar verme açısından kamuoyu üzerinden etkisini göstermektedir. Halk dilinde ve yapılan araştırmalarda da görülmüştür ki genellikle kamuoyu ve gündem oluşturma kavramları birbirleri yerine kullanılan ve sıkça karıştırılan iki kavramdır. Fakat bu iki kavram taşıdıkları özellikler bakımından birbirlerinden tamamen ayrılmaktadırlar.

(Yüksel 2007: 572 akt.Kaplan, 2022, s. 118). Farkındalık oluşturma halkla ilişkiler faaliyetleri içerisinde kritik öneme sahip olan bir kavramdır. Bir kurum veya kuruluşun sosyal medya ya yönelik olan plan ve stratejilerinde önemli bir konumda yer alır. Farkındalık oluşturma belli bir çerçeveye, temaya yönelik olarak bilgi ve bilinç elde etmeyi hedefler. Ayrıca kullanmış olduğu sosyal medya daha hızlı ve daha etkili bilgi dolaşımını sağlayan bir araç olarak karşımıza çıkar. Sosyal medya sayesinde kişiler ve toplumların enformasyon erişimi kolaylaşırken aynı zamanda toplumu çeşitli sosyal kültürel konularda toplumu bilgilendirme işlevi de görür(Küçükçivil, t.y., s. 426).Kitle iletişim araçlarının kamuoyu yaratmada ve gündem belirleme konusunda önemli bir konumda bulundukları bilinmektedir. Toplumlara meşgul eden sorunlar ve bu sorunların sayısı günden güne artmaktadır. Bu noktada medya bu sorunlar içerisinde hangisinin gündeme gelmesi gerektiği noktasında süzgeç görevi üstlenmektedir. Gündem belirleme kuramı kitle iletişim araçları vasıtasıyla belirli bir şahsın veya bir kurum kuruluşun herhangi bir konuya odaklanmalarını sağlayarak bu konuda bir dikkat çekme çabası olarak da bilinir. Yapılan bazı bilimsel açıklamalar doğrultusunda kitle iletişim araçları ile gündemin belirlenmesi kimilerine göre günlük eylem olarak görülse de bazı bilim insanları bunu kuram olarak ele almışlardır(Bağardı, 1999, s. 96).

1.6. Literatür Taraması

Afet İletişimi ve Afet İletişiminde Medyanın Rolü adlı makale çalışmasında medyanın afet iletişimidaki rolü araştırılmıştır. Literatür çalışması yöntemi ile yapılan bu çalışmada afet yönetim sürecinde doğru iletişim kurmanın önemini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu çalışma sonucunda afet esnasında medya kanallarının aktif olarak kullanıldığı fakat bunların kullanım amacına göre olumlu ya da olumsuz sonuçlara neden olabileceklerinin önemi üzerinde durulmuştur. Her yıl dünya üzerinde insan kaynaklı veya doğal olarak meydana gelen onlarca afet sonucunda can ve mal kayıplarının yaşandığı ve bu kayıpları en aza indirmek için de toplumların afet konusunda bilinçlenmesi ve afetlere hazırlık noktasında eğitimi ve donanımlı olmaları gerektiği, bu bilinçlenme sürecinde toplumun farklı kesimlerine ulaşabilmek için medya kanalları kullanmanın önemi üzerinde durulmuştur. Afet esnasında medyanın olumlu etkisi kamuoyunu ve resmi kanalları bilgilendirerek yardım kuruluşlarını harekete geçmesini sağlamaktır. Afet ile ilgili toplumun bilgilendirilmesi afetin anlaşılabilirliği noktasında olumlu bir etki yaratır. Afet sırasında medya kamu güvenliği açısından afetin meydana

geldiği yer hakkında bilgilendirme sağlayarak güvenliğini sağlar. Herhangi bir afet durumunda doğru zaman doğru araç oldukça önemlidir. Toplumun afet sırasında doğru bilgiye ulaşması doğru hareket etmeyi ve doğru müdahaleyi de beraberinde getirir. Ayrıca medyanın eğitici işlevini yerine getirerek toplumu afetler konusunda eğitmesi ve bilinçlendirmesi medyanın sorumlulukları arasındadır. Özetlemek gerekirse medyanın afet sırasında, afet öncesinde ve afet sonrasında yapması gereken görev ve sorumlulukları bulunmaktadır sonucuna varılmıştır. (Çağatay,2024).

Afet Döneminde Medya Söylemleri “adlı makale çalışmasında Teun Adrian Van Dijk’ın söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Örneklem olarak Haber7 com, Takvim gazetesi ve Cumhuriyet gazetesi seçilmiştir. Bu çalışmada haber üretim sürecindeki yanlılık ve ideolojik söylemleri ortaya koymayı amaçlamıştır. Türkiye’de meydana gelen afetlerden sonra medya kuruluşlarının birbirleri ile çatışma halinde oldukları durumlar olduğu, Yakın zamanda ülkemizde yaşadığımız Maraş merkezli iki depremde yardım faaliyetleri, depremin yıkıcı boyutunda düşünceler farklılaşmıştır. Haber 7, Cumhuriyet ve Takvim gazetelerinin ele alındığı bu çalışma da Haber 7 com ve Takvim gazetelerinde mevcut iktidar savunulurken Cumhuriyet gazetesinde muhalif bir tavır sergilenmiştir. Araştırmaya dahil edilen üç haber sitesi de afet döneminde savunduğu ideolojiye yönelik bir tutum benimsemiştir. Türkiye’de afetlerden sonra medya organlarının siyasi söylemlerinin artması medya etiği, siyaset medya ilişkisi gibi konularda farkındalık yaratabilir. Bu tür çalışmalar afet dönemlerinde medya kanallarının toplumlar üzerindeki etkisini ve toplumsal farkındalık noktasında bizlere yol gösterici olabilir. Toplumsal farkındalık artarsa medyanın afetler konusundaki önemine dair daha bilinçli bir toplumda meydana gelir. Bu tür çalışmalar medya kanallarının afet dönemlerinde afet haberciliği ve etik değerler çerçevesinde daha etik ve daha nesnel yayınlar yapmalarını sağlayabilir sonucuna varılmıştır (Dursun,2024). Olağanüstü Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları adlı makale çalışmasında medya kanallarının olağanüstü durumlarda toplumu bilgilendirdiği ve medya kanalının isteği üzerine gündemde tuttuğu görülmektedir. Olağanüstü durumlar meydana gelmeden önce medya da hatırlamak istememektedir. Deprem, sel ya da trafik kazalarında can kayıpları ile ilgili yapılan söylemler temel haber konularıdır. Bu tür olaylarda olayın meydana geldiği günlerde haber sayılarının üst düzeye çıktığı, sonraki günlerde medyada yer alma biçiminde düşüş gözlemlenmektedir. Bu konunun bir istisnası 1999 yılında yaşanan Marmara depremidir.

Medya kanalları bu konu ile ilgili 30 günden fazla süren bir zamanda yayın yapmışlardır. Medya olağanüstü durumlarda haber paylaşımı ve haber yaratma konusunda oldukça başarılıdır. Olağanüstü durumlar ile ilgili olan fikirleri henüz değiştiremediğimiz için can kayıpları artıkça uyanıyor ve sonrasında yaşanacak olan bir başka olaya kadar uyuyoruz. Medyada yer alan uyarılarda can kayıplarının önüne geçememektedirler. Örneğin 2014 yılında yaşanan fırtına ve sağanak yağış uyarılarına rağmen iki kişinin hayatını kaybetmesi anlayış ve altyapı sorunları giderilmeden sadece uyarılarda bulunmanın yetersizliğini gözler önüne sermektedir. Toplum olarak önlem alma ve bu tür durumlar ile karşılaşıldığında ne yapılması gerektiği noktasında zayıf kalmaktayız. Örneğin yaşadığı binanın depreme dayanıksız olduğunu bilmesine rağmen orda yaşamaya devam etmesi gibi. Olağanüstü durumlar ile mücadele eden yapılar bu süreçlerinde medya konusuna da yer vermeliler. Bu süreçte medya iletişim merkezlerinin oluşumu önemlidir. Hazırlanacak olan simülasyonlar ile hangi mesaj daha etkili olur mesaj hangi kanal ile verilmelidir kim neyi nasıl söylerse daha etkili olur gibi soruların cevabı bu sürece katkı sağlar sonucuna varılmıştır(Koç Akgül,2017).

Doğal Afet ve Kriz Yönetiminde Sosyal Medyanın Etkisi: Kahramanmaraş Merkezli Deprem Felaketi Üzerine Bir İnceleme adlı makale çalışmasında Afad'ın resmi twitter hesabı 9 kategoride incelenmiş ve veriler içerik analizi yöntemine tabi tutulmuştur. Çalışma neticesinde Afet ve kriz dönemlerinde sürecin başarı ile yönetilebilmesinde bilgi akışının hızlı ve düzenli sağlanması gerektiği Sosyal medyanın afet ve kriz iletişimde tercih edilmesinin sebepleri arasında hızlı olması etkileşime açık olması, geniş hedef kitleye hitap etmesi, zaman ve mekândan bağımsızlığı gibi etkenler sayılabilmektedir. Afad'ın resmi twitter hesabı üzerinden yapılan bu çalışmada medyanın afet ve kriz durumlarında önemli işlevler üstlendiği anlaşılmıştır. Hem Türkiye de hem dünyada yaşanan afet ve kriz durumlarında medya sorunlara çözüm noktasında gücü elinde bulundurmaktadır. Yapılan bu çalışmanın sonucunda da afet sürecinde Afad'ın resmi sosyal medya hesaplarını daha etkin kullanarak sorunların çözümüne katkı sağlandığı tespit edilmiştir. Sosyal medyanın kriz durumlarında insanlara ulaşma noktasında işlevi sorusuna cevap aranmış ve beğenme, izlenme gibi kategorilerde sosyal medyanın etkin işlev gördüğü gözlemlenmiştir (Şahin Demirbilek,2023) Medyanın Doğal Afetlerdeki İşlevi adlı makale çalışmasında Toplumun olabilecek afetlere karşı bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesinde medya ya büyük sorumluluklar düştüğü Medyanın bir zaman

diliminde birden fazla kişiye ulaşabilme özelliğinin bilgilendirici, eğitici gibi işlevler taşıması insanların afetlerden önce bilinçlenip önlemler almasında etkili olduğu söylenmiştir. Hazırlanan afet eğitim programlarının medya aracılığı ile topluma iletilmesinde medya önemli bir rol üstlenir. Medya bu konuda verilmek istenen mesajı aktarabilen doğru bir rehberdir. Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile birlikte her kesimde bulunan cep telefonları ile birlikte sosyal medya kullanıcılarının sayısı da artmıştır. İki yönlü iletişim sağlanılabilen sosyal medya doğal afet durumlarında geleneksel medya kanallarına göre daha işlevsel kullanılabilmektedir. 2011 yılında yaşanan Van depreminde de görüldüğü gibi sosyal medyanın sağlamış olduğu etkileşim sayesinde duyarlılık sağlanmış ve başta insanlardan gelen yardım kampanyaları olmak üzere toplumların organize olması sağlanmıştır. Günümüzde de gündem sosyal medya kanalları aracılığı ile takip edilmekte fotoğraf ve videolar anlık olarak paylaşılmakta birçok insan bu sayede olaylardan haberdar olmaktadır sonucuna varılmıştır (Soydan Alpaslan, 2004). Afet Yönetiminde İletişim ve Medya: Kahramanmaraş Merkezli Depremler “adlı makale çalışmasına göre Medya kavramı iletişimin gerçekleştiği bir araç olarak da bilinmektedir. Teknolojinin gelişmesi ile internet ağı üzerinden de iletişim kurulabilen medya kanalları da gelişerek çeşitlilik göstermişlerdir. Bilgisayar cep telefonu gibi internet tabanlı taşınabilir araçların yaygınlaşması ve afet durumlarında da kullanılması büyük avantaj sağlamaktadır. Türkiye’de oluşan afetlerden sonra iletişim sistemlerinde de bazı sıkıntılar yaşandığını söylemek mümkündür. Son olarak yaşadığımız Kahramanmaraş depreminde enerji sistemlerinde oluşan hasar bazı dijital cihazların devre dışı kalmasına sebep olmuştur. Böyle bir afet durumunda sosyal medyanın kullanılması büyük avantajlar sağlamış ve afetlere müdahale eden birimlere yardımcı olmuştur. Aynı zamanda sosyal medyanın bir diğer yüzü de bu afette ortaya çıkmıştır. Provakatif içerikli paylaşımlar, yanlış bilgilendirilmeler bu sürecin sekteye uğramasına neden olmuştur. Yani sosyal medyanın afetlere müdahale noktasında olumlu yanlarının yanı sıra olumsuz yönlerinin de olduğunu kabul etmek gerekmektedir. Bu durumda sosyal medyanın afetlerden sonraki dönemler için manipülatif içeriklere karşı korunması gerektiği gerçeğini ortaya çıkarmaktadır sonucuna varılmıştır (Bozkurt & Demir, 2023).

2. BÖLÜM: YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Konusu

Medyanın bilgilendirme, eğlendirme, eğitime, toplumsallaştırma, farkındalık ve kamuoyu oluşturma gibi birtakım işlevleri mevcuttur. Medya kanalları yayın akışlarını sağlarken aktardıkları olayların gidişatına göre bu işlevlerden herhangi birini ön plana çıkarabilmektedirler. Ülkemizin kaçınılmaz bir gerçeği olan deprem meydana geldiği sürece tüm medya kanallarında medyanın işlevleri boyutunda bilgilendirici eğitici, farkındalık oluşturma amaçlarıyla gündemde uzun süre yer almıştır. Son olarak yaşadığımız 6 Şubat depreminde de medyaya büyük sorumluluklar da düşmüştür. Dezenformasyonun önüne geçmek, halkı korku ve paniğe sürükleyecek yayınlardan uzak durmak, şiddet ve nefreti körükleyecek söylemlerde bulunmamak gibi. Medyada yansıtılanlar çerçevesinde bilgi edindiğimiz bu olağanüstü dönemde depremin yaşandığı bölgede bulunan yerel medya kanallarının depremi ele alınış biçimleri önem arz etmektedir. Bu yerel medya kanallarından bir olan ve depremin büyük oranda etkilediği Malatya'da depremi yaşamış oradaki yerel medya kanallarından biri olan yerel gazetelerin bulundukları bölgenin yaşanmışlığını aktarırken en çok hangi konuyu ön plana çıkarmaya çalıştıkları ve de medyanın işlevlerinden en çok hangisi üzerinde durduklarını saptamak bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

2.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada temel amaç 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkez üssü olan depremin etkilerini büyük oranda hisseden ve etkilenen Malatya ilinde yerel anlamda faaliyet gösteren yerel gazetelerin depremi nasıl temsil ettiklerini ortaya koymaktır. Çalışmada depremin yaşandığı tarih olan 6 Şubat 2023 tarihinden önce ve sonraki bir yıllık süre boyunca yerel basında yer bulan haberlerde yoğun olarak hangi konulara değindikleri, haberlerde işlevsel olarak hangi işlevi ön plana çıkardıklarını, depremden önceki süreçte deprem konularına ne sıklıkla değindiklerini analiz ederek medyanın bu tür afet süreçlerinde nerede yer aldıklarını, toplumu bilgilendirme ve uyarma noktasında nasıl bir işlev üstlendiklerini ortaya koymayı hedeflemektedir. Afet gibi toplumu derinden sarsan olağanüstü durumlarda toplumsal düzen bir anda sarsılır ve insanların bilgiye ihtiyaç duydukları en önemli zamanlardan biridir. Böyle bir süreçte afetin meydana geldiği bölgeyi temsilen yerel basın toplumu bilgilendirme ve yaşanan

olayların canlı tanıkları olması sebebi ile önemli roller üstlenmektedir. Yerel basının afet döneminde kullandığı dili, hangi çerçeveleri ön plana çıkardığı kullandığı haber kaynağı, etik ilkelere bağlılığı kamunun olayları algılamalarında ve yaratmış olduğu güven açısından doğrudan etkilidir. Bu çalışma aynı zamanda;

1. Yerel basının özellikle afet gibi olağanüstü durumlarda üzerine düşen kamusal sorumluluğu ne ölçüde yerine getirdiği
2. Toplumu yönlendirme ve etkilemede gücü ve etkisi
3. Afet sürecinde medyanın kullanmış olduğu dil toplumun olayları algılamada ve anlamlandırmada nasıl rol oynadığını ortaya koymaktır.

2.3. Araştırmanın Önemi

Afetler meydana geldikleri yerlerde sosyal, ekonomik, psikolojik oluşumları derinden sarsan olaylardır. Etki ve şiddeti büyük olan depremler meydana geldikleri yerlerde sadece fiziki yıkım ile sınırlı kalmayıp kişilerin günlük yaşamlarını ve dayanışma süreçlerini de etkiler. Böyle kriz durumlarında insanların haber ve bilgiye ihtiyaçları en üst seviyeye çıkar. Bilgiye en hızlı, en doğru ve en güvenilir şekilde ulaşmak büyük önem arz etmektedir. Yani medya afet dönemlerinde sadece bilgi aktarmak için değil, aynı zamanda aktardığı bilgi ve haberler ile toplumda yönlendirme sağlayan ve kriz yönetimini destekleyici bir aktör olarak da işlev görür. Bu tür işlevler üstlenmesi açısından yerel medya kanalları kritik bir rol oynar. Çünkü yerel medya mensup olduğu toplum ile daha güçlü bağ kurabilen, oradaki toplumu daha iyi ve daha yakından tanıyabilen ve oradaki topluluk ile daha güçlü bağ kurabilen haber kaynaklarıdır. Bu araştırmanın önemini birkaç kategori açısından değerlendirecek olursak akademik anlamda olağanüstü hallerde basının rolü ve özellikle yerel basının bu tür durumlardaki rolüne değinen çalışmalara literatürde fazla rastlanılmadığından burada oluşan açığı kapatma açısından önem arz etmektedir. Toplumsal olarak bu çalışma kaynağını yaşadığı çevreden alan ve orda gelişen yerel medyanın afet ve kriz durumlarında toplumu yönlendirme, doğru bilgi sağlama, yerel halkın sorunlarına doğrudan yer verme açısından önem arz etmektedir. Çalışmanın bulguları neticesinde yerel gazetecilere kriz durumlarında hangi çerçeveleri ön plana çıkardıkları bundan sonraki afet veya olağanüstü hâl durumlarında nasıl bir çerçeve çizilmesi gerektiğine dair yol gösterici olması açısından önem arz etmektedir. Sonuç olarak bu çalışmada 6 Şubat depreminin Malatya'nın yerel medya kanallarında temsiliyeti

analiz edilerek medya ve afet konusuna hem akademik hem uygulama alanlarında katkı sunması beklenen özgün bir çalışma olmaktadır.

2.4. Araştırma Soru ve Alt Problemleri

2.4.1. Araştırma Sorusu

Malatya yerel basını 6 Şubat deprem sürecinden önce ve sonra deprem içerikli haber aktarımında medyanın işlevlerinden (bilgilendirici, eğitici, farkındalık yaratma) hangilerine vurgu yapmış ve bu işlevlerin afet öncesi ve afet sonrası süreçte yerel basında temsiliyeti nasıldır?

2.4.2. Araştırmanın Alt Problemleri

1. Malatya yerel basını deprem yaşanmadan önceki süreç boyunca afet risk ve tehditleri nasıl bir çerçeveye ile ele almış? Depremden sonraki süreçte de mağdurların durumu üzerinde durması siyasi aktörlerin sorunlara çözüm üretmelerine katkı sağlamış mıdır?
2. Depremden Sonraki Süreçte Yerel Basın Toplumun Yeniden İnşası Sürecinin Bir Parçası Olan Kurtarma, Yardım ve Dayanışma, Alt yapı ve İhmal Sorunları ve Toplumun Psikolojik Durumu Ne Ölçüde Görünür Kılmıştır?
3. Depremden Sonraki Süreçte Malatya Yerel Basını Afet Yönetimine Yönelik Söylemlere Ne Sıklıkla Yer Vermiş? Yerel Medya Eleştirel Habercilik İşlevini Yerine Getirmiş midir?
4. Yerel basının afetin fiziksel boyutuna yönelik olarak (can ve mal kayıpları, yapısal hasarlar, artçı sarsıntılar) afet öncesi ve afet sonrası dönem için temsiliyeti nasıldır? Basının afet iletişim stratejisi bu iki dönemde farklılık göstermiş midir?

2.4.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremin Malatya yerel basında nasıl temsil edildiğini analiz etmek amacı ile nitel analiz tekniklerinden biri olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi tekniği ile iletişim ortamlarının içeriğini incelemeye yönelik bir tekniktir. Bu analizi yapabilmek için analiz edilebilecek bir araç bulunmakta ve analizin belirli taraflarını kaydetmek amacı ile bir sistem oluşturulmaktadır. Oluşturulan bu sistemde çalışmaya konu olabilecek kelime ve konuların ne aralıklar ile görüldüğü sayılmaktadır. Elde edilen

bulgular grafik veya tablolar yolu ile analiz edilebilmektedir (Neuman, 2014: 49 akt;Alanka, 2024, ss. 71-72).Bu araştırmada Malatya’da yayın yapan 4 yerel gazete yayın sürekliliği, etki gücü ve online erişim açısından daha kolay bulgulara erişilebilirlik ölçütleri dikkate alınarak seçilmiştir. Araştırma deprem öncesi ve deprem sonrası tematik farklılığı ortaya koymak amacı ile iki farklı döneme ayrılarak incelenmiştir.

Deprem Öncesi Dönem:6 Şubat 2022-5 Şubat 2023

Deprem Sonrası Dönem:6 Şubat 2023-6 Şubat 2024

Bu iki dönemdeki deprem ile ilgili haberlere uygun olarak öncesinde ayrı, sonrasında ayrı olmak üzere iki farklı kodlama cetveli oluşturularak gazetelerin hangi konuları ön plana çıkardıkları, başlıklara göre ayrı ayrı çerçeveleme kuramına uygun olarak sınıflandırılmıştır. Veriler gazetelerin dijital arşivlerine ulaşarak elde edilmiştir. Toplanan veriler nitel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu yöntemin benimsenmesi ile hem yerel basının afetler sırasında nasıl bir tutum benimsedikleri hem de zaman içerisinde deprem ile ilgili olarak söylemsel bir farklılık yaşanıp yaşanmadığı karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

2.4.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmanın evrenini gazeteler oluşturmaktadır. Gazeteler toplumu bilgilendirmesi açısından medya araçları arasında önemli bir konuma sahiptirler. Yerel gazeteler ise doğrudan bölge halkına hitap edebilen ve onların sorunlarını aktaran gazetelerdir. Bu çalışmanın örneklemi Malatya’da yayın yapan dört farklı gazete oluşturmaktadır. Seçilen evrenin büyüklüğü ve genişliği göz önüne alındığında örnekleme seçimi yapılırken amaçlı örneklem seçimine başvurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda Malatya’da düzenli olarak yayın yapabilen, halk üzerinde etkiye sahip olan ve dijital arşivlerine erişim sağlanılabilen dört yerel gazete örneklem olarak seçilmiştir. Bu gazeteler ise şunlardır:

1. Yeni Malatya Gazetesi
2. Malatya Net Haber Gazetesi
3. Malatya Sonsöz Gazetesi
4. Bu Sabah Gazetesi

2.4.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma Malatya ilinde yayın yapan 4 gazete ile sınırlandırılmıştır. Çalışma kapsamında ele alınan dönem olarak deprem öncesi (2022-2023) deprem sonrası dönem (2023-2024) olarak iki yıl incelenmiştir. Araştırma sadece gazetelerin dijital arşivlerinde yer alan içerikler ile sınırlandırılmış olup sosyal medya platformları kapsam dışında bırakılmıştır.

2.4.6. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla Malatya’da yayın yapan 4 farklı yerel gazeteden yararlanılmıştır. Malatya Net Haber, Sonsöz, Yeni Malatya, Bu Sabah gazetelerinin 06.02.2022-06.02.2023 ve 06.02.2023-06.02.2024 tarih aralıklarını kapsayan deprem ile ilgili haberlerin toplanması verileri oluşturmuştur.

2.4.7. Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Malatya’da yayın yapan 4 farklı yerel gazetede depremden önce bir yıllık sürede deprem ile ilgili oluşturulan çerçeveler neticesinde ayrı ve depremden sonraki bir yıllık süreç için ayrı oluşturulan çerçeveler kullanılarak deprem öncesi ve deprem sonrası daha çok hangi çerçevelerin ön plana çıkarıldığı analiz edilerek tespit edilmeye çalışılmıştır.

2.4.8. Verilerin Toplanması

Malatya’da faaliyet gösteren yerel gazetelerin dijital arşivlerine ulaşılarak belirlenen çerçeveler neticesinde depremin meydana geldiği tarih olan 06.02.2023 tarihinden bir yıl öncesi ve bir yıl sonrası için gazete arşivlerinden günlere tek tek bakılarak oluşturulan kodlama cetveline kaydedilmesi yolu ile veriler elde edilmiştir.

3. BÖLÜM: BULGULAR

3.1. Bulgular

3.1.1. 2022-2023 Yılları Arasında (Deprem Öncesi) Malatya Yerel Basınında Deprem Haberleri ile İlgili Bulgular

Tablo 1: Gazetelerin Deprem Öncesine Yönelik Olarak Haber Sayıları

Yerel Gazeteler	Malatya Net Gazetesi	Yeni Malatya Gazetesi	Bu Sabah Gazetesi	Sonsöz Gazetesi
Sayı	30	34	22	23

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yerel gazetelerin deprem öncesi 1 yıllık süre boyunca verilerine göre deprem ile ilgili haberlere en fazla Yeni Malatya gazetesinde 34 haber, Malatya Net gazetesi 30 haber ve Sonsöz gazetesi 23 haber en az haber ise Bu Sabah gazetesinde 22 haber ile gazetelerde yer edinmiştir.

Tablo 2: Deprem Haberlerinin Temalarına Göre Durumu:

Gazeteler	Artçı Sarsıntılar	Deprem Riski	Kamu ve Belediye Hizmetleri	Yapısal Güvenlik	Bilinçlendirme Çalışmaları	Afet Hazırlıkları
Malatya Net Gazetesi	13	7	5	3	2	1
Yeni Malatya Gazetesi	12	8	3	2	4	5
Bu Sabah Gazetesi	5	5	2	2	4	3
Sonsöz Gazetesi	6	2	2	2	8	3
Toplam	36	22	12	9	18	12

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Deprem haberlerin temalarına göre durumunda Malatya Net gazetesi en fazla artçı sarsıntılar konusuna 13 haber, deprem riski temasına 7 haber, kamu ve belediye hizmetleri temasına 5 haber, yapısal güvenlik haberlerine 3 haber, bilinçlendirme çalışmaları 2 haber, afet hazırlıkları konusuna 1 haber ile yer verilmiştir. Yeni Malatya gazetesi en fazla artçı sarsıntılar konusuna değinmiş 12 haber ile en fazla üzerinde durulan tema olmuştur.

Deprem riski konusuna 8 haber, kamu ve belediye hizmetleri 3 haber yapısal güvenlik 2 haber, bilinçlendirme çalışmalarına 4 haber, afet hazırlıklarına 5 haber de yer verilmiştir. Bu sabah gazetesinde afet hazırlıkları temasına 5 haberde yer verilmiş, Deprem riski konusuna 5 haber de yer verilmiş, kamu ve belediye hizmetlerine 2 haberde yer verilmiş, yapısal güvenlik konusuna 2 haber , bilinçlendirme çalışmalarına 4 haberde yer verilmiş, afet hazırlıkları konusu 3 haber de yer verilmiştir. Sonsöz gazetesi en fazla bilinçlendirme çalışmaları konusuna değinerek toplam 8 haber de yer vermiştir. Artçı sarsıntılar konusuna 6 haber, deprem riski, kamu ve belediye hizmetleri, yapısal güvenlik konularına toplam 2 haber, afet hazırlıkları konusuna 3 haber de yer edinmiştir.

Tablo 3: Deprem Haberlerinin Deprem Öncesi işlevsellik Durumu

Gazeteler	Bilgilendirici	Eğitici	Farkındalık Oluşturma
Malatya Net Gazetesi	19	3	6
Yeni Malatya Gazetesi	16	6	5
Sonsöz Gazetesi	13	7	3
Bu Sabah Gazetesi	20	0	2
Toplam	68	16	16

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Gazetelerin deprem ile ilgili haberlerine işlevsel açıdan bakıldığında Malatya Net gazetesi 19 haber ile en fazla bilgilendirici işlev üzerinde durmuştur. Eğitici işleve 3 haber ve, farkındalık oluşturma işlevine ise 6 haberde yer verilmiştir. Yeni Malatya gazetesi en fazla bilgilendirici işlev üzerinde durmuş toplam 16 haber, eğitici işlev 6 haber, farkındalık oluşturma işlevine ise 5 haber de yer verilmiştir. Sonsöz gazetesinde 13 haber ile en fazla bilgilendirici işlev yer edinmiştir. Eğitici işleve 7 haberde farkındalık oluşturma 3 haber ile gazete haberlerinde yer edinmiştir. Bu Sabah gazetesi 20 haber ve ile haberlerde bilgilendirici işlev kullanılmış, eğitici haberlere hiç yer verilmemiş, farkındalık oluşturma ile ilgili olarak 2 haberde gazete haberlerinde yer edinmiştir.

3.1.2. 2023-2024 Yılları Arasında (Deprem Sonrası) Malatya Yerel Basınında Deprem Haberleri ile İlgili Bulgular

Tablo 4: Gazetelerin Deprem Sonrasına Yönelik Olarak Haber Sayıları

Yerel Gazeteler	Malatya Net Gazetesi	Yeni Malatya Gazetesi	Bu Sabah Gazetesi	Sonsöz Gazetesi	Toplam
Sayı	1161	641	1522	855	4179

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Malatya yerel gazetelerinin depremin yaşandığı 6 Şubat 2023 tarihinden 6 Şubat 2024 tarihleri arasındaki bir yıllık süreye bakıldığında Malatya Net gazetesi toplam 1161 haber deprem haberlerine yer vermiştir. Yeni Malatya gazetesi 641 haber konu edinmiş ve deprem haberlerine yer vermiştir. Bu Sabah gazetesinde 1522 haber ele alınmış ve Sonsöz gazetesi 855 haber ile ilgili haberlere yer vermiştir. Toplamda 4179 haber deprem konusu ile ilgili olarak işlenmiştir.

Tablo 5: Deprem Haberlerinin Temalarına Göre Durumu

Gazeteler	Malatya Net Gazetesi	Yeni Malatya Gazetesi	Bu Sabah Gazetesi	Sonsöz Gazetesi
Mağdurların Durumu	145	70	255	126
Alt yapı ve İhmal Durumu	44	24	38	26
Yardım ve Dayanışma	178	120	101	103
Kurtarma Faaliyetleri	90	20	69	16
Toplumun Psikolojik Durumu	29	19	19	30
Afet Sonrası Yönetim	366	183	595	318
Can ve Mal Kaybı	38	24	47	30
Yapıların Hasar Durumu	155	98	159	121

Artçı Sarsıntılar	116	83	239	85
Toplam	1161	641	1522	855

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Deprem sonrası Malatya yerel gazetelerin temalarına göre gazetelerde yer alma durumlarına bakıldığında Malatya Net gazetesi bir yıllık süre boyunca toplam 1161 haber içeriğinde deprem konusuna yer vermiştir. Belirlenen çerçeveler doğrultusunda bu haberlere bakıldığında mağdurların durumu 145 haberde, altyapı ve ihmal durumu 44 haber de yardım ve dayanışma 178 haber, kurtarma faaliyetleri 90 haber, toplumun psikolojik durumu 29 haber afet sonrası yönetim 366 haber, can ve mal kayıpları 38 haber, yapıların hasar durumu 155 haber artçı sarsıntılar 116 haber ile Malatya Net gazetesinde yer verilen temalar olmuştur. Yeni Malatya gazetesi deprem ile ilgili olarak toplam 641 habere yer vermiştir. Bu haberlerden mağdurların durumu temasına 70 haber, altyapı ve ihmal durumuna 24 haber, yardım ve dayanışma 120 haber, kurtarma faaliyetlerine 20 haber, toplumun psikolojik durumu konusuna 19 haber, afet sonrası yönetim temasına toplam 183 haber, can ve mal kayıplarına temasına 24 haber, yapıların hasar durumu temasına 98 haber ,artçı sarsıntılar konusuna 83 haber de yer verilmiştir. Bu sabah gazetesi deprem ile ilgili 1522 habere yer vermiştir. Bu haber çerçevelerinden mağdurların durumuna 255 haberde, Alt yapı ve ihmal durumu 38 haberde, yardım ve dayanışma konusuna 101 haberde, Kurtarma faaliyetlerine 69 haberde, toplumun psikolojik durumuna 19 haberde, afet sonrası yönetim temasına 595 haberde, can ve mal kayıplarına 47 haber, yapıların hasar durumuna 159 haber, artçı sarsıntılar 239 haber de yer verilmiştir. Sonsöz gazetesi toplam 855 habere yer vermiştir. Mağdurların durumu temasına 126 haber, Altyapı ve ihmal durumu temasına 26 haber, yardım ve dayanışma temasına 103 haber, kurtarma faaliyetlerine 16 haber, toplumun psikolojik durumuna 30 haber, afet sonrası yönetim konusuna 318 haber, can ve mal kayıpları temasına 30 haber, yapıların hasar durumu temasına 121 haber, artçı sarsıntılar 85 haberde yer edinmiştir.

Tablo 6: Deprem Haberlerinin Deprem Sonrası İşlevsellik Durumu

Gazeteler	Bilgilendirici	Eğitici	Farkındalık Oluşturma
Malatya Net Gazetesi	874	24	203
Yeni Malatya Gazetesi	401	32	42
Bu Sabah Gazetesi	1151	80	153
Son Söz Gazetesi	377	101	89
Toplam	2803	237	487

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Deprem sonrası haberlere işlevsellik açıdan bakıldığında en fazla bilgilendirici işlev kullanılmıştır. Malatya Net gazetesi 874 haber içeriğinde bilgilendirici işlev kullanmış, Eğitici haber içeriğine 24 haberde yer vermiş, Farkındalık oluşturma 203 haberde kullanıldığı tespit edilmiştir. Yeni Malatya gazetesi 401 haberde bilgilendirici işleve yer vermiş ve en fazla yer edinen işlev olmuştur. Eğitici haberlere 32 haberde yer verilmiş, Farkındalık oluşturma işlevine 42 haberde yer verilmiş, Bu sabah gazetesi 1151 haberde bilgilendirici işlev kullanmış, Eğitici işlev 80 haberde kullanılmış, farkındalık oluşturma ise 153 haberde Sonsöz gazetesi bilgilendirici işlev 377 haber, eğitici haber içeriği 101 haber ve, farkındalık oluşturma işlevin ise 89 haber içeriğinde yer verilmiştir.

3.2. Bulguların ve Alt Problemlerin Değerlendirilmesi

Bu çalışmanın ana problemi Malatya yerel basının bölgesel bir tehdit konusu olan deprem konusuna yaklaşımında afet öncesi ve afet sonrası süreçte medyanın işlevlerinden olan bilgilendirici, eğitici ve farkındalık yaratma işlevlerinden hangilerine daha fazla yer verdiği çalışmanın temel problemini oluşturmaktadır. Çalışmanın ana problemi açısından genel bir değerlendirme yapıldığında Malatya yerel basınının deprem den önceki süreçte deprem konusuna olan yaklaşımı değerlendirildiğinde yerel halkı deprem konusunda uyarma, olası bir afete hazırlıklı olmaları konusunda bilgilendirme işlevinin ön planda olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamında elde edilen veriler neticesinde 68 haberde bilgilendirici işlev kullanılmış, 16 haber de de eğitici ve farkındalık oluşturma işlevleri kullanılmıştır. Bu durum yerel medya kanallarının deprem ile ilgili olarak güncel bilgi aktarımı sağladığı, toplumu risk ve afetlere hazırlık noktasında bilgilendirdiği söylenilebilir. Medyanın eğitici ve farkındalık oluşturma işlevinin kısmen geride kalması

yerel medyanın bölgeye afetlere hazırlıklı olmaları konusunda uyarıcı veya eğitici içeriklere yönelik bir yapılaşmanın olmadığını göstermektedir. Kapsadığı bölgenin yerel gerçekliği ile doğrudan ilişkili olan yerel medyanın, özellikle doğal afet gibi önemli bir konu hakkında risk bilgilendirmesi yapması, bölgede meydana gelebilecek afetler hakkında bilgi sahibi olmaları toplumu da bu yönde eğitmelerini ve bu konuda medya araçları vasıtası ile farkındalık yaratmaları beklenmektedir.

Yerel medya kanallarının genellikle sınırlı bir ekonomiye sahip olmaları, nitelikli insan gücü açısından yetersiz olmaları gibi etkenlerde medyanın uzun vadede deprem konusunda farkındalık yaratmaya yönelik içerikleri sınırlandırdığı söylenilebilir. Ayrıca incelenen haberler neticesinde bölgede meydana gelen artçı sarsıntılar neticesinde yapılan resmi açıklamalar ve kurum kaynaklı bilgilendirmelerde bilgilendirici işlevin kullanıldığı görülmüştür. Depremden sonraki süreçte en fazla medyanın bilgilendirici işlevinin kullanılması medyanın özellikle afet hali gibi olağanüstü kriz durumlarında insanları bilgilendirme yoluna gittiği görülmektedir. Depremden önceki süreç ve depremden sonraki süreç kıyaslatıldığında hem deprem ile ilgili olan haber sayılarında belirgin bir artış olduğu tespit edilmiş, hem de haberlerin işlevsellik açıdan oranları belirgin değişiklik göstermiştir. Medya bilgilendirici işleve yönelik olarak deprem öncesi ve sonrası dönemde yoğunluğunu sürdürmek ile beraber eğitici ve farkındalık oluşturmaya yönelik olarak da anlamlı bir artış tespit edilmiştir. Özellikle farkındalık oluşturma işlevine yönelik olan haber sayılarındaki artış oranı medyanın afet sürecinde mağdurların sesi olmaya yönelik olarak bir çaba içerisinde olduğu, deprem konusunda toplumsal duyarlılığı güçlendirmeye yönelik roller üstlendiğini de ortaya koymaktadır. Yerel basın afetten önceki süreçte haber içerikleri ile ilgili olarak bilgilendirici işlev ön planda iken, afetten sonraki süreçte de bu yayın çizgisinde eğitici ve farkındalık oluşturmaya yönelik haber içeriklerinde de artış yaşandığı tespit edilmiştir.

3.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Depremden önceki süreçte Malatya yerel basının afet risk ve tehditlerine yönelik olarak yaklaşımını tespit etmek amacı ile 4 farklı gazete bir yıllık süre boyunca incelenmiş ve afet risk ve tehditlerine yönelik olarak kısıtlı haberlere ulaşılmıştır.

Tablo 7: Deprem Risk ve Tehdit Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat		1		
Mart	1			
Nisan				
Mayıs				
Haziran		1		
Temmuz				1
Ağustos		1		1
Eylül				
Ekim	2	3	2	
Kasım	4	1		3
Aralık	1			
Ocak				
Şubat				
Toplam	8	7	2	5

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Deprem riski temasına yönelik olarak bölgede yaşanan artçı sarsıntılar ve bunun neticesinde Malatya’da bir afet beklentisi içerisinde olan uzmanlardan yapılan açıklamalar, o bölgede fay hattında oluşan stres birikimine yönelik açıklamalar gibi haber içerikleri bu çerçeve kapsamında değerlendirilmiştir. Tablo 7 ‘de görüldüğü gibi afet riskine ve ne gibi önlemler alınması gerektiğine yönelik olarak haber sayıları farklılık gösterse de genel olarak Ekim ve Kasım aylarında bu haberlerin sayısında artış tespit edilmiştir. Bölgede meydana gelen bir artçı sarsıntı deprem riski konusunu gündeme getirmiştir. Örneğin; Yeni Malatya Gazetesinin 31.10.2022 tarihli gazetesinde 31.10.2022 tarihinde meydana gelen bir artçı sarsıntı haberleştirilmiş ve yine aynı gün aynı gazetede Malatya için Deprem Uyarısı başlığı ile uzman görüşlerine yer veren bir haber yer almıştır. Bu veriler neticesinde yerel basının tepkisel olarak hareket ettiği söylenilebilir.

Tablo 8: Mağdurların Durumu Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat	14	34	21	85
Mart	14	29	21	63
Nisan	13	35	11	36
Mayıs	4	9	23	13
Haziran	3	2	7	6
Temmuz	4	7	9	4
Ağustos	3	11	3	7
Eylül	4	1	4	8
Ekim	1	7	5	4
Kasım	6	1	8	12
Aralık	2	3	8	8

Ocak	1	4	6	1
Şubat	1	2		8
Toplam	70	145	126	255

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 8’de depremden sonraki süreçte mağdurların durumuna toplam 596 haberde yer verilmiştir. Mağdurların durumunu üzerinde durarak siyasi aktörlerin çözüm önerilerine yönelik olarak da 16.02.2023 tarihli Yeni Malatya Gazetesinde geçen “Malatya’da Depremzedeler Çadır Kentte Hayata Tutunuyor”başlıklı haberde geçen *Kahramanmaraş merkezli 7.7 ila 7.6 büyüklüklerindeki depremlerin vurduğu Malatya’da depremin yaraları sarılıyor. AFAD tarafından kentin birçok noktasına çadır kentler kurulurken, depremzedeler zor geçen kış şartlarında ayakta durmaya çalışıyor.* Bu haber yazısından bir gün sonra yani 17.02.2023 tarihli yine aynı gazetenin haberinde Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından Malatya iline ziyaret gerçekleştirilmiş ve bu ziyaret haberleştirilmiştir.17.02.2023 tarihli haberde

Yeni Malatya Gazetesin de ise Bakan Kurum, "Her bir Bakanımız, bir şehrin koordinasyonunu üstlendi. Biz de afetin ilk anından itibaren Gaziantep'teydik. Gaziantep'teki arama kurtarma, insani yardım ve hasar tespit çalışmalarımızdan sonra diğer şehirlerimizi ziyaret ederek afetten zarar görmüş bölgeleri incelemeye başladık. Bu anlamda dün Malatya'daydık. Ondan önceki günlerde de Adıyaman'da, Kahramanmaraş'ta, Hatay'daydık. Gittiğimiz her bölgede hem hasar tespit çalışmalarını inceledik hem de yeni konut alanlarının inşa edileceği yerleri tespit ettik. Şimdi de Adana'dayız, buradan da Osmaniye'ye geçeceğiz" ifadelerini kullandı.

Bu iki haberin peş peşe verilmesi yerel basının mağdurların durumunu görünür kılmaya çalıştığını ve siyasi aktörleri mağdurların durumuna yönelik olarak çözüm bulma yoluna gittiklerini göstermektedir.

3.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 9: Kurtarma -Yardım ve Dayanışma Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat	70	127	52	101
Mart	48	38	22	29
Nisan	9	60	13	14
Mayıs	1	13	10	11
Haziran	2	8	7	4
Temmuz	1	4	3	
Ağustos	2	5	3	1
Eylül	3	5	3	2
Ekim	1	1	2	3
Kasım	3	1	3	1
Aralık		3	1	3
Ocak		1		
Şubat		2		1
Toplam	140	268	119	170

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 9’da da belirtildiği gibi incelenen 4 gazetede incelenen ve deprem sonrası süreç için toplumun tekrar ayağa kalkmasında önemli rol oynayan kurtarma, yardım ve dayanışma çerçevesini gazetelerin ele alış sayılarında değişiklikler olsa da bu temaya yoğun bir şekilde yer verildiği görülmektedir. En fazla bu temaya yoğunlaşan gazete ise Malatya Net gazetesidir. Bu veriler doğrultusunda yerel basın afetten sonraki süreçte toplumun moralini yüksek tutmaya çalıştığı, birlik beraberlik duygusunu daha da anlamlandırmaya yönelik bir çaba içerisinde oldukları söylenilebilir. Ayrıca bu temaya yönelik olarak haber yoğunluğunun fazla olması yerel basının kriz durumlarında kamuoyu bilgilendirme işlevini aktif bir şekilde yerine getirdiği de anlaşılmaktadır. Genel bir değerlendirme yapıldığında ise gazetelerde yer alan bu haberler ile birlikte gazetelerde toplumsal iyileşme sürecine katkıda bulunmuşlardır.

Tablo 10: Altyapı ve İhmal Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat	4	17	13	12
Mart	10	6	6	11
Nisan	1	5		2
Mayıs		1		1
Haziran		1		2
Temmuz	1	3		1
Ağustos		5		5
Eylül		1	3	
Ekim		3		
Kasım	1	1	2	1
Aralık	4			2
Ocak	2	1	2	1
Şubat	1			
Toplam	24	44	26	38

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 10'da gazetelerde ele alınan altyapı ve ihmal durumlarına yönelik olan haber sayılarına yer verilmiştir. Deprem sonrası Malatya yerel basını kurtarma çalışmaları, yardım ve dayanışma temaları gibi pozitif içeriklere daha fazla yer verirken ihmaller, altyapı sorunları gibi kısmen eleştiri içerikli haberlere daha az yer verildiği görülmektedir. Bu tür haberlerin tamamen görmezlikten gelinmemesi yerel basının hesap verilebilirlik açısından kısmen de olsa görev ve sorumluluğunu yerine getirdiği söylenilebilir.

Tablo 11: Toplumun Psikolojik Durumu Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat	7	9	8	9
Mart	7	7	5	3
Nisan		9	6	2
Mayıs			4	1
Haziran	1		2	
Temmuz	1		2	
Ağustos		1		1
Eylül	1	1		
Ekim		1	1	
Kasım				2
Aralık	1	1	1	1
Ocak	1			9
Şubat			1	3
Toplam	19	29	30	31

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Toplumun psikolojik Durumuna ilişkin haberlerde yetersiz görülmüştür. Yerel basın afetten sonraki süreçte fiziksel yıkımlar, yapıların hasar durumu gibi daha somut süreçlere yer verirken toplumun ruhsal düzeyde iyileşmesine yönelik daha sınırlı sayıda habere yer verilmiştir. Yerel medya bu süreçte daha çok fiziksel yıkım ve afetten sonraki süreç yönetimine odaklanmış ve toplumun psikolojik durumuna dair tema ikincil düzeyde işlenmiştir.

3.2.3.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 12: Afet Sonrası Yönetim Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat	37	78	42	135
Mart	34	75	50	96
Nisan	18	66	46	83
Mayıs	19	28	36	47
Haziran	15	17	18	42
Temmuz	10	19	20	20
Ağustos	3	20	22	23
Eylül	1	6	6	24
Ekim	5	18	19	29
Kasım	15	11	24	40
Aralık	9	14		34
Ocak	11	11	26	18
Şubat	6	3	9	4
Toplam	183	366	318	595

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Genel olarak bakıldığında ele alınan bütün gazetelerde de afet sonrası yönetim teması yoğun olarak işlenmiştir. Afet sonrası yönetim çerçevesine yönelik olarak resmi kurum ve kişilerin açıklamaları, koordinasyon çalışmaları, afetten sonraki sürece yönelik olarak yapılacak plan ve faaliyetler gibi konulara yoğunlaştığı görülmüştür. Bu çerçevelerin olumlu bir yapıya dayanması gazetelerin bu süreçte eleştirel işlevden kaçındıklarını göstermektedir. Yerel gazeteler afetten sonraki süreç için bu süreci eleştirmek yerine süreçte meydana gelen gelişmeleri destekler nitelikte bir yayın çizgisi benimsemişlerdir. Böyle bir yayın akışının benimsenmesi toplumsal moralin yüksek tutulması açısından kriz iletişimi sürecine katkı sağlasa da alt yapı sorunları, ihmal durumları gibi eleştiriye açık konularında yeterince gündeme gelmemesine sebep olmuştur.

3.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 13: Depremden Önceki Süreçte Artçı Sarsıntılar Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat				
Mart	1	1		
Nisan	2	2		1
Mayıs		1		
Haziran	1		1	1
Temmuz				
Ağustos	1			
Eylül	1			
Ekim	2	4	3	2
Kasım		1		
Aralık			1	
Ocak	2	4	1	1
Şubat	2			
Toplam	12	13	6	5

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 14: Depremden Sonraki Süreçte Artçı Sarsıntılar Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat	6	10	6	24
Mart	1	6	4	24
Nisan	3	9	8	27
Mayıs	4	8	11	22
Haziran	6	8	6	22
Temmuz	2	6	2	10
Ağustos	11	24	13	28
Eylül	6	2	4	10
Ekim	11	8	8	19
Kasım	10	10	8	17
Aralık	9	9	7	17
Ocak	12	15	8	18
Şubat	2	1		1
Toplam	83	116	85	239

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Deprem öncesi ve deprem sonrası artçı sarsıntılar teması değerlendirildiğinde deprem den önceki süreçte bu temaya sınırlı sayıda yer verilmişken sonraki süreçte belirgin bir artış

gözlemlenmiştir. Afetten önceki süreçte bu temaya sınırlı sayıda yer verilmesi gazetelerin bu konuyu gündemleştirmede ve buna öncelik tanımadığı söylenilebilir. Fakat aynı temaya deprem sonrasında büyük bir önem verilmiş ve haber sayılarında belirgin bir artış yaşanmıştır. Özellikle Bu Sabah gazetesinin deprem den sonraki süreçte artçı sarsıntılara yönelik olan 239 haber sayısı bu çerçeveye yönelik bilgilendirme ve farkındalık yaratmaya yönelik bir çaba içerisinde olduklarını göstermektedir. Afet öncesi ve afet sonrası her iki dönem kıyaslanıldığında da her iki dönemde de farklı iletişim stratejilerinin benimsendiği görülmektedir. Afet öncesi dönemde yerel basın artçı sarsıntılar gibi risk unsuru barındıran temaları önleyici veya hazırlıklı olma çerçevesinde ele almamış, afet gerçekleştikten sonra risk farkındalığı arttırmaya yönelik bir iletişim stratejisi benimsemiştir.

Tablo 15: Depremden Sonraki Süreçte Yapıların Hasar Durumu Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat	13	41	23	46
Mart	19	38	23	40
Nisan	10	20	12	16
Mayıs	9	7	5	7
Haziran	5	3	5	9
Temmuz	7	7	11	9
Ağustos	13	7	5	7
Eylül	9	5	6	3
Ekim	3	8	4	6
Kasım	6	10	12	7
Aralık	2	3	6	6
Ocak	2	4	8	3
Şubat		2	1	
Toplam	98	155	116	159

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 16: Depremden Sonraki Süreçte Can ve Mal Kayıpları Çerçevesine Yönelik Haber Dağılım Tablosu

Gazete	Yeni Malatya	Malatya Net	Sonsöz	Bu Sabah
Şubat	21	23	22	28
Mart	2	6	3	11
Nisan	1	4	1	5
Mayıs		1		1
Haziran		1		
Temmuz		1		1
Ağustos		1		
Eylül		1	1	
Ekim				
Kasım			2	1
Aralık				
Ocak				28
Şubat			1	
Toplam	24	38	30	75

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 15: Bu tabloda Yerel basın afetten sonraki süreçte afetin fiziksel yıkım boyutuna yönelik olarak haber sayılarında artış gözlemlenmiştir. Bu sayılar yerel basının afetin fiziksel boyutunda meydana gelen hasarları kamuoyuna aktarmakta bir çaba içerisinde olduğu söylenilebilir. Tablo 16: Bu tablo da ise afetin en önemli sonucu olan can ve mal kayıplarına yönelik haber sayıları analiz edilmiştir. Diğer çerçeveler ile kıyaslatıldığında bu önemli konuya ilişkin haber sayıları yetersiz görülmüştür. Genel bir değerlendirme yapıldığında yerel basın depremden sonraki süreçte afetin fiziksel yıkım boyutuna vurgu yaptığı fakat bu vurgunun bilgi verme durum tespiti noktasında kaldığı görülmektedir. Haberlerde neden sonuç ilişkisine ve eleştirel habercilik yaklaşımına çok fazla yer verilmediği gözlemlenmiştir. Bu durumda afet sürecinde yerel medya depremden sonra kriz iletişimi ve bilgilendirme konularında ön plana çıkmış, eleştirel açıdan sorgulayan ve düşündürmeye teşvik eden bir yayın yapısından kaçınmıştır.

3.3. Literatür ile Karşılaştırma ve Bulguların Değerlendirilmesi

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular mevcut literatürde yer alan afet haberciliği, kriz iletişimi, yerel basın gibi konuların nasıl ele alındığına dair çalışmalar ile kıyaslanarak değerlendirilmiştir. Mevcut literatürde özellikle yaşadığımız 6 Şubat depremi sürecinden sonra bu alana yönelik birçok çalışma bulunmaktadır. Entman (1993) çerçeveleme kuramı yaklaşımında bir olguyu çerçevelemek bir gerçekliğin belli bir yönü

seçilerek bir metin içerisinde belirgin bir hale getirmek olduğunu vurgular. Bu kuram çerçevesinde bu çalışmada da çerçeveleme kuramı belirgin bir şekilde tespit edilmiştir. Bir yıllık süre boyunca afet öncesinde ki süreçte artçı sarsıntılar temasına medya odaklanmış ve belirlenen kategoriler içinde bu tema çerçevelenerek öne çıkarılmıştır. Aynı şekilde deprem sonrası bir yıllık süre de de afet yönetimi temasını belirlenen diğer temalar içerisinde çerçeveleyerek belirgin hale getirmiştir. Medyanın kriz dönemlerinde ki sorumluluğuna yönelik olarak daha önce yapılan literatürdeki çalışmalarda da medyanın tepkisel hareket ettiği olay meydana gelmeden fazlaca yer vermediği afet yaşandıktan sonra gündemde tuttuğu tespit edilmiştir (Koç Akgül,2017). Bu çalışmanın verileri basın alanında yapılan bu çalışma ile örtüşmektedir. McCombs ve Shaw'ın Gündem belirleme kuramına göre medya toplumun neyi düşünmesi gerektiğini değil, ne hakkında düşünmeleri gerektiği konusunda yönlendirici etkiye sahiptir.(McCombs,Shaw, 2017, s. 105)Bu kuram bağlamında değerlendirildiğinde deprem öncesinde yerel basının gündeminde başka konuların olması, afet hazırlıklarına dair haber içeriklerine fazla yer vermemesi ve afet sonrası süreçte de afet yönetimi konusuna dair haber içeriklerinin gündemde sık sık yer alması insanların o konu hakkında düşünmelerine teşvik etmektedir. Aynı zamanda afet sonrası süreç için yardım ve dayanışma temasına yerel basında vurgu yapılması medyanın bu konuyu gündeme taşımak istediğini ve dolayısıyla da gündem belirleme yaklaşımı ile de çalışma bulguları örtüşmektedir. Afet sonrası süreç için de yerel medya toplumsal dayanışmayı güçlendirmeye yönelik, kurum ve kuruluşların deprem bölgesine yapmış olduklarını aktaran bir yayın anlayışı benimsenmesi de afet sonrası süreç için medya kanallarının kullanım amacına göre afet sonrasındaki sürece yönelik katkı sağladığı tespit edilmiştir. (Soydan Alpaslan,2014).Araştırma kapsamında elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, Tablo 1'de Depremden önceki süreçte Malatya yerel gazetelerde toplam işlenen haber sayısı 109 dur. Bu haberlerin dağılımlarına bakıldığında dört gazetede de aşağı yukarı aynı sayılar kadar habere yer verilmiştir. En fazla deprem ile ilgili olarak habere yer verilen gazete Yeni Malatya gazetesi iken en az habere yer verilen gazetede Bu Sabah gazetesi olmuştur. Malatya Net gazetesinde 30 Sonsöz gazetesinde ise 23 habere deprem ile ilgili olarak kod ve tema ayırt edilmeksizin yer verilmiştir. Aynı bölgede yer alan farklı 4 gazetede farklı farklı olarak gazete haber sayılarına yer verilmesi bazı gazetelerin deprem konusunu daha fazla önemsediklerini göstermektedir. Tablo 2 de belirtilen

deprem haberlerinin temalarına göre dağılımlarına bakıldığında Malatya Net gazetesi en fazla artçı sarsıntılar temasını işlediğini görmekteyiz. Bölgede depremden önce sık sık meydana gelen artçı sarsıntılar Malatya net gazetesinin önemseydiği bir konu olmuştur. Artçı sarsıntılar ile paralel olan bir diğer çerçeve olan deprem riski konusu da Malatya Net gazetesinin önemli bulduğu ve büyük oranda gazetede yer verdiği bir diğer konu olmuştur. Artçı sarsıntılar ile birlikte bölgenin deprem üretme potansiyelinde de artış yaşanmış ve bu konu gazetenin deprem yaşanmadan bir yıl önceki süreçte de aslında artçı sarsıntıların ve olası büyük bir depremin habercisi olduğunu kanıtlar nitelikte veriler sunmuştur. Deprem ile ilgili olarak kamu ve belediyenin yapmış olduğu hizmetler deprem bölgesi açısından değerlendirildiğinde ve bir yıllık süre göz önüne alındığında eksik bir sayı olarak yer aldığını görmekteyiz. Bir bölgenin yerel anlamdaki hizmetlerden sorumlu olan Büyükşehir Belediyeleri ve İlçe Belediyeleri'nin depremi önlemeye yönelik olarak veya olası büyük bir deprem de neler yapabileceklerine yönelik olarak atılan adımlar ya bölgede yetersizlik göstermiş ya da yerel basının bu konu hakkındaki ilgi ve haber değeri taşıması açısından göstermiş olduğu haber değerinin yetersiz görüldüğü yorumu yapılabilir. Belediyeler, Valilikler gibi bölgenin kendi yerel yapılarının deprem konusunda yaptıkları veya yapabilecekleri faaliyetler Malatya yerel basınında tespit edilmemiştir. Yerel anlamda yerel halkın sorunları ile birinci dereceden ilgilenen yerel yönetimler Malatya halkının belki de en önemli bir problemi olan deprem konusunda herhangi haber değeri taşıyan bir çalışma yapmamış hem depreme hazırlık konusunda hem de olabilecek büyük bir depremden sonra oluşabilecek sorun ve problemleri çözmeye yönelik olarak Malatya yerel halkın yaşayacağı bir deprem felaketinde vatandaşların yanında olabilecek herhangi bir faaliyete yönelik bir haber tespit edilememiştir. Bu tür konularda oldukça önemli bir konumda bulunan kamu kurum ve kuruluşları ve bölgenin sesi olan yerel basın bu yerel yönetimlerin yaptıkları faaliyetleri haberleştirerek bölge halkının bu tür olası bir problem durumlarında bilgi sahibi olmalarına ve bu tür durumlar ile karşılaştıklarında nereye başvurmaları gerektiği nasıl bir yol izlemeleri gerektiği gibi konularda da bilgi sahibi olmalarını sağlar. Yapısal güvenlik konusuna sadece 3 haberde yer verilmiş Malatya'da ve diğer yakın illerde meydana gelen depremlerde yapılarda oluşan hasarlar ve insan hayatını tehlikeye sokabilecek durumdaki yapıların daha yaşanılabilir hale gelmesi için alına güvenlik önlemleri, bölgede hasarlı konutların durumu yeniden inşaa sürecinde ne gibi unsurlara

dikkat edilmesi gerektiği, olası bir deprem de can ve mal kaybını en aza düşürmek için yapı inşaatlarında nelere dikkat edilmesi gerektiği gibi konular Malatya yerel gazetelerinden biri olan Malatya Net gazetesinde yeterince yer verilmeyen konular arasına girmiştir. Bilinçlendirme çalışmaları temasına sadece 2 haberde yer verilmiştir. Malatya bölgesi Doğu Anadolu fay hattı içerisinde yer alan ve yıllardır sürekli uzman görüşleri doğrultusunda olası büyük bir depremin olabileceği potansiyele sahip bir bölge olmasına rağmen bölgenin yerel gazetesinde bu olası büyük bir tehdide karşı yetersiz bilinçlendirme çalışmalarının olduğu görülmektedir. Bilinçlendirme çalışmalarına yönelik olarak kurum ve kuruluşlarda yapılan deprem tatbikatları veya depreme hazırlıklı olma noktasında verilen eğitim ve seminerler konusunda Malatya ili özelinde yetersizlik görülmüştür. Özellikle deprem gibi küresel ve yerel ölçekte son derece önemli olan bir konuda deprem öncesinde neler yapılabilir, büyük bir depremde kayıpları en aza indirmek için neler yapılabilir, deprem sırasında oluşan korku ve panik anları nasıl daha iyi yönetilebilir, deprem sonrasında neler yapılabilir gibi konularda yerel medya kendi bölgesinde ki yerel ölçekteki gelişme ve olaylardan hedef kitlesinin bilgi ve haber ihtiyacını karşılayan bölgenin yerel gazetesinde bu tür bilinçlendirme çalışmalarına yer verilmemesi yerel ölçekte deprem konusunda bir bilgisizlik ve bilinç elde etmeleri noktasında yetersizlik olduğunu göstermektedir. Bilinçlendirme çalışmaları temasına benzer olan bir başka tema ise afet hazırlıkları temasıdır. Tablo 2 de gördüğümüz gibi Malatya yerel gazetelerden biri olan Malatya Net gazetesi afet hazırlıkları konusuna 1 yıllık süre boyunca sadece 1 haberde yer verdiği görülmektedir. Afetlere hazırlık noktasında yetersizlik gösteren Malatya Net gazetesi daha önce bölgede meydana gelen artçı sarsıntılar da göz önüne alındığında herhangi bir önleyici faaliyette bulunulmadığı anlaşılmaktadır. Malatya bölgesi gibi sık sık uzmanlar tarafından deprem konusunda uyarılarda bulunan bu bölgede hem orada yaşayan yerel halkın can ve mal güvenliği için hem de ülke olarak deprem ülkesi olduğumuz için afetlere hazırlıklı olma konusunda ve olası büyük bir doğal afette can ve mal kaybının en aza indirmek için neler yapabileceğimiz, gerçekleşen felaketlerden ne tür dersler çıkardığımız yapı güvenliğimiz konusunda ne durumda olduğumuz gibi önemli olan bir konu da Malatya yerel gazetesinde bu konunun sadece 1 haberde yer alması yerel basının afet hazırlıkları konusuna önem vermediğini göstermektedir. Tablo 2 de ele alınan bir diğer gazete ise Yeni Malatya gazetesidir. Yeni Malatya gazetesi de belirlenen temalar içerisinde en fazla

artçı sarsıntılar temasına konusuna değinmiştir. 1 yıllık süre boyunca toplam 12 haberde artçı sarsıntılar temasına yer verilmesi bölgede sık sık ufak çaplı da olsa hareketlilik meydana geldiğini göstermektedir. Meydana gelen artçı sarsıntılar meydana geldikleri yerlerde deprem riski olasılığını da beraberinde getirmiştir. Ve 1 yıllık sürede deprem riski teması ile ilgili olarak 8 haberde yer verilmesi bu konunun aslında gündemde yer almasını ve olası büyük bir depreme hazırlıklı olma konusunda önceden haberdar olma niteliğindedir. Bu durum aslında Malatya yerel gazetesinin bölgede deprem ile ilgili farkındalık oluşturmaya yönelik bir çaba gösterildiği anlaşılmaktadır. Fakat yıllık süre göz önüne alındığında aslında sürekli gündemde yer almadığını düşündürmektedir. Artçı sarsıntılar yaşandığında gazetenin bunları haber olarak vermesi gazetenin bu konuyu önemseydiğini ve haber değeri taşıması açısından önemli bulduğu için haberleştirdiğini, fakat bu tür konuların daha çok olay odaklı kaldığı anlaşılmaktadır. Artçı sarsıntılar konusu ile kıyaslanıldığında da deprem riski konusuna daha az sayıda yer verilmesi medyanın önleyici faaliyetlere ve risk farkındalığına daha az önem verdiğini göstermektedir. Yani medya olayın yaşandığı anda olay odaklı olarak artçı sarsıntılar ile ilgili haber yapmış fakat sonrasındaki önleyici ve bilinçlendirmeye yönelik olan haber içeriklerinde geri planda kaldığı anlaşılmaktadır. Yeni Malatya gazetesinin kamu ve belediye hizmetleri konusuna sadece 3 haberde yer verilmesi özellikle yerel yönetimlerin afetlere yönelik olarak risk azaltma, Yerel yönetimler depreme yönelik olarak yapılan kentsel planlama, halkı bilgilendirme, afetten sonra meydana gelen süreci iyi bir şekilde yönetme, halkı bilinçlendirme gibi süreçlerde çok önemli bir konumda yer almaktadır. Yerel yönetimlerin yapmış oldukları veya yapacakları faaliyetlerin basında yer edinmesi hem yerel yönetimleri hesap verilebilirliği açısından hem de toplumun bu konuda bilgi edinmesi bağlamından önemlidir. Fakat bu konuya gazetede yeterince yer verilmemesi konunun yerel medya kanallarından biri olan yerel gazetede yeterince öncelik taşımadığı görülmektedir. Afetler hazırlıklı olma konusunda planlama, alt yapı çalışmaları gibi konularda yaptıkları faaliyetlerin görünür olmadığı olabileceği gibi yerel gazetenin de bu konuyu önemsemediği veya bu konuda öncelik vermediği şeklinde yorum yapılabilir. Yapısal güvenlik konusuna sadece 2 haberde yer verilmesi binaların depreme karşı olan dayanıklılıkları, inşaat çalışmalarının denetimi gibi konuların depremin olası zararlarını azaltma konusunda yeterince önemsenmediğini ve yerel basının yapı riskleri konusuna yeterince önem vermediğini göstermektedir. Yeni Malatya gazetesi deprem riskini en aza

indirmeye yönelik faaliyetlerden olan kamu ve belediye hizmetlerini ve yapısal güvenlik konularına depremden önceki süreçte yeterince önem göstermemiş ve yerel basın yerel düzeyde afet bilinci oluşturmada açısından katkısı sınırlı düzeyde kalmıştır. Yeni Malatya gazetesi bilinçlendirme çalışmalarına 4 haberde yer vermesi yerel basının sınırlı da olsa depreme yönelik olarak bilinç elde etmeye yönelik bir çaba gösterdiğini görmekteyiz. Fakat bu çalışmaların süreklilik göstermemesi medyanın zaman zaman bu konulara değindiği, sürekli düzenli olarak bu konu üzerinde durmadığını göstermektedir. Afet hazırlıkları konusuna 5 haberde yer verilmesi gazetenin zaman zaman depreme yönelik olarak ne gibi tedbirler alınması gerektiği, yapılan tatbikatlar gibi konulara değinmesi medyanın afetlere hazırlık konusunda toplumu bilinçlendirme açısından yeterince önemli bir rol üstlenmediğini göstermektedir. Bu Sabah gazetesinin ele aldığı konuların dağılımlarına baktığımızda artçı sarsıntılar ve deprem riski konusuna aynı oranda değinmiştir. Her iki temaya da 5 haberde yer verildiği görülmektedir. Artçı sarsıntılar genellikle anlık süren ve kısa süreli etki yaratan olaylardır. Bir önceki gazeteler ile kıyaslanıldığında diğer gazetelerde 12,13 civarlarında olan artçı sarsıntılar ile ilgili haber sayısının bu gazetede 5 haber olması gazetenin bölgede meydana gelen sarsıntıları sürekli izlemediği, yalnızca belli artçı sarsıntıları gündeme taşıdığı görülmektedir. Deprem riski temasının da aynı sayıda gazetede yer alması gazetenin deprem riski ve olabilecek büyük bir depremde meydana gelebilecek can ve mal kayıplarına yönelik olarak kısıtlı katkı sunduğu görülmektedir. Deprem riski teması afet meydana gelmeden önce üzerinde durulması gereken önemli bir konu olduğundan yerel gazete önleyici faaliyetlere yönelik içerik üretme konusunda yetersiz görülmüştür. Bölge yerel halkı deprem riski konusunda yerel medya kanalları aracılığı ile yeterince uyarılsa alınabilecek önlemler ve bunun neticesinde oluşabilecek kayıplarda en aza indirgenmiş olur. Genel olarak artçı sarsıntılar ve deprem riski konularının Bu Sabah gazetesinde işlenirliğine bakıldığında ise yerel basın afet konusuna değinmede tutarlılıktan uzak, daha yüzeysel bilgi aktarımında bulunmuştur. Kamu ve belediye hizmetleri temasına ve yapısal güvenlik konularına bakıldığında da her ikisine de eşit sayıda değinilmiştir. Her iki tema da sadece 2 habere değinilmiştir. Bu Sabah gazetesinde bu konulara az yer verilmesi bu gazetenin gündem önceliğinin daha farklı konular olduğunu göstermektedir. Bilinçlendirme çalışmalarına konusuna 4 haberde yer verilmesi bu gazetenin de diğer Malatya’da faaliyet gösteren yerel gazeteler gibi bu konuyu fazla önemsemediği, yerel gazetenin başka gündem

maddeleri ile meşgul olduğu anlaşılmaktadır. Afet hazırlıkları konusuna 3 haberde yer verilmesi yerel medyanın henüz afet konusunda yeterince bilinç elde etmediğini dolayısıyla afetlere yönelik olan bu tarz temaları haberleştirmekte sınırlı kalmışlardır. Sonsöz gazetesine baktığımızda ise artçı sarsıntılar konusuna 6 haberde değinilmiştir. Yerel gazetelerden biri olan Sonsöz gazetesinde 1 yıllık süreçte sadece Malatya bölgesinde değil çevre illerde de meydana gelen artçı sarsıntılar da değerlendirildiğinde sayıca az haberde yer verilmiştir. Artçı sarsıntılar meydana geldikleri zaman deprem konusu gündeme gelmekte kısa süre sonra tekrardan unutulmuştur. Deprem riski konusuna sadece 2 haberde değinilmesi yerel basının deprem konusundaki riskleri bilmesine rağmen yerel halkı bu konuda uyarma konusunda yetersizlik göstermiştir. Kamu ve belediye hizmetleri konusuna 2 haberde değinilmesi bölgedeki yerel anlamda kamu ve belediyenin bu konuda yetersi faaliyet gösterdiğini ve deprem konusunda önemli bir adım atmadığı görülmektedir. Yapısal güvenlik konusuna sadece 2 haberde yer verilmesi depremi önleme ve zararını en aza indirmek için alınan önlemlerin yetersiz olduğu veya yerel basının bu konu hakkında yerel halkı bilgilendirmede yetersi kaldığı görülmüştür. Bilinçlendirme çalışmalarına bakıldığında ele alınan diğer gazetelere göre bu konuya daha fazla değindiği görülmektedir. Bu da bu gazetenin bilinçlendirme çalışmalarını önemseydiğini, yerel halkın bu konuda bilinç elde etmesi için iletişim kanallarını etkin kullandığını göstermektedir. Toplamda 8 haberde yer verilmesi olabilecek doğal afetlere karşı bilinçli bir toplum elde etmede yerel basın kanallarından biri olan gazetelerinde bu konuda farkındalık elde ettiğini göstermektedir. Afet hazırlıkları konusuna toplamda 3 haberde yer verilmiştir. Diğer gazetelerdeki orana benzer bir oranda bu konunun ele alınması afet hazırlıkları konusunda Malatya genelinde önemli ve büyük ölçüde bir çalışma olmadığı görülmektedir. Tablo 3'te Malatya yerel gazetelerin işlevsellik açıdan haberleri ele alındığı tabloya bakıldığında ele alınan 4 gazetede en fazla bilgilendirici işlevin ön planda olduğu görülmektedir. Depremden önceki süreçte en fazla bilgilendirici işlev kullanılması bu sürecin doğasıyla yakından ilişkilidir. Deprem gibi büyük bir doğal afet yaşanmadan önce toplumu bilgilendirme bu konuda farkındalık oluşturma, olası riskler hakkında bilgi verme, meydana gelebilecek zararlar hakkında bilgi verilmesi gibi sebeplerden dolayı en fazla bu işlev kullanılmıştır. Depremden önceki süreçte bu işlevin ön plana çıkması illerde olabilecek bir afete karşı toplumu uyarma ve bu konuda farkındalık yaratma çabasını gösterir. Bu dönemde ele

alınan haberlerde afet yaşanmadan dikkat edilmesi gereken yapı güvenliği, zemin etüt çalışmaları, gibi önemli konuların ele alınması yerel gazetelerin farkındalık oluşturmaya yönelik bir çaba gösterdiklerinin kanıtıdır. Yerel basının bu süreçte yapmış olduğu siyasi liderlerin açıklamaları, yerel yöneticilerin yaptıkları faaliyetler, verdikleri sözler gibi temalarda bilgilendirici işlevin ön plana çıkmasını sağlamıştır. Bu açıdan yerel gazeteler o bölgedeki halka yönelik olarak deprem ile ilgili olarak ne yapılmalı, hangi bölgeler deprem riski altında bu riskleri azaltmaya yönelik olarak ne gibi adımlar atılmalı gibi sorulara yanıt arayışındadır. Bölgede herhangi bir büyük deprem yaşanmadan önce gazetelerde haberlerde kullanılan dil daha gerçekçi ve açıklayıcı bir dil kullanılır bu da kullandıkları bilgilendirici işlevi güçlendirir. Medyanın diğer işlevlerinden olan eğitici ve farkındalık oluşturmaya yönelik haber sayıları gazeteler arasında farklılık göstermiş olsa da toplam haber sayılarına bakıldığında her iki işlevden de eşit sayıda yararlanılmıştır. Bu durum yerel basının topluma sadece bilgi aktarımı ile sınırlı kalmayıp bireylerde yerleşmiş olan afet bilincini geliştirmeye yönelik ve deprem ile ilgili olarak bireylerin doğru olan davranış şekillerine yönlendirmeye katkı sunduğu söylenilebilir. Bilgilendirici işlevin baskın bir şekilde kullanılması yerel gazetelerin deprem ile ilgili olarak güncel bir bilgi akışını sağladığı, resmî açıklamalar üzerinde durduğu, eğitici ve farkındalık oluşturmaya yönelik işlevler kullanılarak da bu konuları desteklediği görülmektedir. Medyanın eğitici işlevi medyanın sadece bir bilgi aktarımı ile sınırlı kalmayıp bu bilgi ile birlikte kişilerin tutum ve davranışlarında değişim yaratmayı da amaçlayan bir işlevdir. Bu amaçla Malatya yerel gazetelerinde bu işleve yer verilmesi bilgilendirici işlev ile sunulan bazı bilgilerin bireylerin tutum ve davranışların da da etki etmesine yönelik olarak haberlerde kullanılmıştır. Medyanın farkındalık oluşturma işlevi ise belli bir konuya dikkat çekerek o konuya yönelik duyarlılık oluşturma çabasına yönelik bir işlevdir. Yerel gazetelerde bu işlevin kullanılması deprem konusuna yönelik olarak toplumda bir farkındalık ve duyarlılık oluşturma amacıyla haberlerde kullanılmıştır. Bölgede olabilecek bir depremin olduğunu hatırlatmak yani deprem riski teması ile ilgili ele alınan haberler, alt yapı faaliyetleri ile ilgili gazetede yer alan haberler, bu işleve yönelik olarak ele alınan haberler içerisinde değerlendirilebilir. Bu gibi haberlerde ana amaç okuyucunun dikkatini çekmek ve bu konuda ona duyarlılık kazandırmaktır. Doğrudan öğretme bilinç oluşturma amacıyla çok okuyucunun bu konunun farkına varmasını, düşünmesini sağlamaya yönelik olarak ele alınan haberlerdir. Yerel basın da

bu işlevin kullanılması hedef kitle açısından sınırlı sayıda bir kitleye hitap etse de farkındalık oluşturma işlevinin kullanılması özellikle deprem gibi önemli bir konuda bu işleve yer verilmesi kişilerde deprem farkındalığının oluşup gelişmesine katkı sağlayarak kamuoyunda duyarlılık sağlanmıştır. Tablo 4’te ele alınan veriler depremden sonraki 1 yıllık süreç olan yani (06.02.2023-06.02.2024) tarih aralığını kapsayan veriler olmaktadır. Bu tabloya ait veriler incelendiğinde toplam ele alınan 4 gazeteden 4179 haber incelenmiştir. Bu gazetelerde deprem ile ilgili olarak ele alınan haber sayıları birbirlerine yakın sayılar olmalarına rağmen en fazla habere değinen gazete 1522 haber sayısı ile Bu Sabah gazetesi olmuştur. En az haber sayısı ise 641 haber sayısı ile Yeni Malatya gazetesidir. Depreme yönelik olarak gazetelerin haber sayılarının birbirinden farklı olması gazetelerin deprem konusuna karşı olan bakış açısı ve bunu ne kadar bir süre boyunca haber olarak gazetelerde haber olarak kullandıkları ile ilgilidir. Tablo 5’te ele alınan veriler doğrultusunda Malatya Net gazetesine baktığımızda en fazla afet sonrası yönetim temasına değindiklerini görmekteyiz. Afet sonrası yönetim teması bir yıllık süre göz önüne alındığında sadece depremin yaşandığı ilk zamanlar değil bir yıl boyunca üzerinde durulan ve bununla ilgili sık sık haber yapılan bir konu olmuştur. Afet sonrası yönetim konusu içerisinde depremin yaşandığı ilk günden itibaren bölgeye yapılan ziyaretler, depremden sonraki sürecin nasıl ilerlemesine yönelik olarak kamu ve özel kurum kuruluşların yapmış olduğu açıklamalar afet sonrası yönetim teması içerisinde yer almıştır. Sadece depremin yaşandığı ilk zamanlar değil bir yıllık süre boyunca bölgeye siyasilerden sık sık ziyaretler gerçekleştirilmiş ve bununla ilgili olarak sadece 1 haber değil aynı konu ile ilgili olarak bir den fazla habere de yer verildiği görülmüştür. Bölgede yıkılan bina sahipleri ve mütehitlerine yönelik olarak yapılan soruşturmalar, ihmal sonucu meydana gelen can kayıpları ve bu kayıplar sonucu hakkını arayan ailelerin hukuk mücadelesi, gibi birçok konu bu çerçeve kapsamında değerlendirilmiştir. Malatya Net gazetesinin üstünde durduğu ve depremden sonraki süreçte en fazla yer verdiği bir diğer konu yardım ve dayanışma teması olmuştur. Toplam da 178 haberde yer verilen bu tema içerisinde depremin yaşandığı ilk günden itibaren hem yurt içindeki farklı farklı bölgelerden Malatya’ya ve diğer bölgelere gelen yardımlar, hem yurt dışından bölgeye gelen yardımlar, dayanışmaya örnek oluşturabilecek davranışlar gibi başlıklar bu tema içerisinde değerlendirilmiştir. Bu temaya yönelik olarak depremin yaşandığı ilk zamanlarda yoğun bir yardım haberleri yer alırken ilerleyen zamanlarda bu konu ile ilgili

olan haber sayılarında düşüş yaşanmıştır. Türk milletinin eşi görülmemiş bir yardım seferberliği düzenlediği bu dönemde deprem bölgesinde yaşayan vatandaşlara hem maddi hem manevi destek sağlanmış ve bu desteğe yönelik olarak da Malatya yerel basın kanallarından biri olan Malatya Net gazetesi bu duruma haber içeriklerinde yer vermiştir. Yapıların hasar durumu konusuna 155 haberde yer verilmiştir. Depremin vurduğu şehirlerden biri olan Malatya’da çok sayıda yapı yıkılmış, kalanları da büyük oranda hasar gören yapılar olmuştur. Bu sebepten dolayı bu yapıların hasar durumu gazete haberlerinde uzunca bir süre yer edinmiştir. Yapıların hasar durumlarındaki belirsizlikler, bölgede sıklıkla devam eden artçı sarsıntılar ile birlikte hasar durumu artan yapılar, kendiliğinden yıkılan yapılar, ağır hasar alan ve yıkımı bekleyen yapıların insan eliyle yıkımların gerçekleştirilmesi, gibi başlıklar ile ilgili haberler bir yıllık süre boyunca sıklıkla yer edinmiştir. Bu tür haberlere gazetede yer verilmesi orada yaşayan halkın güvenliği açısından önem arz etmektedir. Çünkü ulusal medya kanallarında daha geniş yapı da hasar durumları anlatılırken Malatya yerel gazetelerinde bu konu üzerinde durulması hem oradaki halkın güvenliği hem de kendi konutları hakkında bilgi sahibi olup ona göre bir yol belirlemelerine yardımcı olunmuştur. Mağdurların durumu teması 145 haberde işlenmiştir. Depremin yaşandığı ilk zamanlarda bu tema özellikle yoğun olarak işlenmiş sonraki süreçte de bu konu ile ilgili haberlere yer verilmiştir. Depremin büyük bir mağduriyet yarattığı bu bölgede insanlar depremin ilk günlerinde temel ihtiyaçlar yönünden büyük bir mağduriyet yaşamış ve gazetenin bunu haber yapması mağdurların seslerini duyurması açısından önemli bir adımdır. Depremin üzerinden zaman geçmesine rağmen mağdurların barınma, geçim sıkıntıları devam etmiş ve yerel gazetenin bu sorunları ele alması sorunların çözümü noktasında onlara da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Artçı sarsıntılar konusu 116 haberde yer almıştır. Bu da bölgede gelen büyük depremden sonra hareketliliğin devam ettiği ve sadece Malatya bölgesi için değil, deprem bölgesi olarak adlandırılan diğer depremin meydana geldiği şehirlerde yaşanan artçı sarsıntılarda haberleştirilmiştir. Bu da Malatya yerel basının deprem konusunu önemseydiğini ve diğer bölgelerdeki hareketliliği de haberleştirilmesi artçı sarsıntılar konusuna önem verdiklerini ve bu konuda insanları uyarmaya ve bilgilendirmeye yönelik bir sorumluluk üstlenildiği anlaşılmaktadır. Bölgede bir yıl boyunca aralıklarla artçı sarsıntılar yaşanmış her yaşanan artçı sarsıntı haberleştirilmiştir. Kurtarma faaliyetlerine 90 haberde yer verilmiştir. Depremin yaşandığı il günlerinde çok fazla can kaybı yaşanmış

ve çok sayıda insan da enkaz altında kurtarmayı beklemektedir. Bu süreçte her kurtululan bir can için umutlar yeniden yeşermiş ve hem insanlara umut vermesi açısından hem de ülkece bu faaliyetlerin sürdürülmesi ve bunun yerel basın kanallarında haberleştirilmesi ve dayanışma birlik beraberliğe örnek teşkil etmesi açısından önemli bir çerçevede yer almaktadır. Bu çerçeveye yönelik haberler depremin yaşandığı ilk zamanlarda gazetede yer edinmiştir. İlerleyen süreçte bu içeriğe sahip haberler sınırlı sayıda yer almıştır. Alt yapı ve ihmal çalışmaları temasına 44 haberde yer verilmiştir. Bölgede son derece yıkıcı bir deprem meydana geldikten sonra yollarda oluşan çatlaklar içme sularının kullanılmayacak hale gelmesi gibi altyapı ile ilgili sorunlara yerel gazetenin değinmesi yerel ölçekte bu tür sorunların duyulması ve bir an önce çözüme kavuşturulmasına yönelik çözümlerde de katkı sağlamıştır. Belirlenen çerçevelerden en önemli konu olan can ve mal kaybı konusuna 38 haberde değinilmiştir. Böyle büyük bir deprem ve meydana gelen binlerce can kaybı düşünüldüğünde gazetenin bu haber sayısı yetersiz görülmüş ve diğer konular bu temadan daha önemli görülmüş ve daha çok yer verilmiştir. Böyle önemli bir konunun ve yaşadığı bölgeyi temsil eden yerel gazete açısından değerlendirildiğinde Malatya ilinde meydana gelen çok sayıda can kaybının görmezlikten gelinmesi yerel gazete açısından bir eksiklik olarak yorumlanabilir. Günlerce tüm medya kanallarının verdiği bölgedeki can ve mal kayıplarının depremin yaşandığı bölgenin gazetesinde sınırlı sayıda yer alması yerel gazetecilik ve afet konusunda üzerinde durulması gereken bir konudur. Malatya Net gazetesinde en az değinilen konu ise 29 haber ile toplumun psikolojik durumu çerçevesidir. Toplumda büyük bir travma yaratan deprem toplumun tüm kesimlerinde büyük bir korku haline gelmiştir. Bölgede yer alan özellikle çocukların bu travmayı nasıl atlatacaklarına yönelik yapılan eğitimler, aktiviteler 29 haberde yer almıştır. Bir yıllık süre boyunca toplumun tüm kesiminde büyük bir travma yaratan böyle bir olaya yönelik yapılan faaliyetler yetersizlik göstermiş ya da yerel gazete bu konuyu fazla önemsemediğinden gazete haberlerinde sınırlı sayıda yer vermiştir. Etkisi belki de ömür boyu sürececek olan böyle bir travmanın Malatya ili özelinde de olsa az haberde yer verilmesi hem toplumsal açıdan hem de iletişim ve medya açısından üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Belirlenen diğer çerçeveler ile kıyaslanıldığında deprem öncesi ve deprem sonrası olmak üzere daha detaylı olarak ele alınması gereken bir çerçevedir. Böyle bir travmayı atlatabayan bireyler günlük yaşantılarında da sağlıklı bir yaşam sürdürmeleri biraz zorlaşmaktadır. Yeni Malatya

gazetesi deprem sonrası ile ilgili olarak toplam da 641 habere yer vermiştir. Tablo da belirtilen bir diğer gazete olan Malatya Net gazetesine göre daha az sayıda deprem haberlerine yer verildiği görülmektedir. Yeni Malatya gazetesinde de en fazla üzerinde durulan konu afet sonrası yönetim konusu olmuştur. Afet sonrası yönetim ile ilgili olarak 183 haberde yer verilmiştir. Depremden sonra gazetede en fazla bu konuya değinilmesi deprem sürecinin sadece kriz anın ile sınırlı kalmayıp kriz yönetimi, yeniden yapılanma gibi boyutları ile de ele alındığı yorumu yapılabilir. Yerel basının kriz anlarından sonra olay odaklı değil de sürecin nasıl daha iyi yönetilebildiğine yönelik olarak daha çok süreç odaklı bir habercilik anlayışının benimsendiği söylenilebilir. Yeni Malatya gazetesi deprem sonrası sürece yönelik olarak yerel halkı bilgilendirmeye yönelik olarak o bölgede bundan sonraki süreçte neler yapılabilir, ne yapılması gerektiği gibi konular üzerinde durmuştur. Yardım ve dayanışma temasına 120 haberde yer verilmiştir. Bu haber sayılarına göre Yeni Malatya gazetesinin yönetsel olan süreçlerinden sonra ikinci olarak önemsendiği konu birlik beraberlik ve dayanışmadır. Gazetenin bu temaya 120 haberde yer vermesi toplumsal birlik beraberliği ve dayanışmayı güçlendirmeye yönelik olarak bir destek sağlamayı amaç edindiğini göstermektedir. Bu konu afetin ilk zamanlarında yoğun olarak işlenmekle birlikte depremin ilerleyen süreçlerinde de gazetede yer alması deprem gibi bir afeti yaşayan oradaki yerel halkın moralini yüksek tutma ve yapılan yardım faaliyetlerini daha da görünür kılmayı amaçladığı söylenilebilir. Bu açıdan bakıldığında yerel gazete yardım faaliyetlerini haberleştirerek toplumda ortak hareket etme bilinci yerleştirmeye çalıştığı ve yapılan yardım faaliyetlerinin görünümünü sağlayarak bölgede sadece devlet tarafından yapılan yardımları değil bu yardımın toplumun tüm kesimlerinden insanların da katkısı olduğunu vurgulamaktadır. Yapıların hasar durumu temasına 98 haberde yer verilmiştir. Bu tespit yerel gazetenin meydana gelen afetin fiziksel boyutu ile de ilgilendiğini, deprem sonrası kentte meydana gelen riskli yapıları gibi temaları gündemde tutmaya çalıştığı söylenilebilir. Gazetelerde ele alınan bu haberler aracılığı konutların güvenliği, yapıların hasar tespit çalışmaları hakkında kamuoyu bilgilendirilmesi sağlanmıştır. Yapıların hasar durumuna yönelik olarak haberlerin yoğun olarak verilmesi depremin Malatya ili özelinde yıkıcı boyutunu gözler önüne sererek kamu kurumların müdahale süreçlerinde daha görünür olmasını sağlamıştır. Artçı sarsıntılar ile ilgili olarak 83 haber ele alınmıştır. Artçı sarsıntı konusunun bir yıllık süre boyunca işlenmesi artçı sarsıntıların bir yıllık süre boyunca

aralıklar ile devam ettiğini ve deprem konusunda hassaslaşan yerel basının meydana gelen artçı sarsıntıdan sonra bunu haber yapması yerel basının olay haberciliğine yönelik olarak bir tavır benimsediğini kanıtlamaktadır. Artçı sarsıntılara ilişkin haberlerin verilmesi olası büyük bir tehlikeye karşı bilgilendirme ve toplumun psikolojisini rahatlatma işlevi açısından önemlidir. Gazetenin bu konu üzerinde durması bölgede yaşayan yerel halkın kaygı ve endişe düzeylerini azaltmaya yönelik bir çaba gösterdiğinin bir göstergesidir. Mağdurların durumu temasına 70 haberde yer verilmiştir. Bu durum yerel gazetenin meydana gelen afetin insani boyutunu göz ardı etmediğini ve o bölgede yaşayan insanların yaşadığı zorluğu ve sıkıntıyı görünür kılmaya çalıştıkları ve bunun için çaba sarf edildiği söylenilebilir. Afetten sonraki süreçte özellikle mağdurların yaşamış oldukları barınma, beslenme, hijyen gibi temel konularda onları sesini duyurmaya yönelik olarak bir çaba sarf edilmiştir. Ayrıca mağdurlara yönelik olarak haberlere yer verilmesi mağdurların sesini daha iyi duyurmalarına ve yerel gazetenin destek çağrılarını yaygınlaştırma açısından da önem arz ettiği söylenilebilir. Yerel basının afetten sonraki süreçte mağdurların durumuna değinmesi yerel medyanın duyarlılık ve sorumluluk bilinci ile hareket ettiğini göstermektedir. Can ve mal kaybı temasına ve alt yapı ihmal durumu temasına ise 24 haberde değinilmiştir. Yeni Malatya gazetesinin ele alınan diğer çerçevelere göre can ve mal kayıpları temasına ve alt yapı ihmal durumu temasına daha az yer vermesi gazetenin önceliğinin farklı konular olduğu ve gazetenin daha çok toplumsal konulara değindiği anlaşılmaktadır. Can ve mal kayıpları gibi afetin en ağır ve en somut sonucu olan bir temaya az değinilmesi gazetenin bu gibi ağır travmatik içeriklerin toplum üzerindeki etkisini azaltmak için ve insanların daha fazla bu konuda etkilenmemesi için sadece resmî açıklamalara dayalı bir haber dili benimsediği söylenilebilir. Alt yapı ve ihmal durumu konusunun da görece olarak az işlenmesi gazetenin sorgulayıcı ve eleştirel olarak deprem sonraki alt yapı durumuna bakmadığı ve yerel gazetenin eleştirel gazetecilik yönünün geri planda kaldığı söylenilebilir. Bu durumda da Yeni Malatya gazetesi afetten sonraki süreçte de daha yapıcı bir bakış açısı benimsediği ve daha çok toplumsal dayanışmayı güçlendirecek bir çerçeve benimseyerek haber oluşturma eğiliminde olduğu söylenilebilir. Bu gazete deprem den sonraki süreçte eleştirel yapıdan daha çok daha yapıcı bir işlev benimsemiş ve afetin neden ve nasıl meydana geldiğinden çok toplumsal iyileşmeye yönelik olarak bir perspektif çizdiğini görmekteyiz. Kurtarma faaliyetleri temasına 20 haberde yer verilmiştir. Gazete

depremden sonra yapılan arama kurtarma çalışmalarını görünür kılmaya çalışmış fakat bu tema ilerleyen süreçlerde yerini daha farklı konulara bıraktığı için bu temaya sınırlı sayıda yer verilmiştir. Toplumun psikolojik durumu temasına ise 19 haberde yer verilmiştir. Bu sayıya bakıldığında afetin meydana geldiği yerdeki bireylerin ve toplumun duygusal ve ruhsal etkilerinin daha sınırlı bir sayıda yerel basında işlendiğini görmekteyiz. Depremden sonraki süreçlerde kişilerde yaygın bir şekilde görülen travma, kaygı, yeniden uyum süreci gibi psikolojik sorunlar depremden sonraki süreçte sınırlı sayıda yer edinse de bu çerçeveye Yeni Malatya gazetesinin en az değindiği konu olmuştur. Bu Sabah gazetesine de baktığımızda diğer ele alınan gazeteler gibi en çok afet sonrası yönetim konusuna değinildiğini görmekteyiz. Bu temaya 595 haberde yer verilmiştir. Bu çerçeveye ye bu kadar çok haber de değinilmesi gazetenin afetin yalnızca ilk şokunu değil bundan sonraki süreçte de deprem temasına değindiğini ve bu konuda süreklilik sağladığı söylenilebilir. Depremden sonraki yeniden yapılanma süreci, koordinasyon çalışmaları, yerel yönetimlerin yapmış oldukları veya ileride yapacakları faaliyetler gibi süreçlerde yakından izlenmiştir. Afet sonrası yönetim konusunun gazetede bu denli geniş bir yer edinmesi yerel gazetenin habercilik anlayışında afetten sonraki süreç için süreklilik kriz sonrasında planlama gibi konulara odaklandığı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede ele alınan haberler genellikle devletin yürüttüğü çalışmalar neticesinde şekillendiği için bu gazete kamusal anlamda bilgilendirici işlevin yerine getirildiği söylenilebilir. Fakat gazetenin bu konuya yoğun olarak yer vermesi daha çok ön planda olması gereken mağdurların durumu, can ve mal kaybı gibi önemli çerçevelerinde daha geri planda kalmasına sebep olmuştur. Bu Sabah gazetesi daha sistematik bir habercilik anlayışı benimsemiş ve duygusal konulara değinmekten ziyade haberlerini daha çok resmi bilgi akışına dayalı olarak bir söylem geliştirdiği söylenilebilir. Sonuç olarak Bu sabah gazetesinin bu temaya yoğun bir şekilde değinmesi kamu bilgilendirmesini sürdürme ve devletin deprem sonrası sürecini meşrulaştırmaya yönelik bir tavır benimsediği söylenilebilir. Bu Sabah gazetesi mağdurların durumu temasına 255 haberde değinmiştir. Ele alınan diğer gazetelere göre en fazla mağdurların durumu temasına değinilen gazete bu gazete olmuştur. Mağdurların durumu temasına yoğun olarak yer verilmesi gazetenin toplumsal duyarlılık konusunda hassas olduğu bölgenin yerel halkının sorunlarını yansıtmada önemli bir işlev üstlendiği söylenilebilir. Bölgede mağdur olan vatandaşların sesleri ne kadar çok duyurulsa hem devletin bölgeye yapacağı yardımlar hem diğer medya kanallarının bu konuda duyarlılık

elde etmesini sağlayarak bölgeye yapılan yardımlarda da artış sağlanmasına sebep olmuştur. Bu yüksek haber sayısı gazetenin afetin insani boyutunu da ön plana çıkarmaya çalıştığını, yalnızca siyasilerin veya resmî kurumlarının faaliyetlerini değil bölgede depremde etkilenen insanların yaşamış oldukları sorunları ve bu insanları yeniden toparlanma çalışmalarına da değindiği görülmektedir. Ele alınan haberlerde bu bölgede yaşayan insanların barınma, gıda, sağlık konteyner kentteki yaşamları gibi konulara değinilmiştir. Bu açıdan bakıldığında gazete afet sonrası süreçte afetten en çok etkilenen o bölgede yerel halkın sesini duyurmaya çalışarak kamuoyu farkındalığı oluşturmaya çalışmıştır. Artçı sarsıntılar temasına 239 haberde değinilmiştir. Bu sayı gazetenin bölgede devam eden deprem riski ve belirsizlik sürecine geniş bir yer ayırdığı anlaşılmaktadır. Artçı sarsıntılar meydana geldikleri yerlerde kısa süreli korku ve paniğe neden oldukları için insan psikolojisini ve gündelik yaşamı doğrudan etkileyen bir unsur olmuştur. Bu sebepten dolayı gazetenin bu konuya sıklıkla yer vermesi hem toplumun bilgilendirilmesi açısından hem de risk iletişimi açısından önemli bir rol üstlenmektedir. Bu haberlerin yoğun olarak işlenmesi depremin sadece anlık bir olay olarak değil de süreklilik gösteren bir afet süreci olarak işlediğini görmekteyiz. Artçı sarsıntılar ile ilgili verilen haberler sayesinde insanlar hem var olan riskler hakkında bilgi sahibi olur hem de uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda kamusal farkındalık yaratılmış olunur. Artçı sarsıntılar temasına yoğun bir şekilde yer verilmesi yerel basının deprem sonrası süreçte hem risk iletişimi konusunu hem de bilgilendirici işlevini yoğun bir şekilde kullandığı anlaşılmaktadır. Yapıların hasar durumu temasına 159 haberde yer verilmiştir. Bu sayı yerel gazetenin afetin fiziki yıkım boyutunu önemseydiğini ve bu süreci yakından takip ettiği söylenilebilir. Bu haberler genellikle depremin meydana geldiği yer olan Kahramanmaraş ve bu depremde yoğun bir şekilde etkilenen diğer illerde meydana gelen bina yıkımları yapıların hasar durumu, hasar tespit çalışmaları, yeniden inşa süreci gibi konu ağırlıklı haberlerden oluşmaktadır. Gazetenin deprem sonrası süreçte kentsel açıdan yeniden yapılanma ihtiyacına yönelik olarak farkındalık oluşturma çabası içerisinde olduğu söylenilebilir. Hasarlara yönelik olarak yapılan yoğun haberleşme aynı zamanda afet sonrası yönetim konusu ile de doğrudan bağlantılıdır. Bu hasarlara yönelik olarak yapılan uzman görüşleri veya yeniden inşa sürecinde devletin ne yapması gerektiği gibi konular her iki çerçeve içerisinde de değerlendirilebilir. Bu Sabah gazetesinin bu konuya düzenli bir şekilde yer vermesi hesap verilebilirlik açısından gazeteye önemli

katkılar sunmaktadır. Bu tür haberlerin içerikleri genellikle resmi raporlar ve yetkili kurum raporlarına dayalı oldukları için eleştirici bir habercilik anlayışı yerine daha çok bilgilendirici bir işlev benimsendiği de söylenilebilir. Bu konuya verilen önem yerel basının afetin maddi boyutunu da görünür kılmaya çalıştığının bir göstergesidir. Sonuç olarak bu temaya 159 haberde yer verilmesi gazetenin meydana gelen afetin fiziksel yıkım boyunu göz önüne sermesi ve toplumsal hafızada önemli bir yer edinmesini sağlamıştır. Yardım ve dayanışma temasına 101 haberde yer verilmiştir. Bu sayı gazetenin deprem den sonraki süreçte toplumsal birlik ve beraberliğe, yardım ve dayanışmaya önem verdiğinin göstergesidir. Bölgeye yardım götürmek için etkin çalışan kamu kuruluşlarının yapmış oldukları yardımlar, koordineli bir şekilde bölgede yer alan sivil toplum örgütlerinin bölgede yapmış oldukları faaliyetler, vatandaşlardan gelen yardımlar gibi içeriklere sahip haberler bu çerçeve kapsamında değerlendirilmiştir. Bu çerçevenin görünür olması gazetenin deprem sonrasında toplumun moralin yeniden yükselmesini sağlamak amacıyla daha pozitif ve daha yapıcı bir dil kullandığı görülmektedir. Bu yaklaşımın benimsenmesi ile yerel basın sadece haber aktarmak ile kalmamış toplum olarak bu travmanın atlatılmasında yönlendirici ve motive edici bir rol üstlenildiği de görülmektedir. Bu sabah gazetesi bu temayı yoğun bir şekilde işleyerek dayanışma temasını güçlendiren bir toplumsal hafıza yaratarak afetlerden sonraki sürecin soyut yönünü de görünür kılmıştır. Sonuç olarak bu haberlere değinilmesi afetten sonraki süreç için toplumsal olarak iyileşmeye odaklı bir habercilik anlayışı benimsenmiştir. Kurtarma faaliyetlerine 69 haberde değinilmiştir. Bu çerçeveye 69 haberde yer verilmesi gazetenin arama kurtarma çalışmalarını yakından takip ettiği anlaşılmaktadır. Deprem sonrası kritik öneme sahip olan arama kurtarma çalışmaları, bu çalışmalar için yapılan koordinasyon çalışmaları, acil müdahale gerektiren durumlarda neler yapılması gerektiği gibi konuları topluma aktararak olağanüstü hâl sürecinde bilgilendirici bir rol üstlenilmiştir. Gazetenin bu çerçeveyi düzenli bir şekilde gündemde tutması hem deprem sonrasında yoğun bir çaba ve emek sarf eden kurtarma ekiplerinin çabasını görünür kılma hem de bu süreç yönelik takdir oluşturma açısından önemlidir. Ayrıca bu kurtarma faaliyetleri sırasında karşılaşılan sorunlar ve problemler aynı zamanda yerel basının eleştirel bir rol üstlendiği de söylenilebilir. Kurtarma faaliyetleri ile ilgili haberlere yer verilmesi gazetenin depremin sadece sonucu ile ilgilenmediği aynı zamanda müdahale sürecinde de bu konuyla ilgili haberlere yer verildiği görülmektedir. Sonuç olarak kurtarma faaliyetleri

temasına 69 haberde yer verilmesi yerel basın afet sürecinde ve afet sırasında bilgilendirici ve farkındalık oluşturmaya yönelik bir yol benimsediği ve bu durumda toplumun olağanüstü durumlarda gelişmeleri hızlı bir biçimde öğrenmelerine yaramaktadır. Bu sabah gazetesi can ve mal kaybı temasına 47 haberde değinmiştir. Bu çerçeve kapsamında depremin sebep olduğu ölümler, yaralanmalar, kayıplar ve maddi kayıplar gibi afetin görünür yönünü ön plana çıkarak afetin boyutu gözler önüne serilmiştir. Bu konuya sınırlı sayıda yer verilmesi yerel gazetenin afet sürecinde önceliğinin başka konular olduğu ve bu önemli konuyu görmemezlikten gelmesi eleştirilebilen bir taraf iken diğer yandan da bu konuya sınırlı sayıda yer vererek toplumu dramatize etmediği, insanların mahremine girmedikleri ve etik sorumluluk bilinci ile hareket ettikleri yorumu yapılabilir. Alt yapı ve ihmal durumu temasına 38 haberde değinilmiştir. Bu temaya yer verilmesi afetin sadece doğal sebeplerden kaynaklanan bir afet olmadığı, insan eliyle yapılan yapılardan da kaynaklana sonuçlarına odaklanılmıştır. Bu tema altyapı sorunları, ihmal çalışmaları gibi konular üzerinden eleştirel bir söylem benimsenmiştir. Bu tür haberlerin var olması afetin doğal bir olay olmasına karşın meydana getirdiği tahribat ve can kayıplarında insan eli ile yapılan ihmallerin payı olduğu için bu konudaki eksikliklerde tartışılabilir noktada olduğu anlaşılmaktadır. Böylelikle yerel gazete gelecekte olası bir afet durumunda meydana gelebilecek maddi ve manevi kayıpların önüne geçmek amacı ile bir uyarıcı işlevi üstlenildiği de görülmektedir. Fakat bu konuya diğer konulara göre daha az sayıda yer verilmesi eleştiriye açık çerçevelerin yerel basın da daha sınırlı sayıda yer verildiği görülmektedir. Bunun da sebebi olarak yerel basının genellikle resmi kaynak ve kurumlara bağlı olarak yayın yapması gösterilebilir. Bu da yerel basını afet sonrasında belli başlı çerçeveler hakkında eleştiri yapmasını engelleyen ve onları eleştiri konusunda sınırlayan bir bakış açısı benimsemelerine sebep olmuştur. Sonuç olarak bu temaya 38 haberde yer verilmesi afetin sonrasında meydana gelen sorunlara yönelik olarak eleştirel bir bakış açısı edinmeye çalıştığı ve bu sorunları gerek yerel düzeyde gerekse ulusal düzeyde yansıtmaya ve çözüm bulma çabası da olduğu söylenilebilir. Yerel basın afet haberciliği boyutunda eleştirel bir refleks oluşturma çabasında fakat bu çabanın sınırlı bir seviyede kaldığı söylenilebilir. Bu Sabah gazetesi toplumun psikolojik durumu temasına da 19 haberde yer verilmiştir. Diğer ele alınan gazeteler ile de kıyaslanıldığında da ele alınan tüm gazetelerde en az değinilen konu toplumun psikolojik durumu konusu olmuştur. Büyük bir afeti atlatan bölgedeki

insanların travma durumlarına ve depremden sonraki süreçlerinde normal hayatlarına nasıl devam etmeleri gerektiğine psikolojik kaygı ile nasıl baş edebileceklerine ve tüm bu sorunlara yönelik olarak Malatya ilinde ne gibi faaliyetler yapıldığına çok az sayıda habere yer verilmiştir. Etkisi insan hafızasından kolay silinemeyecek olan bu gibi olaylara yönelik olarak yerel basın da fazla yer verilmemesi daha sonraki süreç için de sağlıklı bireyler topluma kazandırmak açısından da daha fazla üzerinde durulması ve daha fazla önem verilmesi gerektiğine dair bir yorum yapılabilir. Sonsöz gazetesinin depremden sonraki verilerine baktığımızda diğer gazeteler gibi en fazla afet sonrası yönetim teması üzerinde durulmuştur. Bu tema ile ilgili olarak toplam 318 haber ele alınmıştır. Bu sayı ele alınan gazetenin olay boyutlu olmayarak sadece afetin yaşandığı süre ile haberleri sınırlandırmayarak afetten sonraki süreçte de bölgede depremin yaralarını sarmaya yönelik olarak devletin yaptığı ve yapacağı çalışmalar yerel gazetenin bu çerçevesi kapsamında değerlendirilmiştir. Gazetenin afetten sonraki süreçte yapılan koordinasyon çalışmaları, yeniden inşa süreçleri gibi konuları ön plana çıkarmayı amaçladığı söylenilebilir. Bu tarz konulara değinen Sonsöz gazetesi afetten sonraki süreçte kamuoyunu bilgilendirme ve yönlendirme işlevini de üstlenmiştir. Fakat gazetede afet sonrası yönetim başlıklı çerçeve kapsamına girebilecek haberlerin yoğun bir şekilde işlenmesi afetin daha hassas olunan konularda gazetenin daha sınırlı bir bilgi akışı saplayabileceğini de düşündürmektedir. Sonuç olarak bu gazetenin 318 haberle bu çerçeveye yoğun bir şekilde yer vermesi yerel basının devletin bölgede yapmış olduğu çalışmaları önemseydiği ve bunlara yoğun bir şekilde yer vererek görünürlüğünü arttırmada katkı sağladığı söylenilebilir. Mağdurların durumu temasına Sonsöz gazetesinde 126 haberde değinilmiştir. Bu sayı gazetenin orda yaşayan yerel halkın sorunlarını göz ardı etmediğini fakat sınırlı sayıda haberde yer verdiği anlaşılmaktadır. Özellikle büyük bir afetten sonra çok fazla mağdur durumda olan bölge halkının sorunlarına yerel basın ne kadar çok değinir ve gündemde tutarsa bu konu ulusal medya kanallarında da kendine yer bulabilir ve mağdurlar sesini daha fazla kitleye duyurma konusunda fırsat sağlanmış olur. Sonsöz gazetesi yapıların hasar durumu temasına 121 haberde değinmiştir. Bölgede büyük bir hasar alan yapıların haberler de yer verilmesi hem o bölgede yaşayan vatandaşlara uyarı niteliğinde olup hem de bu hasarların bir an önce giderilmesi için neler yapılması gerektiğine dair bilgilendirmek amacı ile yerel gazetede yer verilmiştir. Yapıların hasar durumu ile ilgili olarak bölgede kesin olarak hasar durumu

tespit edilemeyen ve belirsizliğini koruyan yapılar ile ilgili ve artçı sarsıntılar neticesinde sürekli hasar durumu artan yapılara yönelik olarak bölgedeki vatandaşlar hem bilgilendirilmiş hem de bu konuda yönlendirilme sağlanmıştır. Sonsöz gazetesinde yardım ve dayanışma çerçevesine 103 haberde yer verilmiştir. Depremi yaşadığı 06.02.2023 tarihinden itibaren büyük bir zorluk yaşayan deprem mağdurları bölgeye yapılan yardımlar sayesinde ayakta kalabilmiştir. Barınma, gıda hijyen, sağlık gibi çeşitli alanlarda bölgeye çok fazla yardım ulaşmış ve bu yardımlar yerel gazetede yer alarak hem vatandaşların bölgeye yapılan yardımlardan haberdar olması sağlanmış hem de yardımların ulaşmadığı bölgeler için yardım seferberliği düzenlenmesine ve bu bölgelere yönelik olarak çeşitli destek çalışmalarının artmasına sebep olmuştur. Ayrıca bu çerçeve kapsamındaki haberlere yer verilmesi yerel basının yardım ve dayanışmayı önemseyişini ve bu alanda vatandaşlara bilgilendirme ve onları yönlendirme işlevi üstlendiği de söylenilebilir. Artçı sarsıntılar ile ilgili olarak Sonsöz gazetesinde 85 haber yer almıştır. Bu sayı ve ele alınan diğer gazetelerdeki artçı sarsıntı sayıları kıyaslandığında aralarında farklar mevcuttur. Bu durumda da ele alınan 4 gazete de aynı bölgenin yerel gazetesi olmasına rağmen kimi gazetelerde bu konuya fazla değinilmiş ve bölgede yaşanan en küçük artçı sarsıntı haberleştirilirken bazı gazetelerde bu kadar fazla artçı sarsıntı temasına odaklanılmadığı görülmüştür. 1 yıl boyunca aralıklar ile devam eden artçı sarsıntılar hem bölgedeki hasar durumunu arttırmış ve buna bağlı olarak da yaşanan bir artçı sarsıntıdan sonra o bölgede yıkım veya hasar varsa bu durum yerel basın da birkaç haberde işlenmiş böylelikle bu çerçeve kapsamında işlenen haberlere geniş bir yer ayrılmıştır. Artçı sarsıntının şiddeti ve yaratmış olduğu hasar durumuna göre gazetelerde farklı sayılarda yer edinmesi bazı gazetelerin bu konu da daha hassas olduklarını ve depremden sonra ele alınan çerçevelerin öncelik sırasının gazeteden gazeteye değiştiğini düşündürmektedir. Sonsöz gazetesi cam ve mal kaybı temasına ve toplumun psikolojik durumu temasına 30 haberde yer vermiştir. Can ve mal kaybı gibi ele alınan çerçeveler içerisinde en önemli konu olan bu temaya ele alınan gazetelerin hepsinde sınırlı sayıda haber verilmesi bu temanın depremin yaşandığı ilk günlerde sadece işlendiğinden dolayı az sayıda haberde yer almıştır. Büyük felaketin yaşandığı zamanlarda çok fazla can kaybı yaşanmış, bu kayıplar hem yerel gazete sayfalarında hem de ulusal gazetelerde yer edinmiştir. Fakat depremin üzerinden zaman geçtikçe bu konu yerini diğer konulara bırakmaya başlamıştır. Bu sebepten dolayı bu temaya ilişkin haberler depremin ilk günleri

ile sınırlı kaldıkları için haber sayısına çok fazla ulaşamamıştır. Toplum hafızasında uzun bir süre silinemeyecek olan bu kayıplar ile ilgili olan haberler sadece Malatya ili ile sınırlandırılmamış deprem felaketinin yaşandığı diğer iller de yaşanan can kayıpları ile ilgili haberlerde Malatya yerel basınında yer edinmiştir. Bu temanın 30 haberde işlenmesi gazetenin afetin acı ve travmatik olan yönünü sınırlı bir şekilde ele aldığını göstermektedir. Yerel basın böyle büyük bir afeti yaşayan bölge için acı ve kayıp odaklı haberlere daha duyarlı yaklaşmış bölge halkının moralini yüksek tutmak için bu tarz haberlere daha temkinli yaklaşmıştır. Bu çerçeveye sınırlı sayıda haberde yer verilmesi yerel basının deprem sonrası ele alınan diğer çerçevelerden olan afet sonrası yönetim, mağdurların durumu, yardım ve dayanışma gibi diğer konulara daha fazla yer verdiği söylenilebilir. Bu açıdan bakıldığında Sonsöz gazetesi yerel halkın yaşamış olduğu afeti sadece bir afet olarak değil, aynı zamanda afetten sonraki süreçte yeniden toparlanma ve iyileşmeye yönelik yapılan çabalara daha fazla değinmiştir. Başka bir bakış açısı ile bakıldığında can ve mal kayıpları temasına az sayıda haberde yer verilmesi yerel basının afet haberciliği boyutunda eleştirel ve sorgulayıcı yönünün geri planda kaldığı söylenilebilir. Sonsöz gazetesi altyapı ve ihmal durumu temasına 26 haberde yer vermiştir. 1 yıllık süre göz önüne alındığında altyapı ve ihmal durumu ile ilgili olarak çok az sayıda habere yer verildiği söylenilebilir. Deprem de bu kadar çok can ve mal kaybının yaşanmasında çok önemli bir rol oynayan ihmal durumları ve altyapı yetersizlikleri gibi bir konu hem deprem öncesinde ele alınması gereken hem de deprem sonrasında toplum olarak üzerinde düşünmemiz gereken önemli bir konudur. Bu haber sayısına bakıldığında depremin sorumluluk ve depremin nedenleri gibi konuların sınırlı bir biçimde ele alındığı anlaşılmaktadır. Bu düşük haber sayısı yerel gazetenin eleştirmekten sakındığı ve daha farklı konulara öncelik verdiğini bize göstermektedir. Oysaki yaşanan bu büyük afette bu kadar çok maddi ve manevi hasarların ve kayıpların yaşanmasının sebebi büyük oranda bizlerin görmezden geldiği ve medya tarafından da gündemde yer almaması ile unutulmuş ihmallere neticesinde yaşadığımız afetin sonuçları maalesef çok ağır olmuştur. Bir deprem ülkesinde yaşamamıza rağmen ve bir deprem gerçeği konusu bulunmasına rağmen altyapı ve ihmal durumları ile ilgili olarak ne kadar az sayıda habere yer verilse yetkililerin harekete geçmesi veya vatandaşların bu yönde tedbir alması yönünde olumlu gelişmeler yaşanacaktır. Deprem sonrasında enkaz altında bulunan vatandaşlara ulaşmaya çalışan ilk yardım ekiplerinin dar sokaklardan geçemeyen iş makinelerinin ve bozulan

yollara ait haberlerin yerel basında çok fazla yer edinmemesi başka bir afet durumunda da olası bir senaryo ile karşılaşma oranı nı da arttırmaktadır. Sonsöz gazetesinin sınırlı sayıda bu konuya yer vermesi yerel basın kriz dönemlerinde toplumsal düzeni bozmamak ve kurumlara olan güveni sarsmamak ve mevcut düzen içerisinde bir ayırtırmaya yer vermemek eğilimde olduğu da düşünülebilir. Sonuç olarak ele alınan bu sayı Sonsöz gazetesinin mevcut olan sorunlardan ziyade sonraki süreç te iyileşmeye yönelik ve daha yapıcı bir anlayış doğrultusunda hareket ettiğinden bu konuyu eleştirmek ve toplumu bu konuda uyarma noktasında zayıf kalmıştır. Sonsöz gazetesinin en az değindiği konu ise kurtarma faaliyetleri konusu olmuştur. Bu temaya toplam 16 haberde yer verilmiştir. Deprem sonrası yapılan arama kurtarma faaliyetleri pek fazla bu gazetede görünür olamamıştır. Ele alınan diğer gazetelerde daha fazla yer verilen bu konu Sonsöz gazetesinde az sayıda yer verilmesi aynı bölgede yayın yapan ve aynı felaketi yaşayan gazetelerin önceliklerinin farklı olduğu ve afet haberciliği boyutunda farklı farklı işlevler üstlendikleri görülmektedir. Tablo 6’da elde edilen veriler ele alınan gazetelerin depremden sonraki bir yıllık süre içerisinde medyanın temel işlevleri doğrultusunda ele alınan her haber için teker teker incelenerek işlevsel açıda uygun olan başlık kapsamında değerlendirilmiştir. İncelenen 4 gazete de toplam da bilgilendirici işlev kapsamında 2803 habere ulaşılmıştır. Bilgilendirici işlevin bu kadar çok yoğun olarak kullanılması afet sürecinden sonra tamamen insanların deprem sonrası ile ilgili olarak bilgiye ihtiyaç duymasından kaynaklı olarak gazeteler bilgilendirici işleve sahip haberlere ağırlıklı olarak yer vermişlerdir. Depremden sonraki süreç için belirlenen temalar bağlamında da medyanın işlevleri değerlendirildiğinde daha çok bilgilendirici işleve açık temalar olduğu görülmektedir. Örneğin depremden hemen sonraki günlerde meydana gelen can ve mal kayıpları ile ilgili haberler, kurtarma faaliyetleri ile ilgili haberler, afet sonrası yönetim temalı haberlerde genellikle bilgilendirici işlev kullanılmıştır. Deprem gibi büyük bir afet süreci yaşandıktan sonra insanlar en çok bilgilendirmeye ihtiyaç duyar. Özellikle yerel basın açısından bakıldığında depremin yaşandığı bölge bazındaki haberler ulaşmak oradaki insanların durumu hakkında bilgi sahibi olup bu bilgileri topluma aktarmak konusunda özellikle afet süreçlerinde yerel basına büyük sorumluluklar düşmektedir. Yerel basın kanallarından biri olan yerel gazetelerde bu afet sürecinde afet bölgesindeki insanları hem bilgilendirme hem uyarıda bulunma noktasında önemli işlevler üstlenmiştir. İncelenen haber sayılarına bakıldığında bu haberlerden yarıdan fazlasında bilgilendirici

işlevin kullanıldığı görülmektedir. Deprem bölgesinde sık sık yaşanan artçı sarsıntılar ile ilgili yerel basının topluma bilgi vermesi, deprem konusunda uzman görüşlerine yer verilmesi, meydana gelen kayıplar ile ilgili bilgilendirme sağlanması gibi birçok konuda medyanın bilgilendirici işlevinden yararlanılmıştır. Afet sonrasında toplum tarafından merak edilen konular medyanın bilgilendirici işlev kullanması ile cevaplanmıştır. Deprem sürecinde büyük sorun ve sıkıntılar ile karşılaşan yerel basın ordaki yerel halka doğru bilgi akışı sağlamak ve bu bilgiler doğrultusunda yönlendirebilmek için yoğun bir çaba sarfettiği görülmüştür. İkinci olarak en fazla kullanılan işlev 487 haber sayısı ile farkındalık oluşturma işlevidir. Bu yüksek oran yerel basının sadece bilgilendirmek ile kalmadığı bu bilgiler doğrultusunda orada yaşayan halka yönlendirme sağladığı yorumu yapılabilir. Depremi ardından toplumun her kesiminde gözlenen korku ve panik atmosferi içerisinde farkındalık oluşturmaya yönelik olan haberlerin yer alması toplumu buna benzer durumlara alıştırmaya ve toplumda bir afet kültürü yaratılmaya çalışıldığını düşündürmektedir. Ele alınan çerçeveler bağlamında bu işlev değerlendirildiğinde deprem bölgesinde özellikle yapıların hasar durumu ile ilgili olarak hem bilgilendirme hem de hasarlı yapılardan uzak durulması gerektiği, hasarlı yapıların içerisine girip eşya çıkarılmaması gerektiği gibi birçok konuda farkındalık oluşturmaya yönelik haberler yer almıştır. Özellikle afet sürecinde büyük bir önem taşıyan farkındalık oluşturma işlevi insanları uyarma niteliğinde olup diğer haber içeriklerine göre daha fazla dikkat çekmektedir. Ayrıca farkındalık temalı haberlerin medyada yoğun bir şekilde yer alması medyanın afet iletişimi konusunda sorumluluk üstlendiği ve afetten sonraki süreçte de duyarlılık oluşturma misyonu üstlendiği söylenilebilir. Yerel basının özellikle kriz dönemlerinde üstlenmesi gereken bir işlev olan farkındalık oluşturma işlevi diğer normal olan süreçlerde de yerel basının üzerinde durması gerektiği ve topluma yönlendirmesi ve bir konuda fark yaratılması açısından yerel medya kanallarının haberlerinde sıklıkla yer vermeleri gereken bir işlev olmuştur. Malatya yerel gazetelerinin en az değindikleri işlev ise 237 haber içeriği ile eğitici işlev olmuştur. Bu sayı göz önüne alındığında yerel basının depremden sonraki süreçte toplumu depremler konusunda bilgilendirme ile kalmayarak bazı haber içeriklerinde insanların afet bilinci edinmelerinde ve bu bilinci geliştirmelerinde yol gösterici olduğu söylenilebilir. Fakat incelenen deprem ile ilgili olan haber sayısının yoğunluğu göz önüne alındığında bu sayı yetersiz görülmüştür. Gazetelerin özellikle afet gibi olağanüstü hâl dönemlerinde veya kriz durumlarında eğitici

işlevden yararlanmaları büyük önem taşımaktadır. Çünkü bu tür işlevler sayesinde birey kriz anlarında nasıl hareket etmesi gerektiğini bilir ve özellikle deprem gibi doğal afet süreçlerinden sonra yeniden toparlanma sürecine yönelik olarak farkındalık kazanılır. Depremden sonraki süreçte yetersizde olsa eğitici işlevden yararlanılması gazetelerin bir kriz durumundan sonra mevcut eksiklikleri ve yetersizlikleri gördüğü ve daha sonra yaşanabilecek bir afet veya olağanüstü hâl sürecinde nelere dikkat edilmesi gerektiği konusunda insanlara yol göstermeye çalışmıştır. Afetten sonraki süreçte insanlar eğitici içeriğe sahip haberlere ihtiyaç duymaları olasıdır. Çünkü afetten sonraki süreçte afetten zarar gören mağdurların barınma, hijyen, sağlık ve psikolojik olarak yeniden nasıl toparlanabileceklerine dair içeriklere sahip haberlere ihtiyaç duyulmuştur. Bu tarz eğitici içeriklere sahip haberlere yer verilmesi depremin yaşandığı ve büyük oranda halka zarar verdiği bir durumda orada yaşayan insanların yeniden toparlanma süreçlerine de katkı sağlayacağı bir gerçektir. Depremden sonraki süreçte yerel basının eğitici işleve sınırlı sayıda da olsa yer vermesi afetten sonra sadece bilgi vermeyi değil, basının aynı zamanda yol gösterme çabasında da olduğu anlaşılmaktadır. Genel anlamda yerel gazetelerin depremden sonraki süreçte gazetelerin haber içeriğine göre haberleri işlevsellik açısından nasıl ele aldıklarına bakıldığında afetten sonraki süreçte en fazla bilgilendirici işlev kullanılmış çünkü afet sürecinden sonra o bölgede yaşayan halk sonraki süreçte bilgiye ihtiyaç duymuş ne yapması gerektiğini bilmeyen ve depremin şokunu ve korkusunu üzerinden atamayan yerel bölge açısından bu içeriklere sahip haberlere ihtiyaç duyulmuş dolayısıyla da bilgilendirici işlev gazete haber içeriklerinde yoğun olarak kullanılmıştır. İkinci olarak gazetelerin en fazla yararlandıkları işlev farkındalık oluşturma işlevi olmuştur. Bu işlevin kullanılması çok büyük bir afet yaşayan o bölgedeki yerel halkın herhangi bir afet sürecinde nelere dikkat etmeleri gerektiği ve doğal afet konusunda duyarlılık sağlamalarını ve bu konuya dikkat çekmek amacı ile bu işlevden yararlanılmıştır. Son olarak ve en az yararlanan işlev eğitici işlev olmuştur. Eğitici işlev ile toplumun her kesimine hitap edebilen gazeteler aracılığı ile özellikle hedef kitlesi daha dar ve sınırlı olan yerel gazeteler aracılığı ile eğitici işlevin afet konularında kullanılması hem orada yaşayan bölge insanının afetler konusunda ne yapması gerektiği ve bilgilendirici işlev ile kazandıkları söylemleri eyleme geçirme konusunda neler yapılması gerektiğine dair içeriklere yer verilmiştir.

SONUÇ

6 Şubat depreminin yerel basında temsili: Malatya il örneği konulu bu tez çalışması Erving Goffman'ın çerçeveleme teorisi kapsamında Malatya'da faaliyet gösteren yerel basın kanallarında yer alan gazeteler oluşturulan çerçeveler neticesinde incelenmiştir. Asrın felaketi olarak bilinen ve oluşturmuş olduğu can ve mal kayıpları neticesinde Türkiye'nin yıkım gücü en fazla olan depremleri arasına girebilecek olan bu deprem sadece fiziki yıkım olarak kalmamış medyanın afet konusunda bilinç konusuna, toplumsal duyarlılık ve bilinçlenme konusunda da önemli etkiler doğurmuştur. Bu çalışmada depremden önce ve depremden sonra olmak üzere toplam iki yıllık süre boyunca Malatya'da faaliyet gösteren yerel gazetelerden 4 gazete ele alınmış olup bu gazeteler belirlenen kod ve temalar çerçevesinde günlük periyodlar dahilinde incelenmiştir. Hangi temaların ön planda tutulduğu deprem öncesinde daha çok hangi konuya odaklandıkları, deprem sonrası hangi çerçeve üzerinde durdukları bu temalar neticesinde aktarmış oldukları haberlerde medyanın hangi işlevini ön plana çıkardıkları çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Deprem öncesi oluşturulan çerçevelerden biri olan artçı sarsıntılar teması ele alınırken sadece Malatya bölgesinde meydana gelen artçı sarsıntılar değil, çevre illerde meydana gelen artçı sarsıntılar konusu da gazetelerde yer edinmiştir. Deprem riski teması içerisinde bölgesel hareketlilik neticesinde bu bölgede büyük bir depremin olabileceğine dair yapılan uzman görüşleri yer bilimcilerin açıklamaları gibi başlıklar bu çerçeve neticesinde ele alınmıştır. Kamu ve belediye hizmetleri konusunda Malatya il ve ilçe belediyelerinin veya bakanlıkların bölgede meydana gelen Elazığ depreminden sonra kentsel dönüşüm çalışmaları, Bakanlıklar ve devlet yetkilileri tarafından bölgeye yapılan ziyaretler gibi içerikler bu kategori içeriğinde değerlendirilmiştir. Yapısal güvenlik kategorisi kapsamında bölgede meydana gelen depremler ve artçı sarsıntılar neticesinde enkaz durumunda olan yapıların yıkım çalışmaları, depreme dayanıklı olabilecek ne tür yapıların inşa edilebileceği ve depreme dayanıklı yapılar inşa edildiğine dair içerikler yapısal güvenlik çerçevesi kapsamında değerlendirilmiştir. Bilinçlendirme kategorisi kapsamında afetlere hazırlık konusunda verilen eğitimler, yapılan deprem tatbikatları gibi konular bu çerçeve kapsamında değerlendirilmiştir. Afet hazırlıkları teması içerisinde yapılan kentsel dönüşüm çalışmaları, meydana gelebilecek olası bir afet durumunda afet müdahale merkezi kurulması gibi başlıklar bu kategori kapsamında değerlendirilmiştir. Depremin yaşandığı

6 Şubat 2023 tarihinden itibaren bir yıllık verilere bakıldığında ise depremde bir önceki verilere göre kıyaslanıldığında deprem ve deprem ile ilgili olan haberlerde büyük bir oranda artış yaşanmış bir yıllık süre boyunca neredeyse her gün deprem konusu üzerinde durulmuştur. Deprem sonrası toplam dört gazeteden elde edilen 4179 haberde göstermektedir ki deprem konusu yerel basın kanallarından biri olan gazetelerde uzunca bir süre yer edinmiş ve bölge halkının hafızasında önemli bir yer edinmiştir. Depremden sonraki süreçte incelenen dört gazeteden elde edilen veriler neticesinde neredeyse her gün deprem konusu her gazetede farklı farklı şekillerde yer almıştır. Gerek bölgedeki mağdur olan halkın durumu, gerek bundan sonraki süreçte neler yapılabileceği, meydana gelen can ve mal kayıpları gibi birçok konu üzerinde yerel basının günlerce hatta aylarca odaklandığı konular arasında olmuştur. Bu çalışma da belirlenen çerçeveler neticesinde deprem den sonraki yerel gazetelerde yer alan çerçevelerin içeriklerine bakıldığında mağdurların durumu kategorisinde bölgede gerek can gerek mal kayıpları konusunda mağdur olan, günlerce aç susuz barınacak yerleri olmayan insanların durumu bu kategori içerisinde değerlendirilmiştir.

Alt yapı ve ihmal kategorisinde bölgede meydana gelen son derece yıkıcı olan bu depremde yıkılan binaların mütehitlerine yönelik olarak Cumhuriyet başsavcılığı tarafından açılan soruşturmalar, bölgede yollarda meydana gelen çatlak ve bozulmalar gibi başlıklar ile ilgili haberler bu çerçeve kapsamında değerlendirilmiştir. Yardım ve dayanışma kategorisi altında deprem bölgesine gerek sivil toplum örgütleri gerek devlet ve vatandaşlar tarafından aylarca yapılan yardımlar ve dayanışmaya örnek niteliğinde olan deprem bölgesi için yapılan faaliyetler bu kategori altında değerlendirilmiştir. Kurtarma faaliyetleri içerisinde bölgede arama kurtarma çalışmaları bu çerçeve kapsamında değerlendirilmiştir. Toplumun psikolojik durumu teması bölgede böyle büyük bir felakette en fazla etkilenen kesim olan çocuklara yönelik olarak yapılan etkinlikler, onların bu travmayı atlattıklarına yardımcı olabilecek faaliyetler bu başlık altında değerlendirilmiştir. Afet sonrası yönetim konusu içerisinde devlet yetkililerin deprem bölgesine olan ziyaretleri, depremde sonraki sürecin nasıl ilerleyeceğine yönelik açıklamalar, konut inşaatları ve konutların teslim tarihleri ile ilgili yapılan vaatler, deprem sürecinde siyasi aktörlerin yaptığı açıklamalar gibi konular bu çerçeve altında değerlendirilmiştir. Can ve mal kayıpları ile ilgili olan haberler özellikle depremin ilk zamanlarında sadece Malatya bölgesinde olan can ve mal kayıpları değil, aynı zamanda

depremin etkilediği diğer illerdeki can ve mal kayıpları ile ilgili haberlerde bu çerçeve altında değerlendirilmiştir. Yapıların hasar durumu ile ilgili çerçeve kapsamında bölgede ki yapılarda meydana gelen hasar durumuna bağlı olarak deprem yaşandıktan sonraki süreçte de uzun bir süre boyunca yapılarda oluşan az hasarlı çok hasarlı, orta hasarlı gibi hasar durumu tespit edilen yapılar ile ilgili haberler ve sonraki süreçte bu yapıların hasar durumunu iyileştirmeye yönelik olarak yapılan faaliyetler bu çerçeve kapsamında değerlendirilmiştir.

Doğal afetler beklenmedik zamanda meydana gelen ve yönetilmesi zor olan süreçlerdir. Afet yönetimi sürecinin aksamaması için iletişim süreci de şeffaf, güvenilir ve hatasız olmalıdır. Bu sürecin zorluğu göz önüne alındığında geleneksel iletişim araçları da yetersiz kalabilmektedir.(Aşan, 2024, s. 424)Medyanın önemli işlevlerinden biri gündemde olan olay ve durumları tarafsız bir şekilde hedef kitleye aktarmaktır. Medyada aktarılan haber içeriklerin nesnelliğinin medyanın sahiplik boyutu ile ilgili olduğuna dair manipölasyon boyutu tartışmaya açık önemli konulardan biridir. İdeolojik süreçlerin tamamlayıcı bir unsuru olarak kitle iletişim araçlarının kullanılması izleyici veya dinleyiciye aktarılması gereken bilginin doğru yönlendirilmesi ile gelişmektedir.(Erdoğan & Kaya, 2023, s. 1092) Doğal afetler sosyal, ekonomik ve psikolojik etkenler ile toplumu etkilediğinden ve afet nedenini ve olası sonuçları öngöremediğimizden bu süreçlerde kriz iletişimi alanına girer. Bu açıdan bakıldığında doğal afetler bilim dünyasında tıp, ekonomi, coğrafya, iletişim gibi birçok bilim dalında merak konusu olmuş ve olmaya da devam etmektedir. Türkiye'nin deprem kuşağında bir ölke olması ve sık sık depremlerin yaşanması yazılı basınında da sıklıkla deprem konusuna değinmesine sebep olmuştur. Fakat yapılan çalışmalar neticesinde depremin yaratmış olduğu tahribatlar neticesinde medyada yer alma süresinin de değiştiği görölmektedir.17.09.1999 ile 31.09.1999 tarih aralığı incelendiğinde Marmara depreminin yaşandığı ilk zamanlardan beri medya kurtarma faaliyetleri, can kayıpları, bölgeye yapılan yardımlar konusuna odaklanıldığı görölmektedir. Depremin yaşandığı ilk günlerdeki yayınlarında okuyucuda veya izleyici de duygusal etki yaratacak olan yakınlarını kaybeden insanların görüntüleri, enkazdan çıkarılan yaralıların durumu gibi temalar ile afetin korkunç boyutu gözler önüne serilmeye çalışılmıştır. Eğer yaşanan afetlerde medyanın rolü orda yaşanan olayları aktarmak ve kitleyi afet konusunda bilgilendirmek ise medyanın bu konuda üzerine düştüğünü yaptığı söylenilebilir fakat

medyanın görevi toplumu afetlere karşı hazırlıklı olmalarını sağlamak ve bu konuda bilinç oluşturmak ise medyanın bu konuda yetersiz ve etik ve toplumsal bilinç bakımından da eksiktir. Kişiler afet konusunda herhangi bir eğitim verilmeden ve afetler konusunda farkındalık elde etmelerini sağlamadan doğal afetlerin etkisini en aza indirmek mümkün değildir.(Toker, 2016, s. 272)Yapılan bu çalışma da özellikle kriz dönemlerinde afet haberciliği sürecinin yerel basınla işleyişini ve bu süreçte yerel basının medyanın işlevleri noktasında hangisine daha fazla yer vermeye çalıştığı araştırılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler neticesinde kapsadığı bölge açısından bölge hakkında bizim daha detaylı bilgi edinmemizi sağlayan ve oradaki gelişmelerden haberdar olmamızı sağlayan yerel basının deprem konusunda deprem den önceki süreçte bilgilendirici işlev ön planda iken bu konu hakkında farkındalık yaratacak veya eğitici içeriklere sahip haber içeriklerine pek fazla yer vermediği saptanmıştır. Özellikle doğal afet gibi yaşadığımız coğrafyanın değiştirilemez bir gerçeği olan bir konuda toplum basın aracılığı ile eğitilmeden veya bu konu da farkındalık yaratmaya yönelik bir faaliyet gerçekleştirilmeden depremlerin olası zararlarını en aza indirmek pek mümkün görünmemektedir. Depremden sonraki süreçte yani 06.02.2023 tarihinden önce ve bu tarihten sonra Malatya yerel basını incelendiğinde deprem konusunu ele alan haber içeriklerine bakıldığında her iki dönem arasında belirgin bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Elbette ki asrın felaketi olarak nitelendirilen bir felaketi yaşayan Malatya bölgesi için oradaki yerel basın deprem sonrası süreç için en önemli gündem maddesi deprem olacaktır. Fakat deprem meydana gelmeden önce bu konu üzerinde biraz daha durulsa örneğin; yapılar denetlense, imar faaliyetleri gözden geçirilse, altyapı problemleri üzerinde durulsa ve bunun gibi konuların daha fazla gündeme gelmesinde önemli bir pay üstlenen medya kanallarında buna benzer içerikler tekrar tekrar gündeme gelse belki de depremlerin olası zararları daha az bir seviyeye indirgenmiş olur. Yapı olarak dürtüsel hareket eden medya yerel medya kanallarında da bu özelliğini göstermiş bulunmaktadır. İncelenen gazeteler neticesinde bölgede meydana gelen bir artçı sarsıntı birden bütün gündem maddesinin deprem olmasını sağlamış fakat aradan zaman geçtiğinde bu konu tekrardan unutulmuştur. Değiştiremediğimiz gerçeğimiz olan bu konuya gerek ulusal medya kanallarında gerek se yerel medya kanallarında tepkisel olarak yer verildiği sürece bu konu unutulur ve unutilan bu konu da da herhangi bir adım atılmaz, önlenmesine yönelik faaliyet girişiminde de bulunulmaz. Depremden sonra ki

süreçte incelenen Malatya yerel gazetelerindeki haber sayısı öncesine oranla belirgin bir şekilde artmış ve bu haberlerde de araştırma kapsamına alınan çerçevelerden afet sonrası yönetin çerçevesine en fazla değindikleri görülmüştür. Afet sonrası yönetim çerçevesi içerisinde deprem bölgesine yönelik olarak yapılan kamusal açıklamalar gibi daha çok afet ten sonraki süreç yönetimine yönelik atılan adımların haberleştirilmesi ve ve bölgeye yapılan yardımlar haberleştirilerek yardım ve dayanışma temasına yoğunlaşması Malatya yerel basını afet sonrası süreç için o bölgenin vatandaşlarının dayanışma ve moralinin güçlenmesine katkı sağlamış fakat altyapı ve ihmal durumu gibi daha eleştirel içerikli haberlere de daha az sayıda yer vererek afet sonrası süreç için eleştirel gazetecilik yönünden zayıf kalmıştır.

Sonuç olarak bu tez çalışmasında elde edilen bulgular neticesinde Malatya yerel basınının afet öncesi süreç için yetersiz risk iletişimine sahip olduğu, sonrasındaki süreç için de afetin daha duygusal yönüne odaklandığı ve eleştirel gazetecilik anlayışının da daha geri planda kaldığı söylenilebilir. Ve bu çalışma sonucunda yerel medyanın özellikle doğal afetler gibi kriz durumlarında afet sonrası için toplumsal dayanışmaya katkı sağladığı, afet öncesi dönem için de toplumun afet konusunda bilinçlenmesine yönelik iletişim anlayışı geliştirmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

KAYNAKÇA

- Acar, K. (2025). Bir Medya Pratiği Olarak Afet Haberciliği. Uluslararası İletişim ve Sanat Dergisi 156-176
- Alanka, D. (2024). Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi: Teorik Bir Çerçeve.Kronotop İletişim Dergisi 64-84
- Aşan, H. (2024). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Sonrası Afet Yönetimi Açısından Sosyal Medya Hesaplarının Güvenirlik Analizi ve Değerlendirilmesi. Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 15(1-Deprem Özel Sayısı-), 411-429. <https://doi.org/10.54688/ayd.1412907>
- Ata, F. (2023). Afet Haberciliği: Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sürecinde Sosyal Medyaya Yönelik Bir Değerlendirme. TRT Akademi, 8(18), 606-629. <https://doi.org/10.37679/trta.1271366>
- Ataş (2011). Medyanın Terör Konusunda Bilgilendirme İşlevi ve Terör Olgusunun Dizilerdeki Sunumu (Kurtlar Vadisi Gladio Örneği).Yüksek Lisans Tezi Fırat Üniversitesi
- Avcı, K., & Soylu, B. (2024). 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerinde Medyanın Tutumu: Hürriyet, Sözcü ve Yeni Şafak Gazetelerinde İçerik Analizi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), 56-74. <https://doi.org/10.34086/rteusbe.1466360>
- Ayan, V. M., & Keten, E. T. (2023). Medyanın Yapısal Sorunları Bağlamında Afet Haberciliği: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Deprem Haberlerinin Gazetelerde Çerçevesi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 2(2), 116-132.
- Aykurt, İ., & Kiliç, İ. (2023). Afgan Göçmenler ve Sığınmacılar ile İlgili Haberlerin Türk Basınında Sunumu: Cumhuriyet ve Sabah Gazeteleri Örneği. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 65, 288-312. <https://doi.org/10.47998/ikad.1305236>
- Bağardı. (1999). Kitle iletişim aracı olarak yerel televizyonun işlevleri.Kurgu Dergisi 87-105
- Bekiroğlu, O. (2008). Yerel kamuoyunun oluşumunda yerel basının rolü -trabzon örneğinde bir araştırma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 131-151
- Bozkurt, Y., & Demir, T. (2023). Afet yönetiminde iletişim ve medya üzerine bir değerlendirme: Kahramanmaraş merkezli depremler. Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi, 11, 22-32. <https://doi.org/10.58627/dpuiibf.1288685>
- Budak, E. (2023). Türk medyasının depremle imtihanı: Kahramanmaraş depremini afet haberciliği üzerinden değerlendirmek.Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi 1087-1113

- Büyükbaş, E., & Ormanoğlu, B. (2013). Afetler ve afet yönetiminde meteorolojinin yeri. *Türk İdare Dergisi*
- Büyükbaykal. (2005). Kitle iletişim araçları ve toplumsal yaşam. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* (21)
- Cin. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Doğal Afetler ile İlgili Yanılgıları. *Marmara Coğrafya Dergisi* (22)70-81
- Coşkun, D. M., & Aksoy, D. B. (2004). 19 Haziran 2004 Çubuk-Sünlü (Ankara) hortum olayı. *Doğu Coğrafya Dergisi* (17)203-222
- Çağatay, H. H. E. (2024). Afet İletişimi ve Afet İletişiminde Medyanın Rolü. *Bitlis Eren Sosyal Araştırmalar Dergisi* (2)159-170
- Çaplı, Taş. (2009). Kriz Haberciliği.
- Çavuş, S. (2017). Yerel Basının Sorunları Üzerine Tespitler: Aksaray Örneğinde Nitel Bir Araştırma. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 9(4) 19-37
- Doğan, İ. H., & Aydın, M. (2023). Demokrasi konulu haberlerin yerel basındaki yansımalarının incelenmesi (1946–1960 Malatya örneği). *Fırat University Journal of Social Sciences*, 33(2), 625–642.
- Demir, S. T. (2023). Afet Medyası ve Medya Afeti: 6 Şubat Kahramanmaraş Depreminin Anımsattıkları. *TRT Akademi*, 8(18), 709-716. <https://doi.org/10.37679/trta.1306893>
- Diniz, S. Ö., & Koçanli, M. (2024). Medya Çerçevesinde 2023 Türkiye Depremi.
- Dursun, Z. (2024). Afet Döneminde Medya Söylemleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 97, 305-319. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1391142>
- Durur, E. K. (2011). İnşacı Yaklaşım İçinde Çerçeveleme Kuramı ve Haberin Çerçevesi. *Atatürk İletişim Dergisi* 2 (21) 21-31
- Eldem Anar, Ü. İl. (2021). Interaction In Disaster News In Social Media; Example Of İzmir Earthquake. *Turkish Online Journal Of Design Art And Communication*, 11(3), 1129-1147. <https://doi.org/10.7456/11103100/022>
- Entman. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm.
- Eraydın, G. (2020). Protestoların Çerçevesi: Sarı Yelekliler Ve Türk Medyası. *Etkileşim Dergisi* (5) 146-168
- Erdoğan, M., & Kaya, S. (2023). Haberde Söylem Farklılıkları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri Haberleri Üzerine Bir Analiz. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(3), 1074-1096. <https://doi.org/10.35341/afet.1271084>

- Ergünay, O. (1996). Türkiye'nin Afet Profili.TMMOB Afet Sempozyumu
- Ergünay, O. (2009). Doğal Afetler Ve Sürdürülebilir Kalkınma.Deprem Sempozyumu
- Ertuğrul, M. (2005). Orman Yangınlarının Dünyadaki Ve Türkiye'deki Durumu.Bartın Orman Fakültesi Dergisi 7(7) 43-50
- Genç. (2007). Türkiye'de Doğal Afetler Ve Doğal Afetlerde Risk Yönetimi.
- Gezgin, S. (Ed.). (2007). Türkiye'de Yerel Basın. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları
- Gönenç. (2002). Medyanın Kamuoyu Oluşturmadaki Etkisi.İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi (14)
- Güler & Çobanoğlu. (1994). Afetler (1.baskı).Ankara
- Güran, M. S., & Özarslan, H. (2015). Çerçeveleme Teorisi Ve Toplumsal Hareketler. Erciyes İletişim Dergisi, 4(1). <https://doi.org/10.17680/akademia.v4i1.5000080211>
- Houston, J. B. (2019). Disaster Journalism: Fostering Citizen And Community Disaster Mitigation, Preparedness, Response, Recovery, And Resilience Across The Disaster Cycle. Disasters, 43(3), 591-611. <https://doi.org/10.1111/disa.12352>
- Kachybekova, F., & Pazarbaşı, B. (2024). Uluslararası Medyada Göçmen Haberlerini Çerçevelemek: Ukraynalı Göçmenlerin Medyada Temsili. Etkileşim, 7(13), 158-191. <https://doi.org/10.32739/etkilesim.2024.7.13.245>
- Kadioğlu,Özdamar. (2008). Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri.Ankara (JICA Türkiye Ofisi)
- Kaplan, T. (2022). Sosyal Medyada Kamuoyu Oluşturma ve Gündem Belirleme Algısı. Düşünce Dünyasında Türkiz, 5(28), 113-130.
- Kaya İlhan, Ç. (2022). Social Responsibility Communication In The Context Of The Socialization Function of the Media: An Examination On The Case Of The “Good Stories” Television Program. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 21(3), 1302-1311. <https://doi.org/10.21547/jss.1037548>
- Kızıloğlu, F. M., Okuroğlu, M., & Örüng, İ. (2006). Kırsal Yerleşimler ve Doğal Afetler.Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi (2)
- Koç Akgül, S. (2017). Olağanüstü durumlar, iletişim ve habercilik yaklaşımları. TRT Akademi Dergisi, 2(3), 6-47.
- Korkmaz. (2015). Çerçeveleme Kuramı Açısından Türk-Amerikan İlişkileri ve Türkiye İmajı (The New York Times Örnek Olayı:2001-2005.Doktora Üniversitesi Ankara Üniversitesi

- Kömüşçü, A. Ü., Çelik, S., & Ceylan, A. (2011). 8-12 Eylül 2009 Tarihlerinde Marmara Bölgesi'nde Meydana Gelen Sel Olayının Yağış Analizi. *Coğrafi Bilimler Dergisi* 9(2) 209-220. https://doi.org/10.1501/Cogbil_0000000125
- Kütükoğlu, E. (2021). Afet Gazeteciliğine Gündem Belirleme Kuramı ve İzmir Depremi Haberlerinden Bakış. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi* 4(2) 211-233 <https://doi.org/10.33464/mediaj.994871>
- Maden, S. (2023). 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş'ta Yaşanan Depremler Ekseninde Türkiye'de Deprem Haberciliğine Bakış: Prof. Dr. Süleyman İrvan ile Söyleşi. *Etkileşim, Dergisi* 6(11), 406-420. <https://doi.org/10.32739/etkilesim.2023.6.11.202>
- Masharipov, A. (2024). Özbekistan'da Kadına Yönelik Şiddete Karşı Toplumsal Farkındalık Oluşturma Aracı Olarak Sosyal Medya: Sukut Saqlama Örneği. *İmgelem, Özbekistan Özel Sayısı*, 249-270. <https://doi.org/10.53791/imgelem.1455119>
- McCombs, Shaw. (2017). The Agenda-Setting Function Of Mass Media.
- Nazlı, R. S., & Soylu, B. (2023). Doğal Afet Haberlerinin Medyada Sunumu: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 16(2) 44-57
- Nugent, T., Petroni, F., Raman, N., Carstens, L., & Leidner, J. L. (2017). A Comparison Of Classification Models For Natural Disaster And Critical Event Detection From News. 2017 IEEE International Conference On Big Data (Big Data), 3750-3759. <https://doi.org/10.1109/Bigdata.2017.8258374>
- Özgen, N. (2011). Öğretmen Adaylarının Doğal Afetler Konusuna Yönelik “Etkili Öğrenme Biçimleri”nin Belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 12(4) 303-323
- Saraç. (2018). Domuz Gribi Haberlerinde Çerçeveleme: *Hürriyet Gazetesi Örneği*. *Global Media Journal* 8(16) 161-185
- Sarma. (2021). Media and Disaster Management: The Role of Media. *IJAEM* 3(10) 827-833
- Solmaz, A., & Okumuş, M. (2015). Yeni Bir Uyuşturucu Madde Olan Bonzai Haberlerinin İnternette Sunumu: *Www Milliyet.Com Gazetesi Örneği* *Selçuk İletişim Dergisi* 8(4) 341-356
- Soydan, E., & Alpaslan, N. (2014). Medyanın Doğal Afetlerdeki İşlevi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 53–64.
- Sözcü, U. (2019). Doğal Afetler ve Doğal Afet Okuryazarlığı (2. bs). Pegem Akademi Yayıncılık. <https://doi.org/10.14527/9786052417294>

- Şahin, D., & Zengin Demirbilek, E. (2023). Doğal Afet ve Kriz Yönetiminde Sosyal Medyanın Etkisi: Kahramanmaraş Merkezli Deprem Felaketi Üzerine Bir İnceleme. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 51, 322-333. <https://doi.org/10.52642/susbed.1289335>
- Şeker, M. (2005). Yerel Gazeteler Ve Resmi İlan. Selçuk İletişim Dergisi 4(1) 101-115
- Taş, N. (2003). Yerleşim Alanlarında Olası Deprem Zararlarının Azaltılması. Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi 1(8)
- Tercan, B. (2018). Türkiye’de afet politikaları ve kentsel dönüşüm. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi 3(5) 63-74
- Toker. (2016). Afet Lojistiği (ss. 101-124).
- Tokgöz, E., & Tanyıldızı, N. İ. (2023). Gündem Belirleme Ve Çerçeveleme Teorileri Bağlamında Tass Ve Ukrinform Haber Ajanslarının Rusya-Ukrayna Savaş Sunumlarının İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 25(1) 61-92. <https://doi.org/10.16953/deusosbil.1238337>
- Tufan, Kuş. (2024). Türkiye’de Ana Akım Medyada İklim Krizi Haberlerinde İnsanmerkezci Çerçeveleme. Yüksek Lisans Tezi Nevşehir Üniversitesi
- Varol, N., & Gültekin, T. (2016). Afet Antropolojisi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 15(59) 1431-1436
- Vural. (2000). Medyanın Kültürel Kalkınmayı Sağlama ve Eğitim İşlevi. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi (10) 0-22
- Vural. (2001). Basın, Kamuoyu ve Üniversite. Kurgu Dergisi 17(1) 112-121
- Yalçın, E. (2023). Doğal afetlerin doğal olmayan sonuçları: Gazetelerin deprem haberciliği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (78), 188–210.
- Yılmaz, Algül. (2019). Afet İçerikli Haberlerin Sosyal Öğrenme Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi. Turkish Online Journal of Design Art and Communication 9(2) 234-248
- Yılmaz, N. (2009). Yerel Basının Etik Sorunları. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi 1(36) 131-144

EK

EK1: Sonsöz Gazetesi Depremden Önce (06.02.2022-06.02.2023) Veriler

KODLAR	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
Deprem Riski									2				
Afet Hazırlıkları	2											1	
Yerel Yönetimlerin Faaliyetleri													
Bilinçlendirme Çalışmaları				1					5			2	
Artçı Sarsıntılar					1				3		1	1	
Yapısal Güvenlik			1						1				
Kamu ve belediye Hizmetleri										1		1	

EK 2: Sonsöz Gazetesi Depremden Sonra (06.02.2023-06.02.2024)

KODLAR	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
Mağdurların Durumu	21	21	11	23	7	9	3	4	5	8	8	6	
Altyapı ve ihmal durumu	13	6						3		2		2	
Yardım ve dayanışma	36	22	13	10	7	3	3	3	2	3	1		
Kurtarma faaliyetleri	16												
Toplumun psikolojik durumu	8	5	6	4	2	2			1		1		1
Afet sonrası yönetim	42	50	46	36	18	20	22	6	19	24		26	9
Can ve mal kaybı	22	3	1					1		2			1
Yapıların hasar durumu	23	23	12	5	5	11	5	6	4	12	6	8	1
Artçı Sarsıntılar	6	4	8	11	6	2	13	4	8	8	7	8	

EK 3: Yeni

Malatya Gazetesi(6 Şubat 2022/6 Şubat 2023) Depremden Önceki Veriler

KODLAR	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
Deprem Riski		1							2	4	1		
Afet Hazırlıkları			1					2			2		
Yerel Yönetimlerin Faaliyetleri	1		1										
Bilinçlendirme Çalışmaları	2		1		1								
Artçı Sarsıntılar		1	2		1		1	1	2			2	2
Yapısal Güvenlik	1		1										
Kamu ve belediye Hizmetleri			1										

EK 4: Yeni Malatya Gazetesi Depremden Sonraki Veriler(6 Şubat 2023-6 Şubat 2024)

KODLAR	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
Mağdurların Durumu	14	14	13	4	3	4	3	4	1	6	2	1	1
Altyapı ve ihmal durumu	4	10	1			1				1	4	2	1
Yardım ve dayanışma	50	48	9	1	2	1	2	3	1	3			
Kurtarma faaliyetleri	20												
Toplumun psikolojik durumu	7	7			1	1		1			1	1	
Afet sonrası yönetim	37	34	18	19	15	10	3	1	5	15	9	11	6
Can ve mal kaybı	21	2	1										
Yapıların hasar durumu	13	19	10	9	5	7	13	9	3	6	2	2	
Artçı Sarsıntılar	6	1	3	4	6	2	11	6	11	10	9	12	2

EK 5: 6 Şubat-2022/6 Şubat 2023 (Bu Sabah Gazetesi) Depremden Önce

KODLAR	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
Deprem Riski						1	1			3			
Afet Hazırlıkları				1	1			1					
Yerel Yönetimlerin Faaliyetleri			1										
Bilinçlendirme Çalışmaları								1		2		1	
Artçı Sarsıntılar			1		1				2			1	
Yapısal Güvenlik	1												1
Kamu ve belediye Hizmetleri									1			1	

EK 6: 6 Şubat 2023/6 Şubat 2024 (Bu Sabah Gazetesi)

KODLAR	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
Mağdurların Durumu	85	63	36	13	6	4	7	8	4	12	8	1	8
Altyapı ve ihmal durumu	12	11	2	1	2	1	5			1	2	1	
Yardım ve dayanışma	38	26	13	11	3		1	1	3	1	3		1
Kurtarma faaliyetleri	63	3	1		1			1					
Toplunun psikolojik durumu	9	3	2	1			1			2	1	9	3
Afet sonrası yönetim	135	96	83	47	42	20	23	24	29	40	34	18	4
Can ve mal kaybı	28	11	5	1		1				1		28	
Yapıların hasar durumu	46	40	16	7	9	9	7	3	6	7	6	3	
Artçı Sarsıntılar	24	24	27	22	22	10	28	10	19	17	17	18	1

EK 7: 6 Şubat-2022/6 Şubat 2023 (Malatya Net Gazetesi)

KODLAR	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
Deprem Riski	1				1		1		3	1			
Afet Hazırlıkları									1				
Yerel Yönetimlerin Faaliyetleri													
Bilinçlendirme Çalışmaları										1	1		
Artçı Sarsıntılar		1	2	1					4	1		4	
Yapısal Güvenlik			1					1			1		
Kamu ve belediye Hizmetleri			1									3	

EK7: 6 Şubat 2023/6 Şubat 2024 (Malatya Net Gazetesi)

KODLAR	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
Mağdurların Durumu	34	29	35	9	2	7	11	1	7	1	3	4	2
Altyapı ve ihmal durumu	17	6	5	1	1	3	5	1	3	1		1	
Yardım ve dayanışma	62	28	49	10	8	4	5	5	1		3	1	2
Kurtarma faaliyetleri	65	10	11	3						1			
Toplumun psikolojik durumu	9	7	9				1	1	1		1		
Afet sonrası yönetim	78	75	66	28	17	19	20	6	18	11	14	11	3
Can ve mal kaybı	23	6	4	1	1	1	1	1					
Yapıların hasar durumu	41	38	20	7	3	7	7	5	8	10	3	4	2
Artçı Sarsıntılar	10	6	9	8	8	6	24	2	8	10	9	15	1

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Tansu KAYAR	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	İnönü Üniversitesi
Fakülte	İletişim Fakültesi
Bölümü	Halkla İlişkiler ve Tanıtım
Makale ve Bildiriler	
1.Kayar,T., Öztunç, M.(2025) Olağanüstü Durumlarda Basın Etiği INCSOS 2025(762-786)	